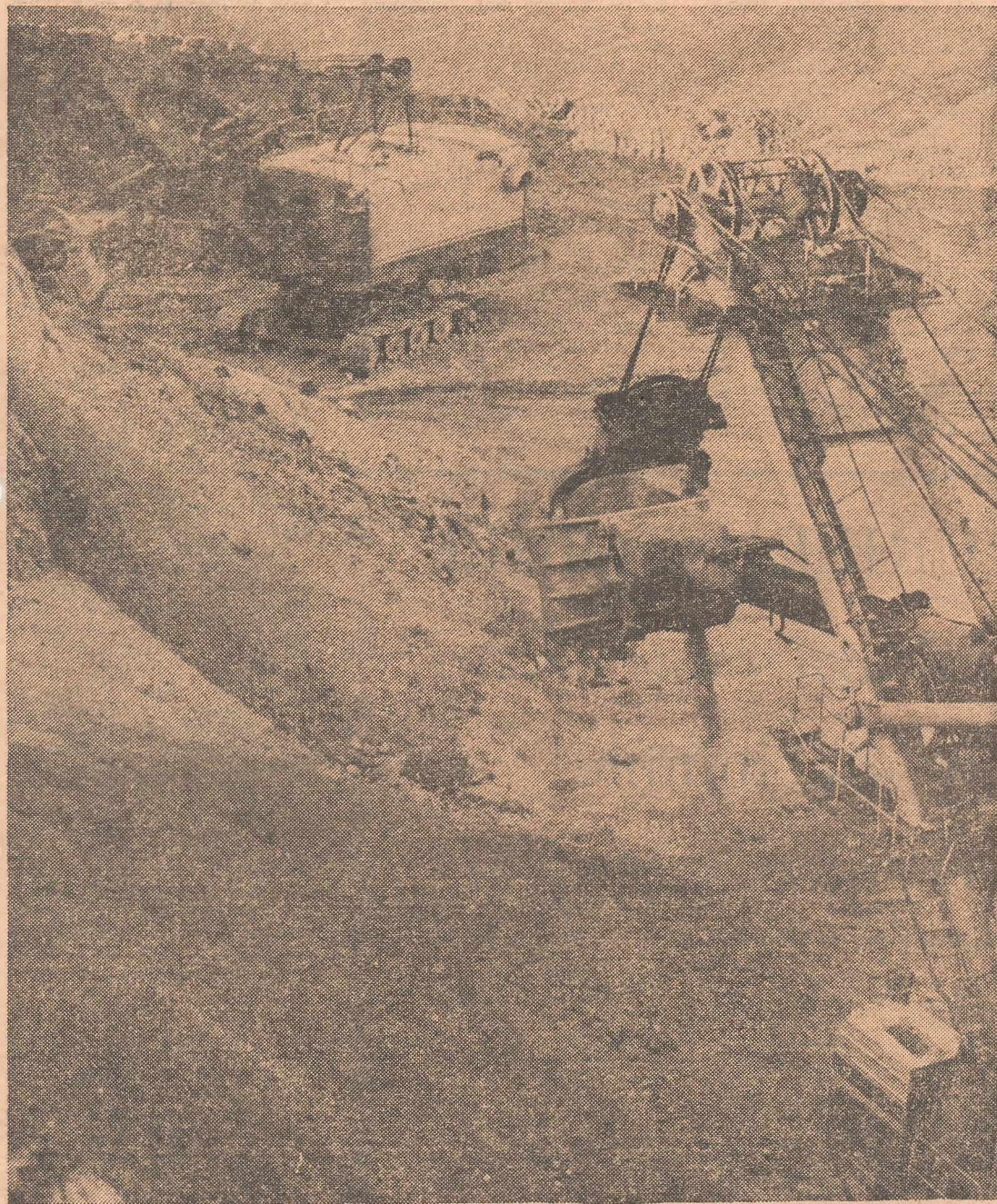

*O vibrantă și înălțătoare chemare și un răspuns ca o bătaie de inimă***VOM DĂRUI TOTUL PENTRU BINELE PATRIEI!**

Materia primă — prioritate permanentă a economiei naționale

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Am intrat în august, luna din urmă a verii, se scurtează sezonul vacanțelor, dar nu-i motiv de regrete, sporește, în compensație culesul, roadele se anunță tot mai bogate, făuritorii lor, cei harnici și cei mulți, muncitorii-țărani, adică oamenii dinții ai țării, ard în hărnicia și graba stringerii lor.

Din marea Cimpie a Dunării, din celelalte cimpii românești, din fertilele podișuri transilvane, din grindurile abia desțelenite ale deltei, din cele mai demult așezate pe rod ale bălților de odinioară ale Brăilei, din toată gila românească, din cele patru puncte cardinale ale țării ne sosesc știri, vești după vești, una doborînd-o repede pe alta, cucerind dreptul de primă coloană, conținând cifre semnificative care, în laconismul lor, cuprind eforturile nebănuite ale oamenilor cimpului pentru recoltă tot mai bogate. În telegrame adresate președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, oameni ai muncii de pe ogoare raportează zilnic încheierea recoltării orzului, a grîului, a orzoaică, a rapiță, a sfeclă de zahăr, altele. Recordurile acestea, tot mai mult și mai repede pe cale de a se generaliza, reflectă, totodată, și condițiile noi în care se face azi agricultură în România, reflectă temeiurile noii revoluții agrare românești

pentru fibră, a ovăzului și realizarea unor producții tot mai mari la hectar. Anul acesta, ca o răsplătă binemeritată a muncii harnice și a dragostei lor pentru pămînt, muncitorii ogoarelor românești au obținut cele mai mari producții de orz și grîu din istoria țării și se

Competiția marilor recolte

așteaptă la producții pe măsură și de la celelalte culturi: de in, soia, fasole, ovăz, orzoaică, rapiță, sfeclă de zahăr, altele. Recordurile acestea, tot mai mult și mai repede pe cale de a se generaliza, reflectă, totodată, și condițiile noi în care se face azi agricultură în România, reflectă temeiurile noii revoluții agrare românești

și forța proprietății socialiste și cooperatiste, cum nu în ultimul rînd reflectă competența muncitorului din agricultură, accesul lui la știința agricolă, la demnitate.

Și în această competiție a marilor recolte, care abia a început, în eforturile eroice ale oamenilor cimpului de a strînge pînă la ultimul bob recolta îndelung muncită cu mintea și palmele lor, nu poți a nu desluși răspunderea lor pentru pîinea țării, a poporului, dragostea înaltă pentru binele patriei, năzuința lor ardentă către bunăstare.

În august, regîndim și ne redimensionăm în sentimentele noastre înalte patria, și ni se așază un cerc de vîrstă în jurul dragostelor noastre eterne, și crește în noi umbra eroilor care țin pe umerii lor de lumină libertatea și independența noastră.

Augustul e luna marilor competiții pentru recolte bogate, anotimpul în care iubirea pentru muncă și hărnicie, pentru tot ce-i românesc, înfloarește pe fruntea demnității noastre.

N. GRIGORE MĂRAȘANU

*Aceasta înseamnă
acum:*

PLANUL ÎNDEPLINIT INTEGRAL

■ pe 8 luni

PÎNĂ LA 23 AUGUST!

■ pe întregul an

**PÎNĂ LA CONGRESUL
PARTIDULUI!**

Ecoul profund pe care l-a trezit pe întreg cuprinsul patriei chemarea lansată la marea adunare populară din municipiul Constanța exprimă hotărîrea tuturor colectivelor muncitorești de a răspunde prin fapte de muncă mobilizatoarelor îndemnuri ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În paginile 3 — 4 — 5 ale revistei, publicăm secvențe caracteristice ale bătăliei pentru realizarea înainte de termen a sarcinilor de plan, a obiectivelor prioritare ale economiei românești.

Omagiul faptei

Lupta cu timpul, cu depășirea timpului, cu comprimarea lui, saltul peste timp erau exerciții care țineau de fantezia unor Jules Verne sau Welles sau de teoria spectaculară a unui Einstein. Dar iată că traduse în viață, pînă la cotidian, dintr-o dată fantasticul devine realism, un realism frumos și tonic.

Omul, depășindu-se pe sine, depășește timpul. Orologiile și calendarele nu-l mai încap, — el le-o ia înainte. Și nu printr-o fantezie abstractă ci prin concretul faptei, prin proba de foc a muncii creatoare.

Un timp planificat este, prin însăși structura sa, mai bogat și mai dens, decît unul dezordonat și anarhic. În spațiul planificării, — în cazul nostru, al planului de stat, lupta cu timpul capătă măreție și sens. Spiritul revoluționar, conștiința socialistă, patriotismul nu pot fi lipsite de această admirabilă confruntare cu timpul. A îndeplini planul de stat, defalcăt pe zona în care te justifici muncind, și, încă a-l îndeplini înainte de termen înseamnă, în primul rînd, a trăi mai mult. Dacă am lua în seamă aritmetica tuturor depășirilor de plan ale unui om al muncii care evoluează constant, consecvent cu sine, am deduce, teoretic, că el, la vîrsta de — să zicem — 40 de ani ar fi, în fond, de o sută de ani sau chiar mai bine, — păstrîndu-și însă tinerețea sufletului și inimii. În același timp, el devine, totodată, omul simbol, omul definditoriu al acestor vremuri de adînci și ample înfăptuiri.

Punctele lui de reper? Cei 45 de ani de la Eliberare și Congresul al XIV-lea al partidului său comunist, iar combustia sa spirituală, tezele viitorului congres, formulate științific și frumos, limpede și convingător de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Biografia unor asemeni tovarăși de muncă și vis devine exemplară prin măreția simplității ei, prin înculcarea visului său în adevăr. Iar munca lor este munca noastră românească la cota de miine a istoriei contemporane.

AL. ANDRIȚOIU

TEZELE și proiectul PROGRAMULUI-DIRECTIVĂ pentru Congresul al XIV-lea al partidului: E VIITORUL ȚĂRII, AȘA CUM NI-L DORIM

Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român cuprind o sinteză a istoriei poporului român. Din nou, un document de partid de însemnătate capitală racordează marile probleme ale României socialiste la trecutul ei multimilenar. Este o orientare statornic promovată de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, o orientare ce a găsit în opera teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu expresia cea mai amplă și cea mai strălucită.

În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, în Expunerea din 28 noiembrie 1988 la marele forum democratic și în multe alte expuneri, cuvântări, răspunsuri în cadrul unor intervenții acordate de secretarul general al partidului se întâlnesc bogate referiri la trecutul poporului român, la efortul său permanent de a apăra libertatea și integritatea patriei, de a-i asigura progresul pe toate planurile. În spiritul indicației secretarului general al partidului ca întreaga activitate teoretică, ideologică și politico-educativă să fie întemeiată pe cunoașterea istoriei poporului român, a luptei sale pentru independență și unitate națională, pentru progres social. Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului oferă o substanțială privire sintetică asupra problemelor fundamentale ale istoriei naționale pornind de la constatarea corectă că „Făurirea noii orânduiri în România este rezultatul legic al dezvoltării istorice, al luptei îndelungate a poporului român, a forțelor democratice și progresiste a clasei muncitoare și a partidului ei politic, împotriva exploatării și asupririi, pentru o viață mai bună, liberă și independentă”.

„Pentru a înțelege bine stadiul în care se găsește astăzi România, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să fie puse în evidență momentele cele mai importante ale luptei pentru formarea Principatelor Române, subliniindu-se legătura strinsă, dintotdeauna, între Țara Românească, Moldova și Transilvania, punându-se cu putere în relief luptele îndelungate și hotărâte împotriva dominației străine, a imperiilor din acele vremuri, faptul că numai ca urmare a luptei împotriva dominației străine, a apărării cu arma în mână a independenței și dreptului poporului de a-și forma un stat propriu unitar s-au realizat năzuințele și visirile celor mai înalți reprezentanți ai poporului nostru — visul însuși al națiunii noastre”.

La români, ideea de căpetenie care le-a străbătut istoria a fost apărarea independenței, în jurul căreia s-au grupat prin derivare toate celelalte mari pulsații ale sufletului și cugetului românesc. Este datorată de seamă că în istorie noi am intrat sub emblema luptei pentru independență: cea dintâi informație oferită de sursele istorice — datele furnizate de chiar „părintele istoriei”, Herodot — ni-i arată pe geți, evident geto-daci — doar ei dintre traci, gata de a se opune înain-

țării, prin pământurile lor, a împăratului persan Darius I, aflat în campanie împotriva sciților trăitori în stepele nord-pontice (514 î.e.n.). Explicația acestei decizii dramatice stă în scara lor de valori: pentru geto-daci mai de preț decât viața era libertatea, și nici nu putea fi altfel de vreme ce ei erau, ne-o spune tot Herodot, „cei mai viteji și cei mai drepti dintre traci”.

Cel dintâi episod cunoscut al istoriei noastre închide în el esența unei atitudini milenare: axiologia spiritualității așază pe primul loc — drept bunul cel mai de preț — independența: pentru apărarea ei, nici un sacrificiu nu poate fi prea mare și toți sint gata pentru orice jertfă, până la cea supremă.

Voința de a fi liberi s-a asociat cu profundul atașament de pământul strămoșesc, a cărui integritate și libertate au fost statornic păzite. Așa se explică fenomenul în jurul

erau celulele unui singur organism — cel românesc.

Din Transilvania, unde voievodatele românești au fost confruntate cu invaziile ungurilor, stabiliți în 896 în Cimpia Panonică — și pînă în Dobrogea, unde la 943 este amintit jupan Dimitrie, întreg teritoriul românesc a cunoscut procesul genezei statului feudal, care, în condițiile de timp și de loc date, trebuia să îmbrace forma unui pluralism statal: Transilvania, Muntenia, Moldova și Dobrogea, creații politice ale aceluiasi popor — românii — unite prin numeroase și trainice legături politice, economice, militare și culturale, care au consolidat conștiința unității de neam.

Independența acestor state s-a afirmat în lupta cu puternicele regate vecine — în primul rînd cel ungar — ce încercau să-și impună controlul asupra teritoriului românesc. Transilvania a impus

ca instituțiile politice, administrative și militare, cu un cuvînt statul, să fie abolit de către un cuceritor. Statutul de autonomie a permis țărilor române să joace un rol de cea mai mare însemnătate în istoria Europei de sud-est, practic să fie cel mai însemnat oponent față de expansiunea otomană, din rîndul statelor din această parte a continentului.

În marele efort de apărare s-au consolidat și amplificat relațiile inter-românești. Sentimentul solidarității de neam și-a găsit expresia cea mai vi-guroasă și mai luminoasă în înția unire a țărilor române sub Mihai Viteazul în 1600. O unire efemeră — ostilitatea marilor puteri vecine, imperiile otomane, habsburgice și regatul polon nu i-au îngăduit Viteazului să-și desăvîrșească opera — dar fecundă în planul gândirii politice românești: exemplul domnului unificator va întări convingerea luptăto-

Aceste obiective au călăuzit întreaga viață politică a României interbelice. A fost meritul istoric al Partidului Comunist Român de a fi fost forța politică a țării, care a manifestat cel mai acut simț în perceperea primejdiei reprezentate de fascism și de a fi întreprins cel mai stăruitor demers pentru a uni forțele democratice ale României în lupta împotriva fascismului. În acțiunile cele mai importante în această direcție — crearea Comitetului Național antifascist Român, în iunie 1933, marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică din 1 mai 1939 — s-a ilustrat viitorul făuritor al României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cînd în primăvara anului 1939, marile puteri ale continentului se vedeau deconcertate sau se pregăteau de înțelegere cu Germania nazistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au organizat demonstrația din Capitală de la 1 Mai 1939, care a arătat Europei că poporul român este ferm hotărît să lupte împotriva fascismului.

Împrejurările defavorabile din perioada august 1939—august 1940 au dus la izolarea politică, diplomatică și militară a țării noastre, ceea ce a avut drept urmare intrarea ei în sfera de dominație a Germaniei hitleriste. Atunci, în anii ocupației hitleriste, ai regimului antonescian, Partidul Comunist Român a militat activ pentru realizarea Frontului Unic Național al forțelor patriotice, antifasciste. Grație eforturilor sale perseverente s-a înfăptuit cea mai largă coaliție de forțe social-politice din istoria poporului român, premisa fundamentală a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

În decurs de 45 de ani procesul revoluționar declansat atunci s-a desfășurat într-un flux neîntrerupt, în mersul căruia Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a inaugurat perioada grandioaselor realizări ale „Epocii Nicolae Ceaușescu”, epocă de glorie, de demnitate, de afirmare a marilor resurse ale poporului român. În condițiile complexe și contradictorii ale lumii contemporane, atașamentul ferm al poporului român la principiile independenței și suveranității tuturor popoarelor i-a cîștigat o stimă unanimă. Așa cum sublinia la Exonunerea din 28 noiembrie 1988 tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Mai mult ca oricînd este necesar să se facă totul pentru asigurarea dreptului popoarelor la viață, la existență, la libertate și independență”. România a dat un remarcabil și pilduitor exemplu, în această privință, asigurîndu-și deplin independența politică și economică prin lichidarea datoriei externe în martie 1989. Sintem un popor încercat de istorie dar nicicînd încovoiat de greutate. Un popor care are imensa fericire de a munci și crea, sub îndrumarea unui conducător încercat și vizionar — tovarășul Nicolae Ceaușescu — în a cărui personalitate vede sinteza întregii sale istorii, întruparea tuturor acelor minunate însușiri ce i-au permis să iasă de fiecare dată biruitor din încercările cu sfidările și încercările istoriei.

CONSTANTIN CĂZANIȘTEANU ■

ADEVĂRURILE ISTORIEI ne luminează cugetul, ne întăresc inimile și ne învrednicesc brațele

căruia s-a discutat atît — pentru că a fost considerat de toți cei interesați în război și stăpînirea teritoriului românesc — al perfecției contînuități românești în aria dăcică, în condițiile atît de aspre ale celor zece secole de invazii ale semințiilor nomade. Fără a accepta diviziunea, atît de maniheic-simplistă — între sedentari și nomazi, este de domeniul evidenței că de-a lungul unui mileniu, românii au înfruntat valurile succesive ale călăreților stepei, hotărîți să înfrunte orice primejdii, pentru a rămîne ei, oamenii pămîntului — autohtonii — stăpînii unui patrimoniu teritorial, transmis din generație în generație.

În acest spațiu românesc s-au încheiat atunci și cele dintîi structuri ale organizării politice medievale. La originea lor au stat alcătuirile de esență popular-tărănească, numite de Nicolae Iorga atît de sugestiv „Romanii”: comunități de populație romanică, aflate în afara hotarului Imperiului romano-bizantin, silite să-și retragă, sub presiunea migratorilor, armatele și administrația, comunități păstrînd puternic conștiința apartenenței lor la imperiu, la lumea romană. „Am rămas români — spunea N. Iorga — pentru că nu ne-am putut despărți de amintirea Romei.”

Romaniile populare au evoluat în direcția statelor feudale prin faza intermediară a cnezatelor și voievodatelor din văile apelor, depresiunilor sub- și intracarpătice, aceea multitudine de țări (Lovîștea, Hațeg, Maramureș etc.), care

coroanei ungare neatîrnarea individualității ei politice, prin recunoașterea voievodatului ca instituție administrativ-militară, creată de locuitorii autohtoni români. Dincolo de Carpați, în Muntenia și Moldova, ostile regilor unguri Carol Robert și Ludovic I au fost înfrînte de Basarab I și, respectiv, Bogdan I, care au asigurat existența liberă a Munteniei și Moldovei, între Dunăre și Marea Neagră. Dobrotici obțineau din partea Imperiului bizantin recunoașterea unei înalte situații politice a statului său din Dobrogea.

De la sfîrșitul secolului al XIV-lea, lumea românească s-a văzut amenințată în însăși existența ei de expansiunea otomană. Pe măsura înaintării în Peninsula balcanică, apoi pe cursul Dunării de mijloc, Poarta otomană a lichidat structurile politice ale autohtonilor, înlocuindu-le cu administrația ei directă. Românii au fost singurul popor care a reușit să impună Porții recunoașterea unui statut de autonomie, care le-a garantat păstrarea identității politice și continuitatea organizării statale. Pentru ca împărăția otomană să accepte acest statut, a fost nevoie de îndelungate lupte și mari jertfe: Mircea cel Mare, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul au condus în repetate rînduri „oastea cea mare” a românilor, adică întregul popor, angajat într-un considerabil efort de fermă rezistență în fața invadatorului străin. Rovine, Vaslui, Călugăreni au fost tot atîtea dovezi că vitejia românească nu va îngădui

rilor pentru independență și unitate în legitimitatea cauzei lor.

Dacă procesul de formare a națiunii române și al făuririi statului național unitar român a întîrziat, faptul s-a datorat vecinătății nefaste a celor trei imperii conservatoare — otoman, habsburgic și țarist — imixtiunii lor brutale în viața poporului român, din a cărui vatră strămoșească au rupt mari părți, impunîndu-le un regim de oprimare și asimilare.

Încercările lor de a stăvili efortul de independență și unitate națională al românilor s-a dovedit, în cele din urmă, neputincios. Ele — imperiile — nu puteau opri nici mersul impetuos al unui proces obiectiv al istoriei — s-ar fi putut ca o națiune să fie privată definitiv de statul ei național? — nici voința unui întreg popor de a se regăsi în frontierele aceluiași stat național și unitar.

Printr-o succesiune de acte, printre care revoluțiile de la 1784, 1821 și 1848, care au relevat în egală măsură chibzuința politică, venită din veacurile luptei cu vicisitudinile, și curajul militar, românii au pus, prin Unirea de la 24 ianuarie 1859, bazele statului român modern, i-au asigurat, apoi, în 1877—1878 independența prin acte de bravură, care au constituit, în condițiile militare ale timpului, adevărate performanțe, iar în 1918 prin acțiunea solidară a tuturor românilor din aria vechii Dacii, înfăptuirea Marii Uniri și desăvîrșirea statului național român.

BĂTĂLIA PENTRU PLAN:

conștiință și răspundere revoluționară

La fiecare început de august, prefigurind lumina marii sărbători naționale a Eliberării, minerii sporesc belșugul verii cu lumina propriei sărbători, dind astfel rădăcini puternic înfipte în pământul țării, pînă la cele mai de jos orizonturi subterane, victoriilor muncii noastre din miezul roditor al fiecărui an. Din sălile lor de apel, unde fiecare schimb își transmite sarcinile de plan ca într-o solidară ștafetă de zi și noapte, din abatajele adinci de sub stratificarea erelor geologice, minerii României socialiste înalță spre lumina zilei și a istoriei de azi căldura planetară a pământului natal sporită cu bătaia propriei lor inimi, mesajul lor adinc de muncă și devotament pentru prezentul nostru, dind garanția de durată și statornicie înalțelor realizări cu care patria de azi își făurește drumul invincibil spre lumincasa zi de miine.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Lumini la orizontul zece

Coborim spre brigada lui Valentin Negritaș cu patru metri pe secundă, avind senzația unei mari întiniri. Fapt paradoxal, fiindcă dacă e vreunul dintre minerii cărășeni despre care se știe tot, acela e Negritaș și apoi „copiii” lui. Nu numai cele cinci fete și cei doi băieți care îl bucură casa și sufletul la fiecare ieșire din șut (fetița mai mică, Florina, evoluează deja pe scena Clubului muncitoresc cu un aplomb extraordinar pentru cei nouă ani abia impliniți), ci mai ales ceilalți, cei cincizeci de „copii” din subteran, care formează brigada-fanion a Întreprinderii Miniere Anina. Copii — așa le spune el, minerul în vîrstă de 48 de ani, cu peste 20 de ani de mină în brațe și priviri, dar termenul ar părea, acolo, la orizontul zece, aproape hazliu — dacă cineva ar avea timp și chef de haz. Căci unii din ei — Ion Ardeleanu sau Viorel Aionesei — adună tot două decenii de muncă în subteran, iar alții — Petru Geogiu, Vasile Tîblea, Ilie Dunărințu — au devenit, în numai cîteva ani, mineri ade-

vărați, învățind să exploateze și să transporte cărbunele cu o îndeminare rar întîlnită, dar și să facă toate celelalte treburi — ca într-o gospodărie temeinică — în mină. Să sape galerii, să pregătească și să armeze abatajul, să deschidă și să întrețină suitori. Pentru ei, o bună parte din cei 26 de kilometri de galerii ai bătrinei mine (care nu peste multă vreme își va sărbători bicentenarul la viitorul orizont unsprezece) sînt simțiți în podul palmei ca tresărirea ritmică a unui pickamer.

Despre toate acestea discut — în timpul acestei coboriri amețitoare și fără sfîrșit — cu Nicolae Ștefănescu, care aruncase în sertar, înainte de a îmbrăca salopeta, un teanc de cereri. N-au văzut vreodată un subteran și vor direct la Negritaș. Păi cum? Acolo — se știe — e loc numai pentru cei „tari”. Ritmul de la orizontul zece este pilduitor pentru noi toți. Gîndiți-vă: numai în primul semestru al anului, un plus de 417 tone de cărbune peste plan. Locul întîi pe combinat din 1987 încoace. Anul trecut — 700 000

lei economii la cheltuieli materiale pe întregul sector, din care mai bine de jumătate realizate de brigada lui Negritaș. Sau alt exemplu. Acolo, la abatajele 604 și 605, a început exploatarea o altă brigadă. Record: 40 de tone pe zi. Au apărut probleme, concentrația de cărbune mare, pericol de explozie, trebuiau făcute armături, bandaje, susțineri, plus planul care nu suferă amînare. Pe cine să chem în astfel de condiții? Ați ghicit. Pe Negritaș. Ce producție zilnică credeți că dau oamenii lui, pe lingă toate celelalte lucrări executate? 80 de tone. De la ultimul orizont al celei mai adinci mine din Europa!

Precizarea șefului de sector nu e de domeniul curiozităților. Rostul ei e simplu: la 1 200 de metri sub pămînt, transportul minereului nu e deloc o bagatelă. El cere mult mai mult timp și efort decît — să zicem — la orizontul opt, unde vagonetii urcă prin puțul principal.

— Dar poate — spun — tocmai de acea. Brigada rezumă o întreagă școală a mineritului, unde examenele...

Scîrșnetul „coliviei”, urmat

de liniștea ciudată a adîncurilor, mă întrerup brusc. Am ajuns la orizontul zece. Mergem prin galerie, ușor aplecați, apoi coborim prin suitori pînă la abatajul de unde se aud, izbînd în rocă, ciocanele pneumatice. Ne întîmpină chiar șeful brigăzii.

— Avem probleme — zice, scurt, arătîndu-ne peretele negru și colțuros. Am ajuns la fală de sisturi. Trebuie să scoatem tot cărbunele cît mai repede și să închidem abatajul. Altfel...

Altfel — nu o mai spune — ar izbucni un incendiu. Dar acest „altfel” nu există. Așa cum nu există nici pentru tatăl lui, Gavril Negritaș, miner la Anina în anii '49. Nici pentru ceilalți performeri adîncurilor: Vasile Feher, Eliodor Stroescu, Ion și Nicolae Roșu, cărora Negritaș și brigada lui le continuă munca și faima.

Coborîsem aici, la 1 200 de metri adîncime, cu memoria dolidă de întrebări. Cum e cu „Lampa de aur” a Combinatului minier „Banat” Anina, trofeu pe care l-a smuls tocmai lui Vasile Feher, cel care a dat peste 11 tone de cărbune pe post? Care e secretul organizării acestei brigăzi care

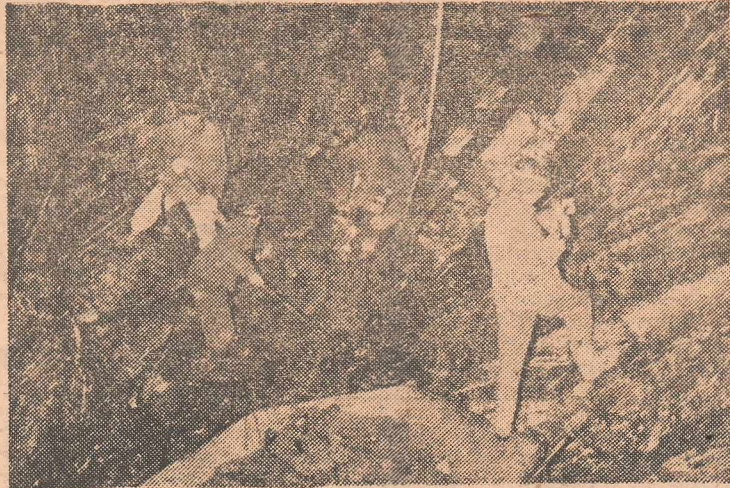
lucrează cu recordurile în elementul ei, depășindu-se — de pe permanentul loc întîi — pe sine însăși? Care e viața de la suprafață a lui Dumitru Ojoc, a lui Mihai Trișcă, a lui Dorel Somnu, a acestor oameni care se adună în jurul meu, cu fețele înnegrite, abia luminate de lămpile montate la căști — în căldura aproape insuportabilă pe care o emană straturile de cărbune?

— Nu le cer oamenilor — spune Negritaș — decît să lucreze în același ritm cu mine, iar mie să mă mențin — cum se zice — competitiv. Ca organizator și ca muncitor. În rest, lucrurile sînt simple. Nu trebuie decît să muncești. E singurul fel pe care-l cunosc de a fi cîștit cu tine însuși, de a-ți cere exact atîta cît poți da. Sau — nu strică — ceva mai mult.

Într-adevăr, aici, jos, lucrurile devin simple. Aproape elementare. Iar prezența alături de minerii din care nu mai vezi, în unele momente, decît scîlpirea încăpățînată a lămpilor, îți dă o senzație copleșitoare, de opțiune integrală: pentru o meserie, pentru o viață, pentru un destin.

RADU CIOBOTEA ■

Submarinul cu cărbune

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

După 130 de ani de exploatare neîntreruptă, mina de la Petrila e cea mai adîncă din întregul bazin carbonifer al Văii Jiului, aceasta însemnînd, la propriu, că minerii ei însușesc cu bătaia inimii, cu fapta eroică a brațelor și conștiințelor lor, adîncimi pînă la 900 metri (din care 250 sub nivelul mării) iar la figurat, că această adîncime asigură muncii lor o verticalitate care le înscrie locul zilnic de muncă printre primele patru, în ordinea importanței, din cele 14 întreprinderi miniere ale

Văii Jiului: în prezent, numai această mină produce mai mult cărbune decît întregul bazin al Văii în anii 1945—46!

Această înalță verticalitate își sporește semnificația dacă adăugăm că tot ce s-a întreprins de-a lungul anilor pentru creșterea producției de cărbune a fost dublat de grija permanentă pentru optimizarea condițiilor de muncă ale minerilor, cantitatea cărbunelui extras depinzînd inclusiv de calitatea vieții celor ce muncesc în subteran — idee care își găsește corespondentul

material în alocarea anuală a sumei de 6—7 milioane lei pentru protecția muncii, întregul sistem de măsuri (întînd, în acest sens, în permanență pasul cu progresul tehnic și științific printr-o continuă perfecționare. Dacă mina din Petrila ridică prin puternicul său puț cu schif, din intimitatea geologică a carboniferului spre suprafața luminoasă a secunde de față o producție medie zilnică de 3 600 de tone, aceasta înseamnă implicit că în spatele acestei cifre pulsează o realitate care face posibilă continua ascensiune a performanțelor mineritului românesc.

Frumoasa tradiție de muncă a prezentului nostru conform căreia marile sărbători și evenimente sînt marcate printr-o puternică intensificare a eforturilor pentru îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan găsește aici, la Petrila, premise care dau garanție tuturor previziunilor și speranțelor: producția medie zilnică de cărbune a crescut an de an cu cifre edificatoare. Dacă în 1987 a sporit cu 40 de mii față de anul precedent, dacă în 1988 a crescut cu 80 de mii față de 87, anul acesta mina Petrila va adăuga aurului negru românesc trimis spre toate destinațiile energetice ale țării o producție cu 120 de mii de tone mai mare față de 88, realizînd o producție anuală cu un sfert de milion de tone mai mult

decît în primul an al cincinalului.

Așa cum ne asigură directorul Întreprinderii miniere Petrila, Bogdan M. Bujor — un om devotat nu doar cu pasiune ci și cu multă inteligență cauzei mineritului românesc — și toți ceilalți specialiști cu care am stat de vorbă, de la inginerul Voicescu Benor, șeful sectorului 5, pînă la minerul Alba Ștefan, vedeta galeriilor de la Petrila al cărui nume dă și mai intensă strălucire aurului negru de pe Valea Jiului, creșterea continuă a ritmului de extracție va deveni o realitate concretă, ca și toate performanțele realizate pînă acum, prin aplicarea riguroasă a tuturor măsurilor privind asigurarea capacităților de producție corespunzătoare acestei dinamici de creștere, ceea ce înseamnă, în primul rînd, darea integrală în exploatare a noilor abataje prevăzute să „pompeze” cărbune spre suprafață, amplificarea frontului de lucru prin realizarea întregului volum al lucrărilor de investiții.

Modernizarea tehnologiilor de lucru are o rezonanță particulară în adîncurile acestor mine. La Petrila sînt condiții de exploatare deosebite de cele de la Uricani, Paroșeni sau Livezeni datorită faptului că particularitățile straturilor de cărbune limitează prezența unor echipamente sofisticate. Dar a moderniza nu înseamnă

neapărat a complica din punct de vedere tehnic ci înainte de toate, a găsi soluții adecvate condițiilor specifice pe care le prezintă zăcămintul. Raționalizarea sistemului general de exploatare a straturilor prin reducerea decalajelor dintre blocurile tectonice și nivelul faliiilor aflate în exploatare, extinderea metodelor de exploatare de productivitate ridicată cu consum scăzut de materiale și siguranță sporită a muncii, cum sînt abatajele frontale sub tavan de rezistență, extinderea transportului cu monorai, creșterea capacității de insulozare în subteran, îmbunătățirea sistemului informațional prin dispecerizarea întregului proces de producție, introducerea unor noi dispozitive de mică mecanizare etc., sînt cîteva idei din agenda de lucru, a directorului Bogdan M. Bujor a căror presiune îi deschid în fiecare dimineață frontul de lucru al unei noi zile.

Potrivit prevederilor planului național unic de dezvoltare, în 1989, colectivul de la Întreprinderea minieră Petrila va întîmpina marile evenimente ale anului, cu o producție fizică de cărbune de 1 milion 300 de mii de tone, cifră care își justifică ambția de a realiza cel mai înalt nivel de producție atîns vreodată în subteranele Petriliei.

I. ZUBAȘCU ■

BĂTĂLIA PENTRU PLAN:

un plus de gândire și efort creator

Brigada de un miliard

Strălucirea adevărului stă în faptul că el poate fi rostit limpede. Tocmai de aceea, de câte ori a venit vorba despre felul cum își face datoria Brigada antrepriză de construcții-montaj și reparații Tîrgoviște, inginerul Dan Georgescu, șeful brigăzii, a putut răspunde din prima clipă și cu dovezi pe masă: „Planul ni l-am îndeplinit și l-am depășit la toți indicatorii”. Recunoaște că-i face plăcere să adauge: „De fapt, ne-am îndeplinit și ne-am depășit sarcinile de plan întotdeauna, de cînd a luat ființă această brigadă, în urmă cu 23 de ani, mai exact la 1 octombrie 1966”.

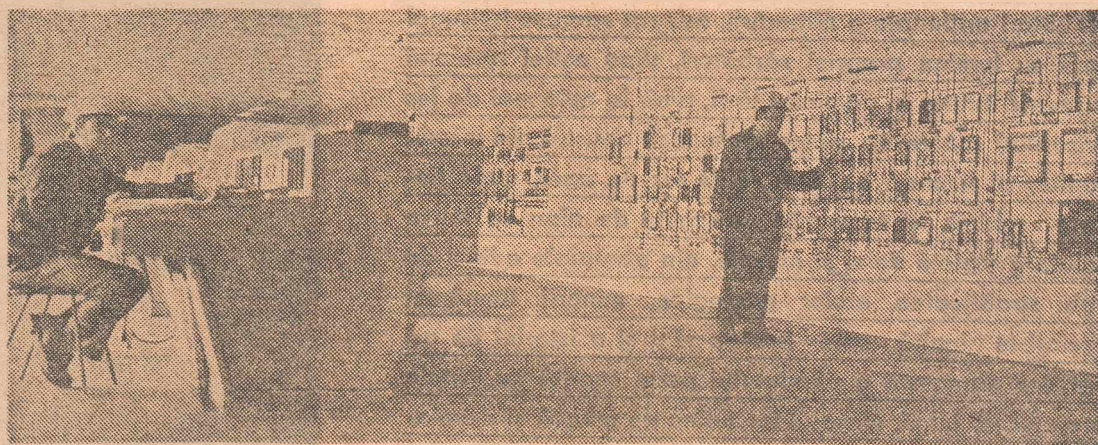
Întrebăm cum poate fi explicată această performanță și inginerul Dan Georgescu ne răspunde: „Prin înțelegerea acestei șanse unice în istoria noastră, a acumulărilor masive și a investițiilor în ritm susținut prin care a prins contur, an de an, cutezătorul proiect de dezvoltare economică prezentat la Congresul al IX-lea al partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cadrul marelui deașajment de constructori ai țării, cei 270 de oameni din brigada noastră s-au străduit să dea eforturilor lor un nivel de eficiență tot mai ridicat, printr-o organizare din ce în ce mai bună a muncii, și trebuie să subliniez că viața, ca să zic așa, ne-a obligat să căutăm mijloacele ca munca noastră să fie tot mai rodnică, mai fructuoasă, pentru că sarcinile primite s-au extins și s-au diversificat mereu, de-a lungul anilor”.

Brigada a fost înființată pentru a construi drumuri forestiere și a face corecție de torenți în bazinul Brătei, la sud de muntele Leaota, unde a trebuit executat și un tunel de 115 metri. După cîtva timp i s-a încredințat deschiderea drumului de acces de la hidrocentrala Dobrești mai sus, către cariera Lespezi, de unde se extrage calcarul pentru Combinatul de liat și azbociment de la Fieni. În totul, ni se spune, rețeaua de drumuri construită de această brigadă însumează cîteva sute de kilometri, și trebuie să punem la socoteală, în acest calcul, și o parte din șoseaua de centură a Tîrgoviștei, construirea pasajului rutier, de lîngă Întreprinderea „Romlux” sau deschiderea unor străzi moderne, cu patru benzi de circulație, în municipiul capitală de județ. Odată cu trecerea anilor, brigada a avut de construit tot mai mult și în domenii tot mai diverse, care impuneau specializarea din mers a oamenilor și un mod de organizare

superior, pe măsura complexității sarcinilor primite. Pe un rîu din apropierea Combinatului de oțeluri speciale din Tîrgoviște a avut de executat, bunăoară, trei baraje de pămînt al căror rost era acumularea apei pentru irigații. Dintre lucrările industriale încredințate acestei brigăzi ar fi de amintit Fabrica de panouri mari de la Doicești sau Fabrica de mobilă de la Pucioasa, unde era de construit totul, de la halele de producție și depozite pînă la centrala termică, sau o altă fabrică de la Pucioasa, de sucuri concentrate, unde mai sînt de executat doar finisările care se vor încheia și ele curînd, în avans față de grafic. Dar între timp, mai aflăm, aceeași brigadă a avut de construit două microhidrocentrale, de cîte 1,2 MW, în apropierea orașului Pucioasa. „Amîndouă lucrează prin volum mare de apă, adaugă Dan Georgescu, iar acum avem în lucru o altă microhidrocentrală, tot de 1,2 MW, la Runcu, aceasta urmînd să funcționeze prin diferența mare de nivel, prin căderea apei de la o înălțime de 66 de metri. Și la acest obiectiv putem spune că munca se apropie de sfîrșit, mai avem de executat doar lucrările de finisare”.

Santierelor pe care lucrează oamenii brigăzii se întind din inima orașelor acestui județ pînă în adîncul codrilor de nepătruns, acolo unde în apropiere nu se află decît piraiele a căror apă limpede se aruncă la vale, pe pragurile de piatră, înspumată ca șampania. Oriunde ar fi locul de muncă al lor, oamenii aceștia și-au făcut însă și își fac datoria cu prisosință, ca niște adevărați oameni de nădejde ce sînt: și Stelian Alexandru, șeful mecanizării, și Marin Constantin, șeful stației de betoane de la Fieni, și muncitorii ca Ion Anghelina, Constantin Lupoiu, Constantin Nicolae, și maștrii ca Aurel Popescu, Ion Olîc, Dan Tănăsescu, și șefii de echipă ca Samson Minjină, Iosif Bulai sau Constantin Mocanu. Valoarea însumată a lucrărilor executate de această brigadă, de-a lungul anilor, se ridică la aproape 1 miliard. Iată prețul pe care numai acești constructori l-au adăugat frumuseții și bogăției noi a acestui județ. Ca prefătîndu-se în țară, și în județul Dimbovită constructorii știu prea bine că șansa de a construi mult, durabil și frumos trebuie să se împlinească prin fanta zilnică a fiecăruia dintre ei.

D. CONSTANTINESCU

Țării — cît mai multă alumina

Din nou, marele și elegantul club al cunoscutei Întreprinderi de alumina din Oradea a fost gazda festivității prilejuită de decernarea unor înalte distincții: Ordinul Muncii clasa a III-a, Steagul roșu și Diploma de onoare pentru locul 3 pe țară în ramura industriei metalurgiei neferoase și a metalelor rare, ocupat în întrecerea socialistă pe anul 1988. Din bilanțul realizărilor de anul trecut, prezentat de tînărul inginer Marin Rădulescu, directorul întreprinderii, rezultă că unitatea, de la data înființării ei în anul 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, a realizat și depășit an de an sarcinile de plan. În cei 24 de ani de existență s-au obținut nu mai puțin de 7 distincții Ordinul Muncii, lucru care situează unitatea între primele locuri în județ și chiar în țară în ce privește rezultatele în muncă. Realizarea și depășirea anuală a sarcinilor trasate de partid a constituit o preocupare constantă, datorie de onoare a aluministilor orădeni, o ștafetă sui-generis pe care a preluat-o tînăra generație a uzinei și care a fost onorată atît anul trecut cît și anul acesta cu rezultate remarcabile. Astfel, anul trecut, colectivul de circa 1.200 de muncitori a depășit planul la producția fizică cu cîteva mii de tone de alumina calcinată și hidratată, planul la producția pieselor de schimb a fost realizat în proporție de 121,4 la sută, s-au asimilat piese noi în proporție de 134 la sută, valoarea producției marfă a înregistrat o creștere de 102,5 la sută, productivitatea muncii a cunoscut și ea o creștere de 102,9 la sută, valoarea producției marfă vîndută și încasată a crescut cu 105,5 la sută. În asemenea condiții și în ambianța sporirii substanțiale a aportului unității la realizarea și denăsierea planului la export indirect cu 101,9 la sută, planul de beneficii al întreprinderii de alumina a fost

depășit cu 23 milioane lei, răsplătînd astfel eforturile neîntrerupte ale acestui harnic și prestigios colectiv de muncă.

Anul acesta, faptele de muncă înscrise în cîntecul marilor evenimente politice: cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, precum și Congresul al XIV-lea al P.C.R., indică și vorbesc de la sine despre efortul continuu al întregii conduceri a întreprinderii și a colectivului de muncă de a răspunde cu noi succese de prestigiu întrecerii socialiste în ramura metalurgiei neferoase.

Pe primele 7 luni ale acestui an, deja aluministii din Oradea au livrat peste plan cantitatea de 1.870 tone de alumina, valoarea producției marfă ridicîndu-se la cifra de 18 milioane lei. În această perioadă s-au realizat beneficii peste plan de 2,5 milioane lei, productivitatea muncii înregistrînd o creștere cu suma de peste 20.000 lei pe om al muncii peste plan.

Totodată s-a înregistrat realizarea lucrărilor de investiții în avans în valoare de 36 milioane lei, totul pe seama construcțiilor-montaj.

A sporit indicele de calitate al aluminei în condițiile reducerii costurilor totale și materiale pe seama reducerii consumurilor specifice, obținîndu-se sorturi de alumina superioare. Dacă în 1965 Oradea era orașul unei premiere naționale în economie — producerea pentru prima oară în țară a aluminei, materie primă pentru aluminul românesc — în prezent, se depun mari eforturi pentru realizarea, în curînd, a aluminei tabulare, o altă premieră absolută a industriei metalurgiei neferoase românești. În paralel cu acest obiectiv major al unității, urmărît îndeaproape și de organele locale de partid și specialității centrale și ministerului de resort, rezultatele bune ob-

ținute pe cele 7 luni dau puținta reală a realizării planului pe primele 8 luni ale anului înainte de marele eveniment de la 23 August a.c.; aluministii cîstînd prin acest fapt de muncă aniversarea a 45 de ani de la istorica revoluție socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

Tradiția muncitorească puternică, conștiința lucrului bine făcut, seriozitatea, continuitatea neîntreruptă în muncă, dragostea și respectul față de unitatea care a produs înția dată în țară alumina, nivelul profesional deosebit de ridicat, stilul și metodele de muncă ale conducerii întreprinderii se constituie neîndoișos în tot atîția factori care stimulează activitatea economică în această unitate de prim rang a Oradei. În condițiile obținerii înaltei distincții pentru rezultatele în muncă pentru anul 1988 și ale depășirii indicatorilor de plan pe 7 luni ale acestui an, toți oamenii muncii din unitate își intensifică eforturile în vederea realizării indicației secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de îndeplinire a planului pe acest an în zilele Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

Valorificînd superior una din bogățiile naturale ale Bihorului, bauxita, întregul colectiv de oameni ai muncii de la Întreprinderea de alumina, organism puternic încheiat de la data constituirii lui în anul 1965, anul istoricului Congres al IX-lea al partidului, va ști să răspundă pe dată prin noi fapte strălucite de muncă și exemple de abnegație chemărilor conducerii superioare de partid, în impulsul generos și în angajamentul revoluționar de a da țării cît mai multă și mai bună alumina — prețioasă materie primă pentru aluminul românesc de la Slatina.

PAȘCU BALACI

Asumare și implicare

La cunoscuta Întreprindere de utilaj chimic Grivița Roșie din Sectorul 1 al Capitalei preocuparea prioritară este realizarea și depășirea sarcinilor la export. În angajamentul asumat de oamenii muncii în Adunarea generală privind îndeplinirea planului pe primele 8 luni pînă la 23 August și a planului pe întreg anul pînă la Congresul XIV al partidului exportul s-a bucurat de aceeași atenție constantă. În acest domeniu de vîrf din activitatea unei întreprinderi organizarea și modernizarea proceselor de fabricație, concepția proprie, noul înțeles ca pîrghie prin-

cipală a progresului tehnic se exprimă elocvent prin onorarea la termen a contractelor cu partenerii străini și livrarea unor produse de înaltă calitate. Iată ce ne declară doi oameni direct implicați în această acțiune de largă participare a tuturor oamenilor muncii de la I.U.C. Grivița Roșie.

Mihai Popa, secretar adjuncat al comitetului de partid al întreprinderii: — Dacă pe primele 7 luni planul la export a fost îndeplinit pe 26 iulie, în cîntecul importanțelor evenimentelor din viața poporului nostru, 23 August și Congresul al XIV-lea al

partidului, ne-am angajat în Adunarea generală a oamenilor muncii să realizăm o producție suplimentară la export de 12 milioane lei prin livrare în devans a unor utilaje tehnologice pentru industria chimică și prelucrarea țiteiului contractate cu partenerii străini: decantoare pentru țitei, recipiente sub presiune pentru gaze lichefiate, răcitoare cu aer, cu țevi cu aripioare, piese de schimb pentru instalații livrate anterior. La Secția utilaj tehnologic complex s-au organizat formații de muncă speciale cu sarcina de a finaliza producția destinată exportului. Acestor formații, în care sînt cuprinși muncitori cu cea mai înaltă calificare, li se asigură asistență tehnică necesară în cele

trei schimburi. În cazul locurilor înguste, cum ar fi cup-torul de tratament termic, s-au stabilit condiții prioritare pentru producția de export.

Aurică Drumcea, șef de brigadă, secretarul comitetului de partid al Secției utilaj tehnologic complex: — Brigada de muncă și educație condusă de Gheorghe Derviş, una din cele mai bune, lucrează numai produse pentru export. La decantoarele de țitei s-au adus îmbunătățiri tehnologice de fabricație printr-o concepție proprie de debitare oxiautomată a fantelor de la colectorii de diametru 900 milimetri. S-a realizat prin mijloace proprii un stand special care debitează automat fantele. Noua tehnologie, care a înlo-

cuit-o pe cea clasică prin frezare, a dus la creșterea productivității muncii, la economii de energie, la reducerea transportului uzinal. Pe lîngă scurtarea duratelor de execuție, s-a obținut și o creștere a rentabilității produselor exportate.

Deci, la I.U.C. Grivița Roșie efortul pentru îndeplinirea angajamentelor în cîntecul marilor noastre sărbători, pe care ne-am obișnuit să le onorăm prin fapte de muncă, este în plină desfășurare. Mobilizării exemplare a oamenilor muncii i se adaugă pricepere și experiență tehnică, bună organizare, creație proprie, un nou și revoluționar spirit constructiv.

OPREA GEORGESCU

BĂTĂLIA PENTRU PLAN:

disciplină fermă, organizare superioară

Ieri a avut loc o semnificativă premieră a economiei noastre naționale: la Balastiera Ionești din județul Dimbovița a fost montată prima bandă transportoare pe cablu în lungime de 2,7 kilometri. Este numai un început întrucit, așa cum preciza inginerul Zoltan Rokosi, directorul întreprinderii de producție industrială pentru construcții căi ferate Harghita care a realizat, pe baza propriei concepții, acest utilaj. România se numără, iată, între puținii producători în materie, iar performanța de la Ionești va fi chiar în acest an depășită. În bazinul minier Baia Mare, la Mina Herja, se lucrează la montarea unei benzi cu o lungime de 5,4 kilometri, lucrare care va fi finalizată încă în acest an, cu un substanțial avans, mai exact în întâmpinarea celui de-al XIV-lea Congres al partidului. De altfel, constructorii de utilaje din Miercurea-Ciuc au temeuri puternice să afirme că, asemenea oamenilor muncii din întreaga țară, vor întâmpina marea sărbătoare de la 23 August și înaltul forum al comuniștilor români cu rezultate de excepție în producție. Planul economic pe primele șapte luni a fost realizat în proporție de 101,3 la sută, existind toate condițiile ca, până la 23 August, planul pe opt luni să fie realizat cu o depășire de minimum 7 milioane lei. Toate energiile sunt mobilizate pentru ca planul economic pe întregul an să fie realizat, chiar cu depășiri, până la Congresul al XIV-lea al partidului.

Este aceasta, desigur, o stare normală de lucru, așa cum de altfel apreciau înșiși muncitorii și specialiștii pe care i-am întâlnit sau despre care ni s-a vorbit la Miercurea Ciuc. Și muncitorii Marin Ioan și S. Vancea, și maiștrii Andrei Dudui și Andrei Szasz, și șefii de atelier Călin Dumitrache și Zoltan Bőjthe, și șefii de secții Ștefan Lazăr și Iosif Lajos, și proiectanții Csaba Veress, Béla Keresztes, László Balint, Zsolt Lajos, Iosif Iszlai și alții alții sunt încredințați că nimic nu e mai normal decât să cauți și să găsești cele mai bune și mai economice soluții. Sigur, această stare firească de lucru, această atitudine normală față de propria muncă înseamnă adesea, chiar dacă oamenii de aici, prinși cu atâtea treburi, nu-și dau seama, secvențe de excepție, momente în care, cuminți de gesturile egale ale muncii, extraordinarul apare totuși, oricât de repede ar intra în cotidian, oricât

de firese s-ar integra în obișnuita stare de spirit a oamenilor. Pentru că, la volumul uriaș de activitate al întreprinderii, nu este, de fapt, chiar așa ușor nici să îndeplinești planul, mai ales să-l depășești, și nici să realizezi, la o producție de aproape 4 milioane tone utilaje anual, în jur de 10 utilaje noi sau radical îmbunătățite, apte de fiecare dată să intre într-o competiție, desigur nedeclarată dar atît de reală, cu ce se face mai bine în lume.

Or, la întreprinderea de producție industrială pentru construcții căi ferate din Miercu-

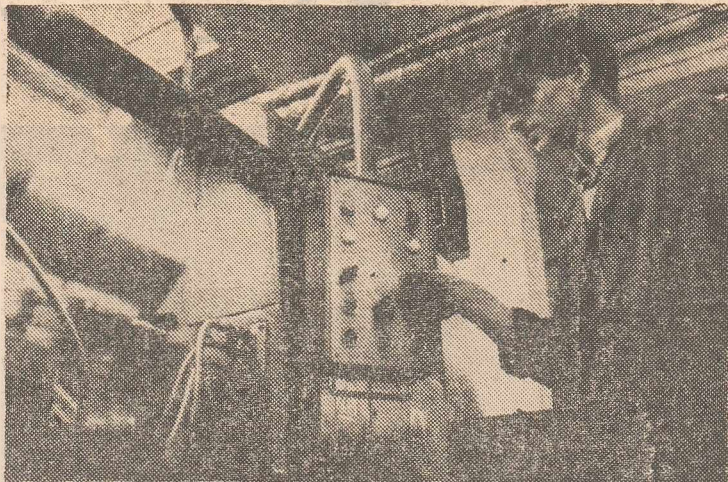
satisfac, la nivelul exigențelor mondiale, în primul rînd beneficiarii din sistemul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, precum și, mai ales în ultima perioadă, beneficiarii din toate domeniile economiei naționale. Utilajele produse aici și-au făcut apariția pe toate marile șantiere, contribuind la rezolvarea unor probleme complexe, înlocuind, în condiții tehnologice echivalente sau superioare, importul unor utilaje costisitoare, determinînd importante creșteri ale productivității muncii, ale calității lucrărilor realizate. Directorul întreprinderii este

propriile utilaje. Aici sînt adevărate stații pilot unde se încearcă totul. La beneficiar nu prea ajung utilaje cu „hibe” și, de aceea, nu sînt reclamații. De regulă, într-un an se rezolvă tot ce ține de omologare, prototip, se poate trece la producția de serie. La urma urmei, în ideea de competitivitate intră și timpul. Degeaba ai mai devreme o idee bună dacă nu reușești s-o aplici decît mai tîrziu. Sigur, uneori nu se poate rezolva totul într-un an. Freza rotopercutantă, un utilaj foarte complex, le-a dat producătorilor ceva „bătăie de cap” și au trebuit cîțiva ani pînă ce totul a fost pus la punct. Proiectul era bun, dar o eroare de execuție, nesesizată la timp, un fenomen mai rar dar inevitabil de „orbire”, făcea ca utilajul să nu atingă performanțele scontate. Au venit și au plecat specialiști, unii însă s-au încapățînat să rămînă. Maistrul Szabo Gyarfás a tot demontat și montat utilajul, ca un ceasornicar, și-a găsit „hiba”. Acum, România este singura țară socialistă care realizează acest utilaj și este, prin nivelul tehnic atins, între „cei mari”. Chiar dacă, deocamdată, performanțele sînt mai „în partea de jos” a „virfului” mondial, sînt totuși în vîrf. Căci utilajul forează aproape 5 metri în rocă dură (asta e aici regula: probele se fac în cele mai grele condiții), deci va forța mult mai mult în calcar. Or, utilajul de import care era folosit înainte produsul românesc forța în calcar numai 2—3 metri. Bineînțeles, normal, producătorul nu e pe deplin mulțumit, căci știe că mai e ceva pînă la „virful virfului”. Dar mai știe și că oamenii din întreprindere au încapățînarea, adică tenacitatea și profesionalismul ca să gîndească **foarte concret** cum să facă și acest salt.

La I.P.I.C.C.F. Harghita, spunea în încheiere directorul întreprinderii, așa se gîndește realizarea sarcinilor de producție: adică să se îndeplinească planul și chiar să fie depășit, dar nu oricum, ci prin realizarea unor produse la nivelul și chiar peste nivelul tehnicii mondiale. Este, de altfel, o cerință fundamentală, expres formulată în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Calitatea a devenit o logică a producției și, din această perspectivă a politicii economice a P.C.R., a realizării planului înseamnă, în fond, să contribuie la imprimarea unui înalt nivel al calității producției.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Singura logică a muncii: calitatea

rea-Ciuc, care are ca obiectiv principal asigurarea agregatelor de carieră și a utilajelor necesare pentru construcții, lucrări hidro și drumuri, cele mai multe utilaje aflate acum pe liniile de producție sînt fie premiere, fie unicate în țară. Frezele rotopercutante, grupurile mobile de concasare, stațiile fixe și transportabile de concasare, realizate în variante complete noi, utilajele pentru transport neconvențional, cum ar fi benzile transportoare verticale, mașinile de preparat exploziv, alimentatoarele de foarte mare capacitate, granulatorii (mai ales familia celor destinate rocilor dure), ciururile gravitaționale și ciururile de rezonanță (două premiere recente), buldozerul electric, mașinile de frezat zăpada (produse aici pentru prima dată în țară), utilajul multifuncțional pentru săpat tunele, mașina pentru consolidat terenuri și, evident, benzile transportoare pe cablu de oțel

inginer minier și poate considera că a rămas „în meserie” căci întreprinderea a devenit un important furnizor de utilaje care pot fi folosite și în industria minieră. De altfel, cereri sînt de peste tot. Aici se fabrică chiar și seifuri și chiar și acestea sînt la nivelul celor mai bune din lume. Forezele modernizate au căpătat și ele calificativul firesc „la nivelul tehnicii mondiale”: FRA 115 este mult mai mobilă și va pătrunde și în subteran; FRP 105 depășește chiar performanțele proiectate. Pentru că, nimeni nu se îndoiește de acest lucru, performanțele unor utilaje depind, e adevărat, mult de proiectare, dar depind decisiv de execuție. De altfel, principala preocupare ține aici tocmai de calitatea execuției. Și, bineînțeles, de creșterea fiabilității utilajelor. „Hibe” se văd la beneficiar și nu e bine cînd se văd prea tîrziu. Întreprinderea are ea însăși 3 cariere unde lucrează

Ofensiva noului

În acest an bogat în evenimente pentru națiunea noastră, întâmpinăm marea sărbătoare de la 23 August și cinștim Congresul al XIV-lea al partidului, prin angajarea deplină a întregului colectiv de oameni ai muncii din întreprinderea de Prelucrare Mase Plastice „București”, la realizarea indicatorilor de plan.

În adunarea generală a oamenilor muncii ce a avut loc cu ocazia înmînării distincției pentru ocuparea locului trei pe țară în anul 1988 și a acordării Ordinului Muncii clasa a III-a, întregul colectiv a răspuns chemării la întrecere, lansată de județul Constanța de a realiza planul pe 8 luni pînă la marea sărbătoare națională de la 23 August și de a realiza planul pe anul 1989 în cînslea Congresului al XIV-lea al partidului.

Pentru realizarea acestor angajamente ne-am mobilizat în a aplica înainte de termen o serie de măsuri din programul de modernizare ce vor conduce la creșterea capacităților de producție și la sporirea productivității muncii.

S-a trecut la creșterea ponderii personalului policalificat, astfel că, la ora actuală, peste 50% din personalul întreprinderii noastre poate executa mai multe operații, solicitate în mod special de producția pentru export. S-au format echipe complexe pe linie de fabricație, cu personal cu un înalt nivel de calificare, capabile să execute cele mai complexe comenzi. A sporit autocontrolul pe fazele fluxului tehnologic crescînd exigența controlului în totalitate, contribuind la obținerea de produse superioare.

Păstrăm convingerea că și cei ce sînt datori să ne furnizeze materiile prime pentru realizarea planului înainte de termen, vor răspunde cu promptitudine asigurîndu-ne baza materială necesară în sortimentele solicitate, pentru executarea comenzilor, cu prioritate a comenzilor pentru export.

Ec. ELENA NIȚU
Șef serviciu plan
I.P.M.P. — București

Linia clară a viitorului

Asemenea întregii națiuni, și noi, oamenii muncii din complexul de Căi Ferate București — Grivița, cu inimile încărcate de dragoste și recunoștință, cu sentimente de aleasă prețuire, dorim să dăm glas deplinei adevărului față de hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la propunerea de realgere la cel de-al XIV-lea Congres în înalta funcție de secretar general al partidului a cititorului strălucit al României moderne, inspiratorul marilor noastre victorii socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul de bine și conducătorul înțelept căruia și noi, ceferiștii, îi datorăm minunatele condiții de muncă și viață, modernizarea tot mai accentuată a întregului domeniu în care ne desfășurăm activitatea.

Puternic mobilizați de înflăcăratele indemnuri ale secretarului general al partidului, de conținutul programatic al documentelor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, la recenta plenară a comitetului nostru de partid, am dezbătut, într-un pronunțat climat critic și autocritic, sarcinile ce ne revin în munca organizatorică și de propagandă, în lumina tezelor și ideilor înnoitoare elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, am analizat cum s-a acționat și măsurile ce se impun pentru folosirea la capacitatea maximă a parcului de locomotive și vagoane, îndeplinirea exemplară a sarcinilor de transport în condiții de siguranță și regularitate a circulației, de confort sporit și bună servire a publicului călător.

Muncind cu dăruire pentru realizarea sarcinilor de transport pe 1989, colectivele noastre au obținut o creștere a eficienței activității economice. Cu o producție globală realizată, pe cele 7 luni din acest an, în proporție de 110 la sută și cu un nivel al productivității muncii de 112 la sută, am economisit 2 270 kW/h și 230 de tone de combustibil convențional, la care se adaugă 11,6 milioane de lei economisiți prin reducerea cheltuielilor la fiecare 1 000 de lei tonă transportată.

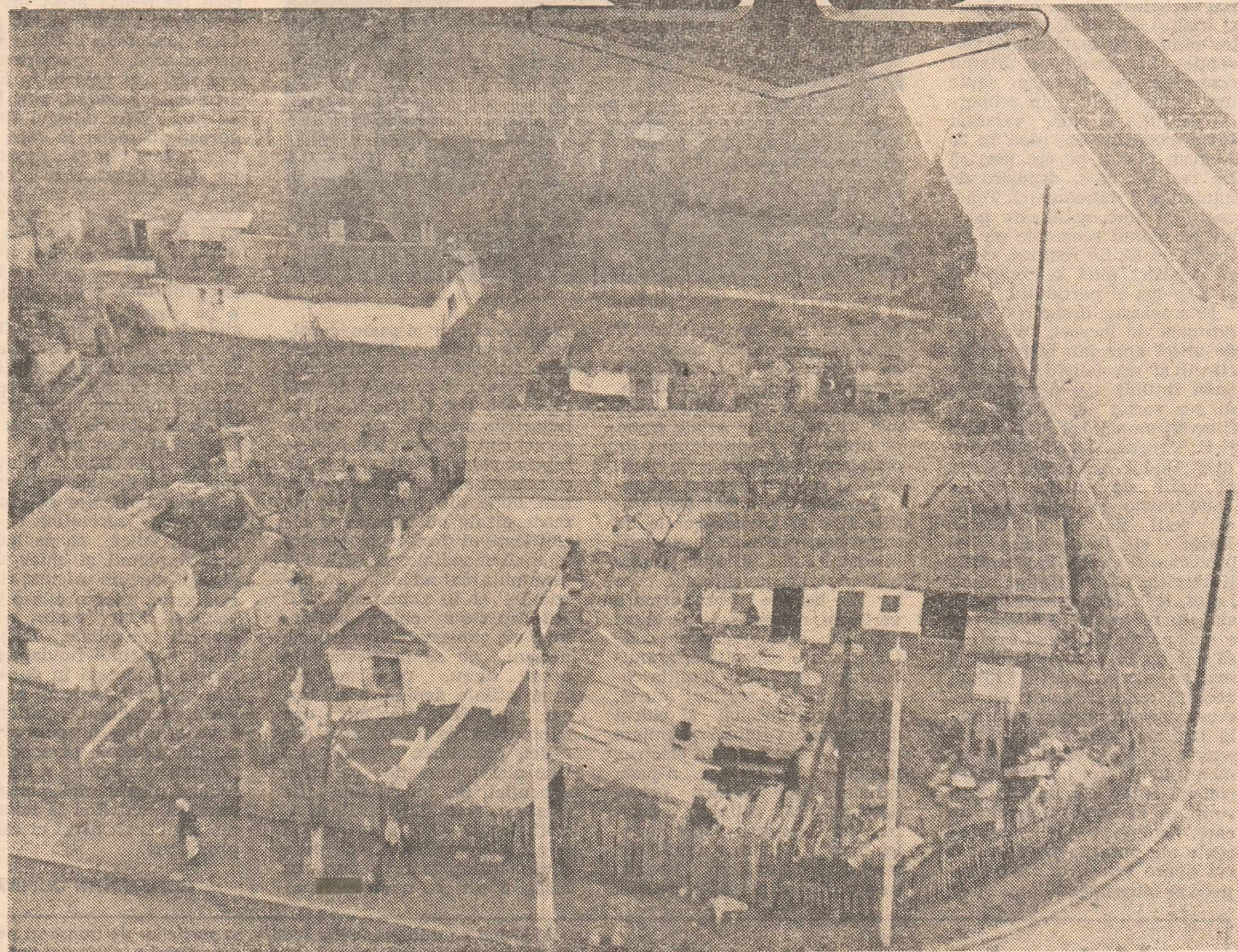
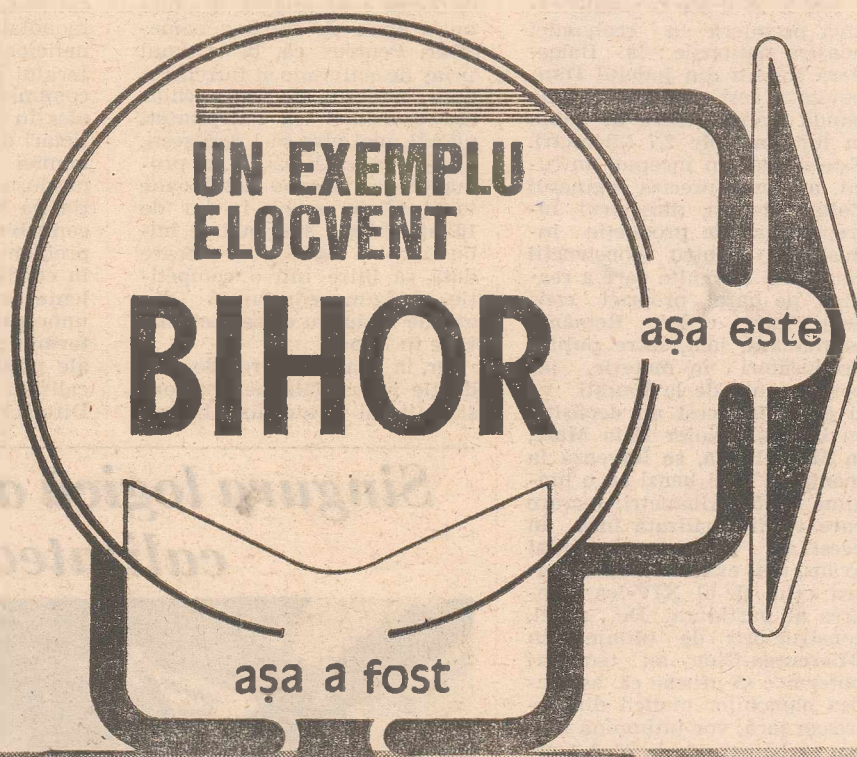
Mai avem unele lipsuri în asigurarea condițiilor de călătorie, o serie de trenuri nu sînt suficient de bine pregătite din punct de vedere tehnico-sanitar, calitatea reparațiilor la materialul rulant nu se ridică la nivelul cerințelor, ceea ce face ca regularitatea trenurilor de călători să nu răspundă exigențelor actuale. De aceea colectivul nostru și-a îndreptat eforturile spre intensificarea activității politico-organizatorice și tehnico-economice în sezonul estival pentru mobilizarea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii la recuperarea restanțelor și îndeplinirea celor trei obiective principale: acoperirea integrală a sarcinilor de transport feroviar în depline condiții de siguranță, regularitatea circulației trenurilor și o mai bună servire a publicului călător; reducerea consumului de combustibil și energie electrică; folosirea și încărcarea la întreaga capacitate a mijloacelor de transport, asigurînd astfel realizarea integrală a sarcinilor de plan pe semestrul II, pe întregul an 1989 și pregătirea temeinică a activității pe 1990.

GHEORGHE GRIGORE
secretarul Comitetului de partid,
Complexul de Căi Ferate București — Grivița

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

„Iată ce spunem noi celor care pun întrebarea : oare s-a demonstrat superioritatea socialismului ? Nu numai că socialismul și-a demonstrat superioritatea, dar s-a realizat într-o perioadă scurtă, ceea ce nu s-a putut realiza în sute de ani, în trecut ! Și aceasta numai și numai în condițiile socialismului, adică în condițiile când am lichidat exploatarea, când poporul este stăpîn pe destinele sale, când ne făurim viața așa cum o dorim !“

NICOLAE CEAUȘESCU

ORADEA

strada

Transilvaniei, ieri

— **Tovarășe prim-vicepreședinte, un binecunoscut cîntec popular de pe meleagurile Crișurilor spune : „Cîtă lume îi umbra / Ca Bihorul nu-i afla !“. Oare să fie adevărat?**

— Bihorul, trup din trupul țării, ținut al dacilor liberi și al ducelui Menumorut, acum județ cu o suprafață de peste 7 500 kmp, este unul dintre cele mai frumoase locuri cu puțință, întrucît pe întinsul său găsim și cea mai semeață culme a Munților Apuseni, cu o înălțime de o cifră simbolică — 1848 m — vârful Curcubăta, cu minunate fenomene carstice, cu peșteri — adevărate palate supămințene — cum sînt cele de la Chișcău — Peștera Urșilor și cea de la Meziad, cu întinse lacuri de acumulare ridicate în anii socialismului — cum sînt cele de la Baraj Leșu, va-

lea Drăganului, Lugașu de Jos și Tileagd, munți frumoși, dar și foarte bogați în care găsim aproape toate elementele din tabelul lui Mendeleev, munți care se prelungește prin dealuri, încărcate de plantații de vii și livezi cu pomi fructiferi și, în fine, cîmpia cu „mica deltă“ a lacurilor bogate în pește de la Cefa, Tămașda ori Mădăras și cu neprețuitele ei rezerve de apă geotermală pe care, tot în această epocă, le folosim ca surse economice de energie neconvențională. Tustrele forme de relief se îmbină într-o armonie desăvîrșită, lucru care atrage

aici foarte mulți turiști. Bihorul mai ascunde în adîncurile sale zăcăminte de lignit la Voivozi, Derna, Borumla, Vărzari, precum și Bihașia și Borozel, țitei la Suplacu de Barcău, Abrămuș, Curtuișeni, Mihai Bravu, precum și la Borș, Diosig, Săcuieni, marmură albă la Vașcău, Băița și Chișcău, nisip bituminos la Budoi și argilă refractară la Suncuiuș.

— Bihorul este unul dintre județele care au beneficiat de politica de amplasare rațională, judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, politică consecvent și creator promovată de

la data istoricului Congres al IX-lea din 1965, cînd în suprema funcție de secretar general al partidului nostru a fost ales tovarășul Nicolae Ceașescu. Cum a fost pusă în practică, în ținutul Bihorului, această politică cu caracter democratic, umanist ?

— Să privim harta Bihorului. Înainte de 1965, în afară de municipiul Oradea și Aleșd, o seamă de orașe erau concentrate în sudul județului : Salonta, Beiuș, oraș Dr. Petru Groza, Nucet și Vașcău. Nordul județului, deși era bogat în resurse de lignit, țitei, nisip bituminos, ape geotermale nu avea încă ora-

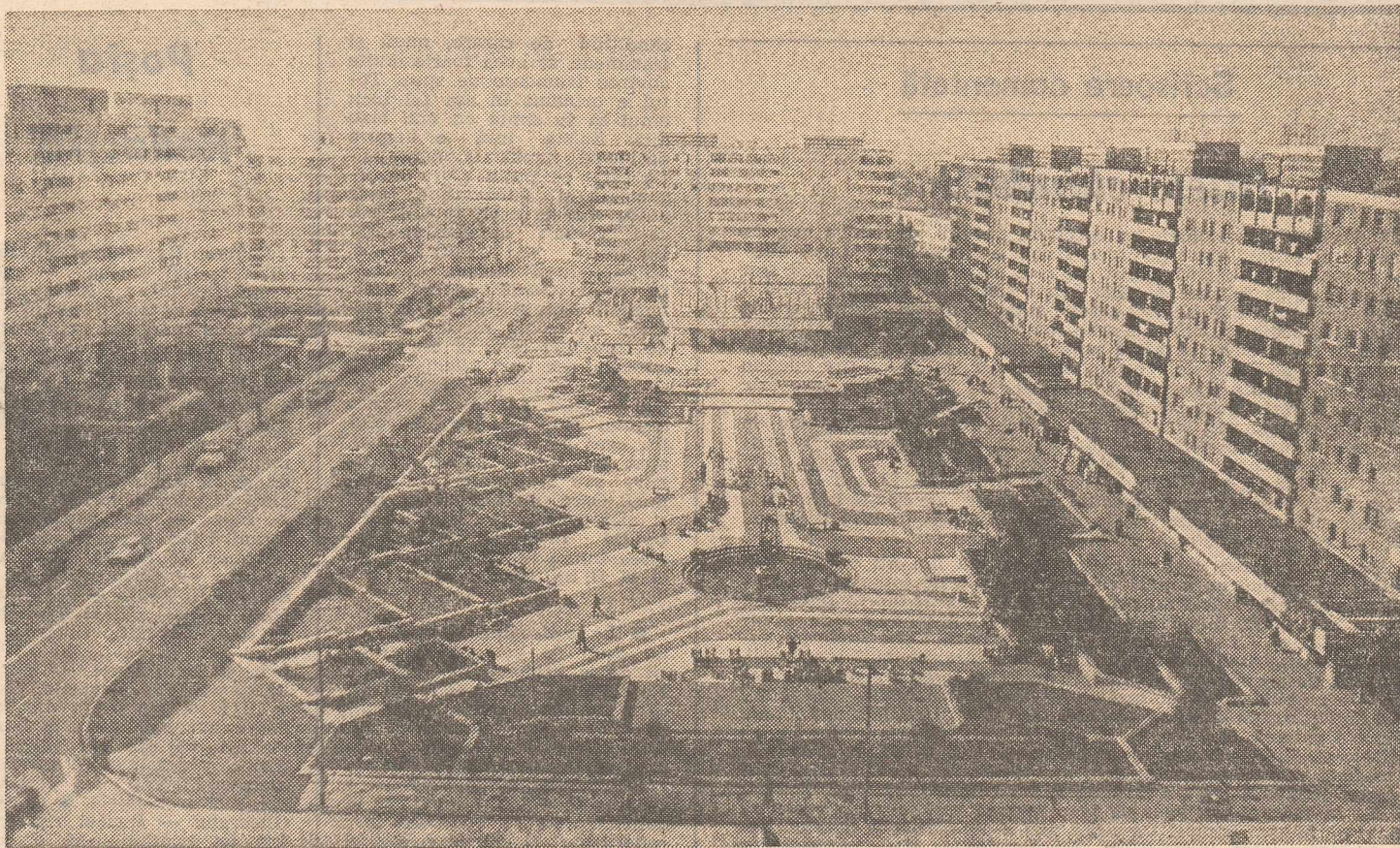
șele sale. Epoca pe care, cu mîndrie revoluționară o numim „Epoca Nicolae Ceașescu“ a făurit orașe noi și acolo unde acestea nu existau pînă atunci, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai, pentru asigurarea populației țării cu noi locuri de muncă, indiferent de naționalitate. În nici doi ani de la Congresul al IX-lea, o comună de pe malul Barcăului, rămasă pînă atunci într-un cvasi-anonimat împietrit, numită Marghita, a fost declarată oraș.

— Și acum ?

— Tare mi-e teamă că vă voi surprinde dar, astăzi, fosta comună inecată vara în praf și toamna în noroaie cleioase a devenit unul dintre cele mai frumoase și puternice orașe ale județului nostru. Marghita de azi, un oraș

Convorbire cu NISTOR CIORDAȘ, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Bihor

O civilizație nouă, superioară

ORADEA

strada

Transilvaniei, azi

cu totul nou, cunoscut în țară și pentru efectul curativ deosebit al apelor sale termale este al doilea oraș ca putere industrială al județului Bihor, unde se produce o încălziminte de bună calitate la întreprinderea „Bihoreana”, cămăși la întreprinderea de confecții (cea mai mare unitate de acest profil din județ), mașini unelte și centre de prelucrare a datelor de înalt nivel tehnic, piese de schimb pentru mijloacele de transport etc. Volumul producției industriale a comunei de altădată trece în zilele noastre de cifra de 3,5 miliarde lei. Iată, pe scurt, cum practica, criteriul fundamental de verificare al adevărului teoretic a confirmat în mod strălucit profundul umanism și înțelepciunea politică a partidului nostru. Anul acesta, un nou oraș a răsarit tot în „nord” — Valea lui Mihai, cu posibilități mari de dezvoltare atât în industrie cât și în agricultură și, astfel, „balanța orășenească” a Bihorului, având drept cumpănă orașul Oradea a devenit, în acești ani, perfect echilibrată.

— Aminteați, la începutul convorbirii noastre, de bogatele resurse minerale ale Bihorului într-o descriere oarecum făcută să mă gîndesc imediat la aceea consacrată și tulburătoare a Ardealului, lăsată moștenire de Nicolae Bălcescu în opera sa „România supt Mihai Voievod Vițazul”. Cum au fost puse în valoare aceste resurse și zăcămintele subpămîntene?

— Să începem cu bauxita, pentru că aproape singurul zăcămint important de oxid de aluminiu din țară se găsește, aici, în Munții Pădurea Craiului. În timpul primului război mondial s-au extras ceva cantități de bauxită bihoreană care au luat imediat drumul străinătății spre a fi prelucrate în fabrici de pe malul Rinului. În anii puterii populare, valorificînd la maximum resursele autohtone existente, partidul nostru a hotărît ridicarea unei uzine de prelucrare a bauxitei și obținerea de alumina, materie primă pentru aluminiul românesc de la Slatina. Începuturile au fost grele, dar s-a muncit cu dăruire și cu sentimentul de eroism pe care

îl dă starea de pionierat și înflăcărarea tinerilor ingineri și tehnicieni de pe atunci, acum veterani ai uzinei, a fost răsplătită cu o mare victorie, tocmai în anul 1965, anul Congresului al IX-lea: Oradea, urbea de pe malul Crișului Repede devenea cetatea aluminei românești și lumea a aflat că România produce alumina și, implicit, aluminiu.

Am început cu bauxita din munți, să continuăm cu țițeiul din cîmpie. În județul nostru, țițeiul era extras la Suplacu de Barcău printr-o metodă unică în România și printre puținele pe mapamond și constînd în combustia subterană a țițeiului în zăcămint cu un aprinzător special și întreținerea acestuia cu injecție de aer.

În urma descoperirii, în ultimii ani, de noi zăcămintele care, de data asta, se puteau exploata prin procesul firesc de erupție naturală, prin decret al Consiliului de Stat în 1984 a fost înființată Schela de producție petrolieră și gaze Marghita, avînd ca obiect de activitate cercetarea și exploatarea rațională a zăcămintelor de țiței și gaze, extracția țițeiului, a gazelor, creșterea gradului de recuperare a țițeiului din zăcămint, producția de gazolină și etan.

În fine au fost puse în valoare apele geotermale care încălzesc Institutul de subingineri și întreprinderea de sere din Oradea, precum și 11 000 de apartamente din județ, unde energia apei geotermale servește la încălzirea apei menajere, utilizare în procese tehnologice, uscarea cherestelei, pasteurizarea laptei, producerea gheții la antrepozite, în zootehnie la crescătorii porcine și, după cum toată lumea știe, în tratamentele balneo-terapeutice.

— În telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu cu ocazia împlinirii a 24 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, Comitetul județean P.C.R. și Consiliul popular al județului Bihor raporta realizarea în avans a planului la producția marfă industrială pe 3 ani și 7 luni cu o depășire de peste 1,4 miliarde lei, precum și la inves-

țiții, construcția de locuințe și export pe C.T.S.

Ce alte realizări de prestigiu ale economiei bihorene mai puteți aminti?

— Anul acesta, în agricultură am realizat 7 245 kg orz la hectar, cea mai mare producție din istoria acestor locuri și estimăm realizarea unei producții record și la grâu, nu numai în unitățile agricole de puternică tradiție, ci și în altele mai puțin cunoscute pînă acum. Întreprinderea „Electrocentrale” Oradea a fost distinsă a doua oară cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, confirmînd vocația județului nostru de a fi un mare producător de energie electrică, atît prin cele două centrale termice din municipiu, dar și prin salba de hidrocentrale de la Baraj Leșu, Valea Drăganului, Munteni, Lugașu de Jos și Tileagd. În viitorul apropiat se vor construi și da în folosință alte două noi hidrocentrale la Săcădat și Fughiu. Totodată, preconizăm, prin construirea de micro-hidrocentrale și utilizarea apei geotermale să asigurăm independența energetică a 5 comune din județul nostru. Sintem ferm hotărîți să livrăm suplimentar economiei naționale, prin puterea energiei bihorene, 50 milioane kwh energie electrică.

Succesul de acum al energicienilor noștri pune în lumină și contribuția harnicilor noștri mineri de la Voivozi, unitate distinsă, de asemenea, în 1987, cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste.

Tot cu un asemenea titlu a fost onorată și întreprinderea „Metalica” din Oradea — locul de naștere al mașinilor de gătit pentru gospodinele țării, a reșourilor, a diferitelor obiecte de uz casnic etc., unitate care produce în premieră națională pretențioasă folie de cupru și nichel de cîțiva microni pentru industria electronică.

Alte unități, precum sînt: Întreprinderea de alumina, Combinatul de prelucrare a lemnului, Întreprinderea minieră Voivozi, „Refractara” Aleșd, I.M.P.S., T.A.G.C.M., I.C.S.A.P., Întreprinderea poligrafică „Crișana”, au fost

distinse cu diferite clase ale Ordinului Muncii.

Fără nici o îndolală, alocarea a aproape 80 miliarde lei investiții de la Congresul al IX-lea a schimbat profund harta economică a plaiurilor bihorene. Județul nostru — și consider și asta o realizare de excepție, reunește astăzi toate ramurile principale ale economiei naționale. Așadar, un județ complet care a înregistrat în „Epoca Nicolae Ceaușescu” o ridicare uimătoare pe scara progresului material și spiritual. Din anul 1965 și pînă, acum fondurile fixe au crescut de aproape 17 ori, de 7,5 ori a sporit producția industrială și de 2,6 ori a crescut producția agricolă. S-au mutat în apartamente construite din fondurile statului, de 8 ori mai multe familii decît în cele două decenii cîte au trecut de la Eliberare la Congresul al IX-lea. Anul trecut, Bihorul a realizat o producție marfă în valoare de aproape 35 miliarde lei. Industria constructoare de mașini și chimia reprezintă peste 31 la sută din producția industrială realizată pe județ. Din întreaga producție industrială a anului trecut peste 61 la sută au reprezentat produsele noi și modernizate, iar la produsele realizate pe mai multe calități, 75,5 la sută au fost cele de calitate superioară.

În cadrul programelor de modernizare în anul 1988 au fost aplicate peste o mie de măsuri, cu o eficiență economică ce se ridică la 1,5 miliarde lei la producția marfă, 251 milioane lei la export, economii însemnate și reducerea cheltuielilor de producție.

În 1988 s-au realizat în județ investiții din fondurile statului în valoare de 5,2 miliarde lei, din care 2,5 miliarde lei în lucrări de construcții montaj, în acest an fiind puse în funcțiune 9 capacități mai importante. Din fondurile statului și ale unităților socialiste au fost date în folosință 2 544 apartamente.

Potențialul turistic deosebit al Bihorului — al doilea pe țară după litoral! — a sporit odată cu darea în folosință a unui modern spital de recuperare cu 155 paturi în bine-

cunoscuta stațiune Băile Felix, unde își refac sănătatea anual peste 100 000 de oameni ai muncii din țară și de peste hotare. Primii turiști din R.D.G. au și sosit în frumoasa stațiune Stîna de Vale, consacînd intrarea acesteia în circuit internațional. În prezent, se depun eforturi susținute pentru dezvoltarea tuturor localităților din județ, dotarea comunelor cu mori și brutării, cu case de nașteri și creșe, pentru înființarea de licee agro-industriale în centrele CUASC, construirea de locuințe pentru specialiștii din agricultură, sănătate și învățămînt (deja circa 200 s-au și dat în folosință). Totodată, protecția mediului înconjurător — care a constituit și obiectul unei sesiuni a Consiliului popular județean — constituie pentru noi o preocupare din cele mai însemnate, în conformitate cu noua lege adoptată în acest domeniu.

— Presa a comunicat rezultatele întrecerii socialiste între județele țării. Comitetul județean P.C.R. al județului Bihor a ocupat locul I, iar consiliul popular al județului Bihor, locul II. Cum întîmpinați aceste vești, acum, cu ocazia jubileului celor 24 de ani de la istoricul Congres al IX-lea și în preajma celei de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944?

— Cu sentimente de firească mîndrie și satisfacție, dar și cu răspunderea revoluționară de a face totul pentru ca Bihorul — vorba celui cîntec popular — să ocupe mereu un loc fruntaș între județele țării, atît în ceea ce privește munca organizatorică, dar și în ceea ce privește producția industrială și agricolă în anii de rodnice împliniri de după Congresul al IX-lea, cînd în fruntea partidului și statului nostru a fost ales cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Exprim pe această cale, angajamentul nostru de a nu precupeți nici un efort pentru ca județul Bihor să confirme și în continuare, prin rezultate foarte bune, distincțiile acordate în întrecerea socialistă.

PAȘCU BALACI ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Natura a înzestrat satul Izvoru Frumos din comuna Burila, județul Mehedinți, cu o salbă de izvoare foarte puternice, al căror debit a fost și rămâne mereu constant, chiar și pe vremea cea mai secetoasă. Pe piriul ce se formează — ne scrie printre altele, Gheorghe Bălușcu din Burila Mare — funcționau odată trei mori de apă la care își măcinau cerealele gospodarii din șapte sate. Morile astea au dispărut încă de prin anii 1948—1950, autodemolându-se și din cauza vechimii, dar în locul lor ar fi foarte chibzuit să se amplaseze cîteva microhidrocentrale, în măsură să furnizeze destulă energie electrică nu numai pentru Izvoru, ci pentru toate satele din jur. O sugestie care merită studiată.

■ Deși ne-a parvenit cam tardiv, reținem totuși răspunsul, trimis de **autoritățile municipiului Giurgiu**, la scrisoarea lui **Constantin Moraru** din aceeași localitate: Din verificările efectuate la fața locului reiese că fisura de pe conductă de apă caldă, ce face legătura canalului termic cu punctul termic nr. 63 (CT-4), și defecțiunea de la mufa finală a respectivei conducte au fost înlăturate prin reparațiile efectuate de echipa de muncitori specialiști condusă de **Cornel Dana** din cadrul IJGCL Giurgiu. A mai reieșit, tot cu această ocazie, că subsolul blocului 100, alcătuit din apartamente proprietate personală, este în mod nepermis inundat de apă, datorită proastei întreprinderi și exploatarea a instalațiilor sanitare de către proprietari, fapt ce creează serioase neplăceri locatarilor din blocurile vecine. Asociația a fost atenționată să dea dovadă de mai mult spirit gospodăresc, să facă neîntirziat ordine în subsolul blocului 100.

■ Primim de la maestrul militar **Iulian Ghiță**: M-am căsătorit încă din școală, soția mea lucrând la Întreprinderea „Mătasea Roșie” din Cîlnădie, județul Sibiu, și, la venirea mea în unitatea în care am fost repartizat și imi desfășor activitatea, am solicitat să fiu ajutat să-mi aduc soția în Drăgășani-Vilcea, unde am domiciliul stabil și am primit locuință. Fiindcă în zonă n-am găsit loc de muncă potrivit pentru ea, conducerea unității a făcut tot ce-i posibil și i-a găsit loc de muncă alături de mine, fapt pentru care se cuvine să-i mulțumesc din adîncul inimii. Prezentându-mă însă cu nota de transfer la Întreprinderea „Mătasea Roșie”, tovarășul director al întreprinderii sibiene mi-a zis că e înțelept să nu fac, că alături de familie tină, dar transferul soției nu poate să-l dea, pentru că nu dispune de forță de muncă disponibilă. Sint total dezamăgit și nu știu ce să mai fac. Insistați! Pentru că nu se poate ca tovarășul director să rămână impasibil în fața unui fapt care implică doar bunăvoință.

■ **UJECOOP Teleorman**, ca răspuns la scrisoarea adresată revistei de **Floarea Drăguț din Plopii-Slăviștești**, județul Teleorman, prin care solicită sprijin pentru restituirea fondului social deus la Cooperativa de credit din comuna Lunca: Solicitarea a fost satisfăcută, în sensul că, într-o recentă ședință a sa, organul colectiv de conducere i-a aprobat retragerea fondului social deus. Cu adresa nr. 63 i-a comunicat petiționarei să se prezinte la cooperativa din Lunca pentru ridicarea sumei cuvenite.

■ Mă numesc **Stefan Lupu** din București, Sectorul 4, str. Panselelor nr. 17, bl. 133, ap. 26, și locuiesc în acest bloc încă de la data dării lui în folosință, respectiv din 1983. Ca orice om al muncii, cunosc și apreciez mult eforturile pe care le depune conducerea partidului și statului nostru pentru asigurarea unor condiții cât mai bune de locuit pentru noi toți. În flagrantă contradicție cu a-

Scrisoare comentată

Bilete clandestine

Cînd vrem să vizionăm un spectacol sportiv, de teatru sau de cinema etc., primul lucru pe care-l facem e, firește, procurarea biletelui. Se știe asta de cînd lumea. De cînd au apărut spectacolele sau manifestările cu intrare, de cînd există scrisul pe hîrtie, de cînd a apărut acest mijloc de acces simbolic și convențional. Obținut corect și cînstit, în schimbul unei anumite sume de bani, de cele mai multe ori destul de modeste, el oferă posesorului dreptul de acces la manifestarea ce și-o dorește. Vorbim, să fie clar, de bilețul sau biletele adevărate, marcate corect, obținute legal de la difuzori, case sau agenții autorizate, prin exprimarea liberei opțiuni.

Pentru că mai sint și altele de... bilete. De... binefacere sau de complezență, care proliferază, din păcate, nestingherite și tot mai frecvent pe-alocuri. Ca, de pildă, cele despre care ne scrie **Ion Agachi** din Bacău, str. Cornișă Bistriței nr. 23, bl. 23, ap. 19. Spre ilustrare, el ne trimite și două astfel de „bilete”, de cîte 30 lei bucata, înminate obligatoriu chiar de la casieria unității în care lucrează. Dar, iată concret ce ne scrie, cu indignare, omul:

„După încheierea campionatului, o echipă din alt oraș a fost invitată să dispute un amical cu echipa locală de fotbal. Organizații meciului nici măcar nu s-au străduit să anunțe din timp, oficial, disputa, prin afișe. Dumnealor au găsit de cuviință, cu a cărui aprobare nu știu, să difuzeze miile de bilete, valorind cîte 30 de lei bucata, prin întreprinderi și instituții. La primirea retribuiției, oamenii, indiferent dacă erau sau nu amatori de fotbal, erau obligați să cumpere cîte un bilet-două sau mai multe, albe, consemnind doar prețul de 30 de lei, o simplă numerotare și... atât. Insuși emitentul, anonim, rămîne o enigmă. Multora, ca și mie de altfel, ni s-au tăiat fantomaticile „bilete”, oprindu-ni-se automat banii la prima chenzină, cu toate că meciul cu pricina se disputase demult. Dacă am încercat să cerem explicații, ni s-a răspuns să stăm liniștiți că așa-i dispoziția. De la început am spus că prin această scrisoare nu vreau să reclam pe nimeni anume. De aceea nici n-am recurs la nominalizarea protagonistelor, instituțiilor, întreprinderilor sau a persoanelor ce practică acest procedeu incorect și inadmisibil. Consider, în calitatea mea de om al muncii, că astfel de manopere nu-s deloc legale sau normale. Credeam că a trecut demult timpul cînd se stringeau zeci și sute de mii de lei pentru a umple cu vîrf și îndesat buzunarele unor vedete mofturoase, gata să se îmbogățesc ușor, fără prea multă muncă.”

Ion Agachi are perfectă dreptate. O astfel de practică absolut absurdă, dăunătoare și moral și material, ca și „biletele” fantomă virite cu de-a sila pe gîtul oamenilor, nu mai trebuie lăsate să prolifereze. Ele se cer neîntirziat curmate din rădăcină, dacă vrem cu tot dinadinsul ca sportivii noștri, indiferent dacă-s de performanță sau nu, să crească sănătoși și să evolueze frumos în arenă sau pe marile și micile noastre stadioane.

„Sau, poate că banii astfel strînși nici nu ajung la cei în numele cărora se încasează. Poate că (mai știți?) apucă alte căi, subterane. În orice caz, e bine să reflectăm. Și să acționăm.”

MIHAI STĂNESCU

P.S. Meciul de referință s-a disputat pe 30.06.1989, iar biletele de intrare reținute de noi poartă numerele 25114 și 24114.

ceste eforturi însă, în perimetrul blocului nostru lipsesc cu desăvîrșire aleile pavate, caile de acces de orice fel, așa încît noi, locatarii, abia reușim să ne strecurăm pe niște poteci, printre gropi pline de noroi, lemne, cărămizi și resturi de betoane, printre fiare de diferite dimensiuni lăsate vraise de constructorii încă de la terminarea blocului. Cu toate eforturile noastre de a da o mîină de ajutor sau a contribui cu fonduri pentru eliminarea acestora, nu sintem deloc sprijiniți de cei în drept și, de circa 6 ani, nimeni nu s-a gîndit să ia măsurile ferme care se impun.

■ Urmare scrisorii adresate nouă de un grup de părinți din orașul Urlați, care ne semnalează unele abateri de la conduită ale prof. ing. Gheorghe Stan de la Liceul industrial din localitate, **Inspectoratul școlar al județului Prahova** ne informează că respectivul profesor a fost aspru sancționat. Conducerea liceului a informat totodată conducerea Întreprinderii de utilaj chimic Ploiești, unde inginerul Gheorghe Stan este încadrat, și a propus înlocuirea lui la catedră cu un alt cadru de specialitate, care să corespundă exigențelor profesionale, didactice și comportamentale cerute de procesul de învățămînt.

■ **Tudor Papasima** din Medgidia, str. Republicii nr. 76 D, are motivele dumnealui să fie supărat, cum ni se destăinuie, pe Casa de discuri „Electrecord”. În numele mai multor melomani și cumpărători de discuri, ne roagă chiar să cerem explicații respectivei firme pentru a reproducem mot à mot din scrisoarea ce ne-a adresat — neglijența și irresponsabilitatea cu care nu o dată emite și difuzează reburturi de producție. Mă refer concret — zice omul — la două recente discuri L.P.: Krypton — „30 minute” și Pro Musica — „Rockul baroc”. Am

trimis firmei producătoare discurile incriminate (colet postal, chitanța nr. 458 din 27.06.1989) și, probabil, m-aș fi limitat la asta, dacă de cîteva ani încoace, altă mică cit și altora, nu ni s-ar fi întimplat frecvent să trăim asemenea regretabile situații. Sper ca, prin intermediul revistei, să se ajungă la o grabnică îndreptare a lucrurilor, așa încît să putem cumpăra numai discuri bune, de calitate.

■ Reținem din referatul trimis de **Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Vilcea** ca răspuns la sesizarea **Dumitrei A. Cursă** din Mitrofani-Sutești: Avînd în vedere că petenta este aptă de muncă dar refuză sistematic să presteze și cele mai simple activități pe ogorul obștei, conducerea C.A.P. Sutești i-a lăsat inițial ca lot în folosință suprafața de 300 m.p. vie și 600 m.p. teren arabil. În prezent, din cei 2400 m.p. teren, deținută de familia Cursă, i s-au lăsat 300 m.p. vie și 1200 m.p. arabil, ca lot în folosință, altă cit prevede statutul, cu condiția să efectueze unele activități pe măsura posibilităților, respectiv să lucreze diferența de 900 m.p. teren arabil cu contract-angajament, situație de altfel acceptată. Cu ocazia cercetării cazului, petenta a fost găsită efectuînd serviciul în locul soțului, care este paznic în cadrul fermei 5. Deci, încă un argument că poate munci.

■ Despre minunata stațiune balneară Govora, dar mai ales de primăria civilizată, despre

condițiile de cazare, masă și tratament, aș avea foarte multe cuvinte frumoase de spus. Totul e orînduit în așa fel încît omul să se simtă cit mai bine aici. Există însă o singură problemă neplăcută, deranjantă, care, cu puțin efort de organizare și bunăvoință, s-ar putea rezolva ușor. Iată despre ce-i vorba: acceleratul 237 București — Cluj-Napoca, schimbîndu-și mersul, ajunge în Stația Govora la ora 1.03, noaptea. Din stație pînă în stațiune nu există nici-un mijloc de transport pînă la ora 5 dimineată, așa încît vilegiaturistii sint nevoiți fie să aștepte zori în gară, fie să ia piepș drumul lung de cîteva kilometri, ceea ce e foarte greu mai, ales cînd ești și bătrîn și bolnav, sau ai bagaje ori copii mici. Oare, nu s-ar putea găsi și aici o soluție salvatoare? **Ovidiu Brăncuși, București, alea Lunca Siretului nr. 10, bl. M 45, B, ap. 100.**

■ La scrisoarea adresată de un grup de oameni ai muncii de la Sectorul de gospodărie comunală și locativă **Titu**, care sesizează unele nereguli referitoare la plata retribuiției, **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Dimbovița** ne face cunoscut că situația a fost reanalizată și deficiența s-a remediat. Au fost repartizate fondurile necesare, așa încît retribuițiile s-au plătit, cu oarecare întîrziere, e drept (din cauze obiective) și pe luna reclamată — ianuarie 1989. S-au luat măsuri pentru ca, pe viitor, să nu se mai repele asemenea situații nedorite.

■ **IEIRIEDEET Constanța**, ca răspuns la scrisoarea lui **Lenol Zeori** din comuna Valu lui Traian: Zona Valu lui Traian este alimentată cu energie electrică din mai multe posturi de transformare repartizate pe două linii din două stații diferite. Una din linii, pe care sint racordate posturile de transformare ce alimentează o mare parte din localitate, nu are program de sacrificiu nici chiar în sezonul friguros, întrucît ea alimentează mai mulți consumatori importanți, cum ar fi I.A.S. Murfatlar, Stațiunea de cercetări horticoale, sursa de apă IAC. Schema celor două linii nu permite, la ora actuală, concentrarea pe o linie a consumatorilor importanți, iar pe alta a acelor mai puțin importanți.

■ Vă scriu din Vatra Dornei, din frumoasa stațiune unde subsemnatul **Grigore Manolache**, căpitan de marină, din Constanța, str. 1 Decembrie 1918 nr. 3, am poposit pentru trei zile împreună cu soția. În prima zi ne-am simțit excelent în acest magnific colț de țară în care ne-am născut și revenim adesea cu drag și bucurie. O bucurie care ne-a fost însă brusc întreruptă, în seara zilei de 2.07.1989, la restaurantul Călimani din localitate. În fapt lucrurile s-au petrecut astfel: Am rugat-o pe ospătărița Voichița Gioran să ne servească și nouă mai întîi ceva ca aperitiv. Parcă i-am fi cerut luna de pe cer. După îndelungi așteptări, ne-a spus cu o jumătate de gură că n-are. Deși, la alte mese din jur se servise din belșug. Contrariat, i-am solicitat cuvinčios șeful de unitate **Rudolf Balu** o nevinovată explicație, dar acesta ne-a jignit și, furios de asistența noastră, cit pe-acî să dea friu unui ospătar să ne ia chiar la bătaie. Norocul nostru că am ieșit repede din inospitalierul local. Chiar și acum, cînd vă scriu, sint în mine jignirea care mi-a rămas ca un gust amar.

Pagină realizată de MIHAI MERIȘANU

Poșta

Redacției

Popescu Ruxandra-Andreea — Ploiești, Gal Corina — com. Florești (Cluj): Nu avem și nici nu ne putem permite să publicăm adresele cîntăreților sau actorilor. Oricît de mult i-ați admira, mulțumiți-vă să vă exprimați sentimentele prin aplauze și flori la concerte și spectacole, prin cumpărarea discurilor, prin vizionarea filmelor în care apar. Ei vor înțelege cit îi iubiți și vă vor răsplăti cu talentul lor. ● **Crăcană A. Elena** — com. Prăjeni (Boțoșani): Cereți relații la Oficiul județean de turism. ● **Niculăe Niculăe** — București: Da. ● **Stoinea N. Maria** — com. Valea Mare (Vilcea), **Ganea Paraschiva** — com. Tomești (Iasi): Nu aveți dreptul la pensie de urmas. ● **State Aurel** — Călărași: Exagerați. Cu dovezile ce le aveți faceți un drum în satul natal (niciodată nu e în plus o vizită la părinți „bolnavi și bătrîni”) și rezolvați-vă problema motoretel. Toți ne rezolvăm personal problemele. ● **Croitoru Gheorghe** — Buzău. Ați irosit 8,45 lei trimîndu-ne o coală albă. ● **Bărbulescu Traian** — București: Răspunsul pe care-l citați se referă la contribuția cu caracter de impozit pe care o datorează persoanele fără copii. Dv. puteți depune contestație, însoțită de acte medicale, la consiliul popular, și biroul executiv va hotări. ● **Căldărușă Mihaela** — Galați: Numai medicul vă poate răspunde și ajuta. ● **Dinu I. Constantin** — satul Colibași, com. Strezești (Olb), **Petcu Valeriu** — Slobozia: Pentru rezolvarea scrisorii pe care le primim, redacția solicită de obicei sprijinul instituțiilor competente. Dv. ne cereți mai multe lucruri complet diferite într-o scrisoare. Cum să o trimitem în 2—3 locuri în același timp? ● **Ghiță Ion** — București: Da, dacă aveți o vechime în sectorul de stat, înscrisă în cartea de muncă, de 30 ani. ● **Dvornischi Iuliu** — com. Gugești (Vrancea): Am mai răspuns pe larg. Adresați-vă consiliului popular. ● **Belein S.** — Constanța: Faceți referire la „unele întreprinderi”, „unele persoane”. Dacă doriți, reveniți, cu date concrete. ● **Craiu Ana** — București: Ce înseamnă „nicăieri”? Dacă nu o găsiți în actele personale, cum ar trebui, solicitați-o tribunalului Craiova. ● **Dinu Anica** — București: Răspunsul primit este corect. ● **Dumitru Nicolae** — Tirnăveni: Adresați-vă Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă. ● **Zafiu Vasiliica** — Ploiești: Nu este frumos, nici omenesc, dar la ce vă folosește această confirmare? Dacă e cazul, reveniți cu detalii. ● **Dobrean Marioara** — Reghin: Și dv., care beneficiați de condiții favorabile pentru creșterea copiilor, aveți obligația cetățenească de a vă achita datoriile, ținînd seama de prevederile art. 24 lit. d din Legea 5/1973, republicată în B.O. 122/31 decembrie 1980, privind administrarea fondului locativ: „Locatarii principali și cei ce locuiesc împreună cu aceștia pierd dreptul de folosință a suprafețelor locative și vor fi evacuați dacă nu plătesc cu rea-credință timp de 3 luni consecutiv chiria sau cota parte a cheltuielilor ce le revin potrivit dispozițiilor legale”. ● **Avram Gheorghe** — Ploiești: Dacă obțineți acceptul unui abonat vecin cu linie individuală, cererea se poate rezolva. Ori în funcție de condițiile tehnice care se vor crea după darea în exploatare a centralei Ploiești-Sud în trimestrul IV.

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

BOGĂȚIA DE SPIRIT

În aceste zile cînd examenele de intrare la facultate s-au încheiat, cînd rezultatele au fost afișate și cei mai buni s-au bucurat de binemeritata răsplătă a muncii lor, ar fi bine să le reamintim acestora, ar fi bine să ne reamintim chiar și nouă înșine, dacă mai e nevoie, de cei care, în urmă cu 24 de ani, trăiau și ei bucuria de a figura pe listele de admiși.

În urmă cu 24 de ani, în iulie, s-a desfășurat Congresul al IX-lea al partidului care avea să declanșeze, în toate domeniile, inclusiv în cel spiritual, energii de care însăși națiunea română nu mai știa de existența lor, să le concentreze pentru a susține cea mai fascinantă dintre bătăliile pe care le-a purtat vreodată poporul nostru: aceea a unei emancipări fără precedent în economie, știință, cultură, care să asigure o nouă calitate a condiției umane. Iar pentru aceasta era necesar, în primul rînd, să-și redescopere propria identitate, să-și recunoască rădăcinile retezate temporar și să-și proclame solidaritatea cu tot ceea ce crease mai valoros pînă atunci, de-a lungul unor veacuri de zbucium. Și cei tineri care, ani la rîndul, învățaseră din manuale, în școală, o istorie adeseori trunchiată, falsificată chiar, care aveau citeodată despre literatură o imagine deformată de criterii străine nouă și care n-aveau cunoștințe exacte despre mulți dintre scriitorii noștri de mare importanță, aveau să descopere, în toamnă, odată cu începerea cursurilor la facultăți, că trebuie să ia totul de la capăt, că trebuie să uite multe din cite au învățat — dar cei mai mulți n-au uitat, tocmai pentru a ști în permanență la ce trebuie să se raporteze pentru a realiza imensul salt pe care l-a cunoscut țara într-un interval scurt de timp, ce uriașă cotitură a fost realizată în destinul său urmînd concepția novatoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Autori de care înainte nici nu se pomenea sau se amintea doar în trecăt sau erau chiar blamați pe nedrept și-au recăpătat locul care li se cuvenea. Fapte din trecutul nostru de care nu aveam știre sau le cunoșteam doar din relatările rostite cu o jumătate de gură ale celor mai virșnici au fost trecute din nou în cartea de glorie a neamului. Am învățat cu un elan propriu marilor descoperiri cîtece pe care trebuia să le știm de cînd eram de-o șchioapă. Am făcut cunoștință cu uimire și mîndrie de lucrările unor artiști plastici care s-au dovedit a nu fi deloc decadenți ci nume de referință în plastica europeană sau mondială. Cu o repeziune de-a dreptul incredibilă, proprie numai

unor oameni talentați și entuziaști, pe scenele teatrelor noastre au fost montate spectacole de tulburătoare înțelesuri și au fost create filme care ne-au reprezentat cu cinste oriunde au fost vizionate. Într-o ambianță de largă deschidere față de nou, de respect pentru creație și creator, chemat să se exprime pe el însuși pornind de la realitatea contemporană și de la datele specifice nouă, cultura română a ajuns să insumeze, în acești ultimi 24 de ani, o multitudine de opere valoroase, dintre care unele vor înfrunta cu siguranță timpul, ca documente de preț lăsate posterității, despre noi, despre strădania noastră de a-i continua pe înaintași. Iar acest efort de a atinge performanța în planul spiritual, astfel încît să uităm orice inhibiții, orice complexe atunci cînd ne comparăm cu alte culturi, nu s-a realizat printr-o vinovată izolare față de mișcarea de idei de pe mapamond ci tocmai printr-o uriașă capacitate de a fi la curent cu ceea ce se petrece pe planeta noastră și de a selecta, potrivit structurii noastre, idealurile noastre despre lume, ceea ce ni se potrivește și ne poate grăbi progresul.

Următoarele Congrese ale partidului — al X-lea, al XI-lea, al XII-lea, al XIII-lea au consfințit justetea și noblețea principiilor care călăuzesc mersul societății noastre socialiste începînd cu anul 1965, potențîndu-le semnificația. Ele ni se par azi la fel de firești ca și aerul pe care-l respirăm. Ele își păstrează în continuare valabilitatea, într-un spațiu în care cultura e socotită o armă mai puternică decît arsenalele militare. De altfel, în „Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R.”, pe care în aceste zile întreaga noastră națiune le dezbate, culturii i se acordă un capitol aparte, precizîndu-i-se importanța în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate: „Avem nevoie de noi romane, de noi poezii, de noi filme și piese de teatru, lucrări muzicale sau de artă plastică, care să contribuie — prin înaltul lor mesaj de idei și valoare artistică — la promovarea și afirmarea principiilor nobile ale umanismului socialist, la combaterea a tot ceea ce contravine gîndirii înaintate a epocii noastre, la creșterea generală a nivelului de cultură și civilizație al poporului”.

Tinerelor generații, astfel de cuvinte de prețuire la adresa faptei culturale li se par normale. Ei însă nu trebuie să uite că rostirea lor astăzi, cu o asemenea limpezime, se datorează Congresului al IX-lea și celor 24 de ani care au trecut de atunci.

GEORGE ARION ■

Reproducere după o lucrare de Brăduț Covaliu

Poem pentru patrie

Înalt destin

Își scaldă țara chipul în razele de soare
Ce luminează astăzi înaltul ei destin,
Și inimile noastre, în strai de sărbătoare,
Aduc prinos de cîntec acestui timp deplin.

Un timp fertil în toate și demn în devenire,
Aflat sub semnul celui de-al IX-lea Congres,
Care-n istoria țării înseamnă înnoire
Prin cel pe care-n frunte poporul l-a ales.

De-ătunci ne este țara un plai al împlinirii
Și-un ev de epopee aievea îl trăim,
Prin munca-nnobilată de torțele iubirii
Ne luminăm urcușul spre care năzuim.

Avem temei de fapte, chează de biruință,
Conducătorul nostru, cel mare și cel drept;
Slujind mereu partidul și țara cu credință
El făurește zborul din gîndu-i înțelept.

Își scaldă țara chipul în razele de soare
Ce luminează astăzi înaltul ei destin,
Și inimile noastre, în strai de sărbătoare,
Aduc prinos de cîntec acestui timp deplin.

VIOREL COZMA ■

Ipotești

Rotunjind mirare

Am vizitat, la Teatrul foarte mic, expoziția lui Vespasian Lungu, intitulată „Șoapta acuarelei” și închinată universului eminescian. A înnoptat albastru în lumea uriașului Poet înseamnă a încerca să atingi cu mina cercul magic al visului și să fulgeri cu îndrăzneală spre a pătrunde în vatra Inocenței. Conspirațiile împotriva zeilor spre a-i aduce pe pămînt, chiar și cele prodigios pregătite, sfîrșesc prin a se schimba în adorație — prag din care culorile lui Vespasian Lungu încep să gindească la măreția, în veci inabordabilă, a Poetului nepereche. Elogiul lui Vespasian Lungu e îndelung înfricoșat și răspîdit în tremurări de rouă culese de floarea eternității. Noaptea, arbori, luceafăr, nuferi galbeni, lacul codrilor albastru, tresărînd în cercuri albe, Ipotești sub lună, pe toate Vespasian Lungu ni le aduce de la fereastra nemuririi în odihna dorului, ca să înțelegem că noi, fără excepție, sîntem oameni care-am bătut chip din chipul Poetului și că ducem pe umeri, în nestîngerea neamului, capul Lui, de-o frumusețe himerică, scăldat în azururi de divinități latine.

Pirjolită-n flăcări lungi, mina lui Vespasian Lungu rotunjește mirare pe calea vîntului cu miresme vîrătoare.

FĂNUȘ NEAGU ■

În celelalte pagini:

**Cronica literară
de Romul Munteanu**
pag. 10

**Examen promovat
de Alex. Ștefănescu**
pag. 11

Vitrina artelor
pag. 14

În circuitul universal (III)
pag. 15

Iubirea de frumos

Farmecul poeziei

În amfiteatrul Bălcescu al Facultății de filologie din Capitală am primit, cadre universitare, un grup de elevi ai Liceului numărul 1 din Alexandria, conduși de profesorul lor de română Gîrlan Dumitru. Au venit la Universitate să asculte un cuvînt despre Eminescu în scurtul lor pelerinaj de o zi pe urmele marelui poet: încă deschisă, foarte documentată expoziție comemorativă de la Dalles pe care ar trebui să o vadă din aproape toți elevii, nu numai cei din București!

După prelegerea ascultată elevii clasei a unsprezecea ai liceului amintit ne-au prezentat un spectacol recitat din poezia eminesciană: am luat parte în limitele acelei cuvinți coplesitoare ce o emană melosul versului nepieritor: îmbrăcați în strai sărbătorești, cununi din flori de tei pe creștetul adolescent, tinerii erau transfigurați de măreția cuvintelor rostite. Poate că în toate școlile noastre a trecut acest val de înfiorare și înseninare prilejuit de versurile nepieritoare ale lui Eminescu.

I-am întrebat la sfîrșitul recitalului: ați simțit în viața voastră o schimbare în timp ce învățați pe de rost aceste splendori de strofe pline de mireasma înțelesurilor adînci? Mi s-a răspuns: da, am devenit mai serioși, mai atenți unii față de alții, mai deschiși asupra tainelor naturii și ale vieții.

Ascultînd cînea o cantată de Bach i-a spus compozitorului: muzica dumnezeiască m-a mișcat într-atît încît o săptămînă nu voi face sau gîndi ceva rău. Bach a socotit acesta cel mai frumos elogiu adus muzicii sale; a-l face pe cineva mai bun măcar o săptămînă.

La o sută de ani de la plămuirea lor, versurile lui Eminescu ne pot face mai buni, mai frumoși, mai deschiși adevărului, Logosului intrupat și în istoria poporului român. Este imens!

IOAN ALEXANDRU ■

Lumină în Patrie

E atita lumină-n jur !
in holdele mănoase,
pe munți, coline,
in perenitatea piinii calde
scoasă din țest aburind aerul
ruptă de miinile fragede ale mamei.
Cită lumină e in jur...
E atita lumină in talazurile
Oltului, Dunării, in astrele
ce urcă clipă de clipă
pe verticală într-un șuvoi deplin
in orașe, sate, ogoare.
E atita lumină...
Și pe frontispiciul Patriei
Și-n sămînța ce vine din adincul istoriei
mereu emanată de farul
Carpaților, ce lumină
din văzduhul
acesta incandescent reflectind
eternitatea neamului
Romănesc in dogoarea unui
sîmbure ce strălucește pe acest
pămînt mănos de milenii.

MIHAI PĂSCULESCU ■

A apărut
„MAGAZIN ISTORIC”
nr. 8, august 1989

Sumarul recentului număr al revistei „Magazin istoric” evidențiază preocuparea colectivului redacțional de a oferi în timpinarea celei de-a 45-a aniversări a Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, studii și articole de înaltă ținută științifică dedicate reliefării semnificației interne și internaționale ale actului de la 23 August 1944, a însemnatei contribuții pe care și-a adus-o România la înfrângerea Germaniei hitleriste, la grăbirea sfîrșitului celui de-al doilea război mondial. Astfel, editorialul intitulat **Marci** act al

demnității naționale evaluează consecințele momentului din august 1944 asupra întregii evoluții ulterioare a societății românești, revoluției și construcției socialiste, subliniind, în acest context, profunda semnificație a Congresului al IX-lea al P.C.R., cînd în fruntea partidului și țării a fost ales marile fiu al neamului, eroul comunist al națiunii române moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În articolul **Armată și națiunea ca un singur om**, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu analizează o serie de aspecte mai puțin cunoscute, chiar și în literatura de specialitate, în lumina cărora sporește înțelegerea factorilor care au făcut posibilă executarea de către întreaga armată, fără nici o defecțiune, a întoarcerii armelor. Fapte și documente noi sau mai puțin cunoscute oferă și celelalte articole — **Radio București transmite un comunicat important pentru țară** de dr. Eugen Preda, **Presă în liniile de foc ale Revoluției de Constantin Popișteanu**.

În ansamblu, acest număr al revistei „Magazin istoric”, din al cărui cuprins mai sînt de remarcat partea a doua a unui articol de Radu C. Rosetti — **Stefan cel Mare — adinea iubire a pămîntului strămoșesc** și serialul **Pe urmele strămoșilor** de Ion Poroscu-Puturi, afirmă, în acest moment sîrbătoresc, calitățile de referință ale publicației; rigoare științifică și înalte virtuți de educație patriotică (C.D.).

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Povești de cuvinte”

„Vorbirea înseamnă timp. Eu spun te iubesc și pînă sfîrșesc soarele se umple de riduri. Eu spun te îmbrățișez și înseamnă timp. Timp înseamnă timp. Tu taci. Tu privești. Tu curgi, eu vorbesc”.

Cu destul de puține modificări de esență a enunțării, citatul cu care deschidem acest demers critic, ar putea fi reproducut din mai multe opere literare de dată relativ recentă. În **Templul părăsit** (1983) de Erwin Wickert, nu demult publicat în limba română (1989), scriitorul vest-german realizează o amplă panoramă epică și de idei a întoarcerii în timp. În unele povești cu intrigă polițistă (**Scrisori cu postscriptum**), Natașa Tanská face din timp un personaj principal, iar în literatura română actuală, timpul și cuvintele au devenit elemente fundamentale de referință, indiferent de genul literar în care sînt prezentizate.

Asa că nu este nimic de mirare că într-un roman cu puternice accente textualiste, cum este **Porțile verii** (1989) de Tudor Cristea, timpul și cuvintele se miază într-o intrigă anchetă în care personajele sînt în curs de a se face prin cuvinte destinate să le azeze într-un traseu, mereu modificabil de alte cuvinte, capabile să rectifice trecuturi enigmatice și viitoruri ipotetice.

Tudor Cristea este un poet ce își face intrarea în universul prozei cu instrumente literare de factură poetică. Dar nu este prima dată cînd romanul de idei se întîlnește cu proza poetică cu textualismul și intriga polițistă. Ni se pare, de altfel, demn de reținut faptul că în proza romanică actuală timpul devine un personaj relevant și nuanțat de cuvinte, iar proiectia sa înapoi și înainte, face și desface destine de personaje ce trăiesc sub semnul unei existențe posibile, probabile, enigmatice sau de-a dreptul imaginare.

Porțile verii are toate atributele unui roman textualist, centrat pe o intrigă anchetă. Soluția pentru care a optat Tudor Cristea este lesne de înțeles. După o experiență acumulată prin lectură și practică scripturală, autorul știe că romanele textualiste sînt plicticoase. Efectele de perturbare a identității personajelor, a intrigii, adeseori și a conflictului, sînt, cititorul la un curcior prea mare. Din această cauză, măcar o curiozitate intelectuală, o ispita oarecare, se cuvine a fi lăsată în funcțiune. Umberto Eco știa foarte bine acest lucru ca și Ernesto Sabato, tînăra prozatoare Marie Redonnet și alții.

Tudor Cristea nu anulează toate ispitele, curiozitățile mari sau mici, minimele plăceri pe care le poate oferi lectura unui roman. Pînă și rețeta textualistă din **Porțile verii** este oferită cu o ostentație vag teribilistă. Cartea lui Tudor Cristea este o rememorare, o aducere aminte din toate dimensiunile timpului. „O carte uriasă. Semne și semne și semne. Gesturi și tandrețe, priviri furisate, gingășii furate în săli de cinematograf. Priviri pe care nu le-ai simțit. Palimpsest. Carte cu scrisul nou supranus peste literele vieții tale pe care ai încercat să le ștergi și n-ai reușit.” Între eu și tu, noi și voi, conjugarea aduce nuanțe deosebite surprize, însinării, enigme și mai ales, alte probabilități.

Tudor Cristea și-a construit în așa fel romanul încît trecutul multor personaje stă sub semnul suspiciunii. Dar, să nu greșim prin pozopozie. Tudor Cristea nu scrie un roman politic cu biografii încărcate. Romanul său stă sub zodia geloziei și a bănuiei erotice. Într-un asemenea text enigmatic există o evidentă frecvență de sau și ori, ba, uneori, poate (chiar și atunci cînd este rostit doar în gînd).

Procurorul Traian Bota credea că soția sa (Maria) ar fi avut unele legături amoroase (logodnică ?) cu inginerul Zaharia Danciu. Dar cum acesta este învinuit de omucidere prin imprudență (beat la volan), iar Bota a fost numit

anchetator, impresia de subiectivism nu poate fi evitată. De altfel Tudor Cristea construiește cu o vădită plăcere situații încărcate de ambiguitate. Dan (Den) bănuiește că Dora l-ar fi înșelat cu Fred în timpul unei excursii la o cabană montană. Dora întretine starea de suspiciune, iar soțul nu are nici un sentiment de culpabilitate în urma unui scurt episod erotic cu Fana, soția lui Fred. După cum ușor se poate constata, enigmaticele sentimentale (surse de gelozii tănuite) sînt diseminate de autor pe tot parcursul cărții. Pe această cale un roman textualist, de obicei plicticos, este fortificat cu infuzii de relaxare, corelate în jurul unor mici insule de mistere, atribuite unor personaje.

Se poate spune că prozatorii textualiști din țara noastră au deprins bine lecția metisării unor situații enigmatice sau cel puțin ambigue cu enunțurile de cuvinte gata să arate că opera (acțiunea) se scrie (devine) pe măsură ce autorul o transformă într-un act scriptural, mereu anunțat. Ei bine, aici se revărsă platitudinile cumulate de literatura textualistă în ultimul deceniu. Tudor Cristea, ca teoretician, a rămas la teze atît de perimate, încît este foarte rar cînd cineva mai îndrăznește să le transforme într-un corpus romanic. Scriitorul care se face prin text, textul care predetermină un autor, textul productiv în care autorul rămîne doar un fel de tub sonor, iată doar cîteva din banalitățile pe care Tudor Cristea le mai răspîndește într-un frumos ambalaj literar. „Să ordonezi toate acestea într-o viziune semnificativă. La ce bun de vreme ce ele se pot ordona singure ? De vreme ce altfel toate curg, scapă printre degete ? Cine ești tu ? Cine vorbește în textul acesta ? E o întrebare esențială, în fiecare text vorbește cineva. Sau se prefacă, sau scrie. Cine scrie că scrie ?” Cu cită usurintă a făcut Tudor Cristea din el înșuși, ca autor, un robot al cuvintelor organizate printr-o proprie inteligență. Oare el n-a aflat că autorul nu mai este trimis într-o vacanță continuă, că nu mai este evacuat, fie chiar și retoric, din propria sa operă ? Mica digresune textualistă pe care am amintit-o nu este singura. Cînd în universul fanteziei pătrunde pădurea Boulogne, divagația cade iarăși într-o teorie vag, edulcorată de accese literare. Asadar, „pădurea Boulogne, în timp ce el scrie, noi scriem, ei (ele) scriu, în timp ce poveștile invadează romanul, în luna răsare din mare...” Reverberațiile textualiste sînt mai numeroase. Unele adevărate, dar repetate de atîta alții pînă la sațietate. („De altfel, acum cînd scriu, totul se restructurează, totul suferă influența faptelor implinite”). Nu avem spațiul cuvenit să examinăm două teze, acumulate aici, ce pot duce spre concluzii diferite.

Intriga romanului se mișcă între ipoteze logice, morale, justițiar, afective etc. Revenim la intriga cărții. Inginerul Zaharia Danciu plecase într-o escapadă amoroasă cu o nouă localnică (căsătorită). Un accident de mașină, soldat cu moartea fetei, produce ambiguități de situație, moralitate, obiectivitate etc. Este Zaharia Danciu vinovat (fata murise). Este oare soferul Stamate Marin culpabil că nu a pus semnalele cuvenite la camion ? Băuse oare prea mult inginerul la hanul Stăjerelul ? (depoziii ambigue).

Intriga anchetă nu este singurul suport evenimential al cărții. Intrigile amoroase conferă romanului o profunzime psihologică autentică, dar artificiile nu lipsesc. Dora moare subit (usor melodramatic) și Dan(Den) află că fusese o ființă curată. Și personajul auctorial moare (se sinucide ?) fără ca enigma cărții să se lumineze.

Romanul **Porțile verii** are un fundal tragic, estompat de ipostazele imaginare. Întreaga intrigă a cărții rămîne ipotetică. Tudor Cristea este un poet care scrie un roman ale cărui mici căderi estetice vin doar din textualism.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Siliciul și informatica

Pe Giovanni Giovannini l-am cunoscut la București, cu puțini ani în urmă, cînd, în calitate de șef de secție la agenția italiană de presă ANSA, a făcut o vizită la noi în țară și la agenția noastră de presă, AGERPRES. Om care se apropie de 70 de ani, el are în spate o activitate spectaculoasă de organizator de presă în țara sa, de apreciat om de catedră și, ceea ce ne reține atenția în cazul de față, de publicist la scară planetară. Experiența și iscusința de gazetar și-a încredințat-o coloanelor unor publicații de prestigiu ca și unor cărți de care se vorbește. L-au capturat, se vede, aventurile tehnologice în tranșeele informației, dovada fiind făcătă cel puțin prin „De la silic la siliciu” — o istorie a mijloacelor de comunicare în masă, lucrare colectivă apărută sub îngrijirea sa, și „Mass media în anii 90”. Prima din aceste lucrări avem privilegiul s-o răsfoim

în românește, grație inspiratei inițiative a Editurii Tehnice și unei traduceri din limba italiană, făcută cu pasiune și talent de Emilia Cosma. Nu este o simplă plimbare de la cremene la terminalul funcțional acest volum. Cititorul — și nu neapărat ziarist — beneficiază de o seducătoare documentație pe spațiul dezvoltării mijloacelor de comunicare în masă, așa cum ne stau sub priviri grație unei inteligente puneri în pagină. O informație torențială te la în primire de cum deschizi cartea și nu se va desprinde de tine pînă nu ai ajuns la pagina de final. Sînt deci numeroase și savuroase descenderi în existența trecută a deprinderilor omești în materie de comunicare scrisă, orală, vizuală. Sînt recapitulate în beneficiul nostru instrumente și tehnici care au revoluționat fiecare în felul său procesul de stringere, prelucrare, immagazinare și difuzare a informației. Nu lipsesc marile semne tipografice ale acestui calendar drag mai ales nouă, celor din lumea semnelor. Refacem deci, o dată cu autorul, calea ce pleacă din paleolitic pentru a ajunge la papirusul egiptean și de acolo la Gutenberg și

mai departe. Nu este uitat nimic din ceea ce s-a ivit pe frontul desfătării informaționale — ziarul, telegrafia și telefonul, radioul, televizorul. Dar autorul nu și-a epuizat intențiile prin reparcurgerea vîrștelor mai îndepărtate. Dimpotrivă, are, se pare, o plăcere aparte de a aglomera sub fereastra noastră recuzita clasică a comunicării pentru a deveni suficient de sensibili la galopul de ultimă oră în saloanele de onoare ale prezentului, orientate cu hotărîre spre ziua de mîine. „Sîntem în viitor !” ne avertizează de altfel un capitol al cărții, atunci cînd sîntem invitați să răscolim cu privirea lumea calculatoarelor, a micro-procesorilor, a discurilor optice și a sateliților pentru telecomunicații. Cartea face un apreciabil efort de a se atrage atenția asupra marșului tehnologic, asupra informației, avertizînd în legătură cu perspectiva colaborării dintre ele pe coordonate de calitate și eficiență foarte înalte.

Se subliniază la un moment dat în finalul cărții speranța că cititorul a reținut un amănunt : scaderile evenimentelor semnificative al procesului covîrșitor

care pornește de la cele mai vechi forme expresive rupestre pînă la cele mai recente mijloace de comunicare în masă au intervenit la intervale din ce în ce mai scurte, ajungînd în final la un ritm accelerat de schimbare.

Firește că amănuntul nu scapă. De aceea apreciem o dată în plus această carte care stă bine în biblioteca de lucru a oricărui gazetar. Și nu doar a lui.

NEAGU UDROIU ■

Pledoarie pentru om

Omul, ființă supremă (Editura Militară, 1989 al cărui coordonator și coautor este Paul Popescu-Neveanu) abordează din perspectivă interdisciplinară, așa cum ne avertizează și „Cuvîntul înainte”, „mecanismele care au stat și stau la baza apariției și menținerii credințelor religioase, misticismului, obscurantismului, a concepțiilor înapoiate despre lume și viață”, reliefînd, totodată,

„tradițiile ateiste și materialiste ale gîndirii filozofice românești, umanismul caracteristic culturii spirituale autohtone”, ca „expresii ale felului de a fi al poporului nostru, al raționalismului și demnității sale în fața vieții”.

Primul studiu din volum este elaborat de Octavian Nistor. Bazîndu-se pe ideile de excepțională însemnătate teoretică și practică, circumscrie gîndirii politice și filozofice novatoare, proprii tovarășului Nicolae Ceaușescu, autorul stabilește coordonatele principale ce definesc „Atitudinea Partidului Comunist Român și a statului socialist față de ideologia religioasă, instituțiile de cult și credincioși”, reliefînd, în final, dezideratele majore care trebuie să fie luate în considerație, în proiectarea și realizarea efectivă a activității de educare materialist-științifică și umanist-revoluționară a cetățenilor, apreciată ca o contribuție importantă la edificarea omului nou, multilateral dezvoltat, constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului în patria noastră. În continuare, Ion Tudosescu se raportează la „Concepția fi-

SEMNAL

● După succesul volumului **Meridianul Mississippi**, iată că freneticul reporter Viorel Sălăgean publică la Editura Sport-Turism un nou și valoros volum: **Meridianul albastru**. Autorul se explică: „Umblind pe cărările Terrei, prin China, Mongolia și prin Anglia, am văzut și am simțit totul cu același suflet împodobit cu bucuria că-

lătoriei și cu mândria de a mă ști român. Așadar, **Meridianul albastru** se vrea a fi o confesiune sui-generis a unui iscoditor ziarist care și-a „plimbat concesiiv privirea pe meridianele incalcate și agitate ale Terrei, cu sufletul mereu mistuit de dorul de casă”. Ultima secțiune a cărții, sugestiv intitulată „Salcia din ogradă”, cuprinde chiar secvențe din umbra amintirilor de-acasă, din Transilvania.

● Uneori zborul, Nelinistea purpuri, Flința tainci, Muntele și Iluzia, Curat și nebruit sint volumele de poeme care preced recentul volum al lui Octavian Doclin: **Cu gindul la metaforă** (Editura Eminescu, 1989). Criticul Cornel Ungureanu surprindea cu intuiție cele câteva linii distinctive ale liricii „așezatului” reșitean: „Octavian Doclin, poet tradițio-

nal chiar prin felul de a-și asuma boema, descoperă și celebrează și el (ținutul său, precum toți aspiranții la o Patrie a poeziei. El proiectează într-o zare a melancoliei un Banat sobru, recognoscibil prin semnele pe care autorul le plantează cu grațioasă nonșalanță peste tot”.

● Compatriotul său Ezequiel Martinez Estrada arăta: „Această operă îl asază pe autor în primul rind al marilor scriitori”, iar criticul spaniol Luis Sunén constata cu îndreptățit temei: „Zama este unul din acele romane ce reprezintă o piatră de hotar în peisajul narativului latino-american de astăzi”. Despre precursorul așa-nunitei „școli a privirii”, tehnică narativă ce a atins apogeul în Franța anilor '60, cu referire în

speță la volumul **Cal în desertul de salpetru** și la povestirea **Abailay**, Borges scria: „Ai scris pagini esențiale care m-au emoționat și continuă să mă emoționeze”. Sint doar câteva opinii despre scriitorul argentinian de origine italiană Antonio Di Benedetto și despre romanul **Diego De Zama** (Editura „Univers”, — traducerea și cuvîntul înainte aparțin Tudorei Sandru Olteanu).

● Bihoreanul Alexandru Sfârlea publică la Editura „Litera” volumul de poeme **Dezvăluiri**. Poeme care își trag esențele, motivele din obiceiurile și miturile unui anume sat ardelean, ale căror decodare constituie privilegiu fericit de a ne întoarce la izvoarele unui tradiționalism vi-

guros, deloc desuet, deși destule mode poetice se perindă cu iuteală de metronom: „Dintr-un colț de oraș, tot mai dor mi se face / de lanul de grâu, de fințina cu roată, / la subțioară porumbului încă nu e tîrziu / să curgă mătasea cu lumina deodată”. (Mă-nțore în sat).

● La Editura Politică a apărut volumul **Întoarcere pe planeta albastră** care cuprinde povestiri de anticipație ce se vor a fi un fel de „avertisment” ecologic. Povestirile din acest volum S.F. — îngrijirea editiei și cuvîntul înainte aparțin lui Lucian Hanu — sint semnate de cunoscuți scriitori ai genului de peste hotare și din țara noastră. Ar ajunge să dăm doar cîteva

nume (Jaroslav Veis, Erik Simon, Vasile Andru, Walter Kubilius, Herbert W. Franke, Jean-Pierre Andrevon, Vladimir Colin, Ursula K. Le Guin, Stanislav Lem, Patricia Highsmith, Richard McKenna, Mircea Oprea, Horia Aramă, Robert Silverberg, Gheorghe Păun, Pavel Amnel și alții) pentru a ne face o imagine de ansamblu despre conținutul irezistibil al cărții prezentate.

● Cu trei ani în urmă Constantin Strună publica un modest volum de schițe (**Definiție sentimentală**). Redactorul de la „Viața militară” revine în atenția publicului cu romanul **Ultima explozie** (Editura Militară, 1989), pus sub semnul unui moto sugestiv aparținînd lui Geo Bogza. Cum era oarecum de așteptat, atît tema cît și per-

sonaje — chiar dacă autorul ne avertizează bonom că „nici un personaj din această carte nu este real” — se circumscriu în zona uceniciei ostășești, a frăției de arme, în consecințele atît de nedorite ale ultimei conflagrații mondiale și ale urmelor de neșters din conștiința acelor care au prins „pe viu” dramaticele evenimente dinainte și de după conflagrația a doua mondială.

DORIN SALAJAN ■

Examen promovat

Încă de acum cîteva ani am început să ne gîndim cu toții, cu emoție, la anul centenarului Eminescu. Ne întrebam dacă vom reuși să fim la înălțimea evenimentului. Și iată că acum, în plină desfășurare a omagierii, avem motive să credem că examenul va fi trecut cu bine. „Tot ce mișcă-n țara asta” ca spirit s-a angajat cu un patos lucid în regîndirea, de pe o poziție modernă, a semnificației unei biografii exemplare și a unei opere încă neegalate ca valoare.

Niciodată în istoria culturii noastre un creator nu a fost celebrat prin manifestări de asemenea proporții. Se tipăresc cărți de toate categoriile consacrate evenimentului, de la ediții bibliofile, adevărate bijuterii tipografice, la tomuri masive, cu aparat critic riguros, de la culegeri de documente revelatoare, la studii critice care propun perspective noi în înțelegerea eminescianismului. Se publică în ziare și reviste, pe aceeași temă, texte semnate de aproape toți scriitorii români contemporani, care se definesc astfel și pe ei înșiși, în mod concludent, prin raportare la destinul și creația unui mare precursor. Se organizează spectacole în care poezia eminesciană, adesea însoțită de muzică, răsună cu solemnitatea ei demiurgică ori cu grația de „floare albastră”, prin contribuția unor actori de primă mărime ai scenei românești de azi. Se compun cîntece pe textele lui Eminescu și se interpretează din nou, cu nostalgie, cele vechi, la radio și televiziune. Se desenează și se sculpează chipul poetului, iar uneori, cu puțin noroc, se desenează și se sculpează chiar chipul poeziei lui. Se fac traduceri iscusite în limbi străine și se aduc la cunoștința publicului din România manifestările consacrate lui Eminescu în străinătate. Se toarnă filme inspirate din viața lui. I se dedică polemici și i se jertfește, ca unui zeu al poeziei, prestigiul cite unui publicist care crede că îl poate omagia „lustruindu-se pe el”.

Bineînțeles că în entuziasmul general, la marele spectacol al centenarului, se mai intră și fără bilct, dar ce importantă are aceasta? Faptul că poeți minori îi dedică versuri numai pentru a-și vedea numele în reviste sau că diferiți semidocți cu veleități de critici și istorici literari tipăresc cu acest prilej „contribuții” lipsite de însemnătate nu umbrește cu nimic sau, mai exact, umbrește prea puțin strălucirea manifestării în ansamblu. Actul de cultură, de o mare complexitate, pe care îl constituie centenarul Eminescu se profilează tot mai mult ca o sinteză a vieții noastre spirituale și ca expresie directă a libertății de manifestare pe care o are conștiința națională. Trebuie să nu uităm că înainte de 1965 acest lucru n-ar fi fost posibil. Am putea să facem o comparație cu modul în care a fost marcat centenarul Eminescu în 1950. În vederea „sărbătoririi” de atunci, creația eminesciană fusese redusă la numai cîteva poeme, iar acestor poeme li se atribuiau semnificații simpliste, de parcă ar fi fost vorba de un oarecare, nu de Eminescu. Iar biografia poetului suferise același tratament, marele scriitor aparînd ca un personaj al care ar fi trebuit să se ducă o intensă „muncă de lămurire” pentru a fi transformat pe deplin într-un „personaj pozitiv”. Între un asemenea mod de a vedea lucrurile și perspectiva adoptată în prezent este o diferență ca de la cer la pămînt. Ca de la pămînt la cer! Eminescu ne este azi restituit integral. Poezia sa, pînă la cel din urmă vers, proza sa, dramaturgia sa, publicistica sa, însemnările sale — totul devine obiect de studiu, așa cum ar deveni obiect de studiu fiecare element chimic dintr-un eșantion de stea. Competența acestor studii, elevația lor, departe de a-i face suspecti pe autori, constituie o condiție obligatorie. Identitatea națională a poetului, de asemenea, poate fi declarată fără inhibiție.

Opera sa constituie nu numai o creație artistică remarcabilă, ci și o sinteză a spiritului românesc. Arheologii descoperă în mod curent dovezi ale continuității noastre istorice de mii de ani în spațiul uneia și aceleiași patrii. Dar o dovadă la fel de redutabilă o constituie și opera lui Eminescu, care nu putea să apară din senin, ca un miracol genetic, ci reprezintă în mod evident cristalizarea unei culturi străvechi. Aceasta este premisa de la care pleacă astăzi cei mai prestigioși eminescologi. După cum tot ei, evidențiază deschiderea spre universalitate a creației eminesciene, în contextul unui dialog lipsit de complexe al culturii române contemporane cu celelalte culturi ale lumii.

Un popor își omagiază poetul reprezentativ. Îl omagiază pe deplin, cu adevărat, în firescul îndeplinirii unui act vital.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ● Cartea de știință ● Cartea de filozofie

lozofică despre lume și viață”, conturîndu-i specificitatea, particularitățile formării și dezvoltării unor atari concepții, în calitate de „tenei teoretic al ideologiilor și strategiilor actuale ale procesului de realizare umană”, în contextul controversei existente în gîndirea contemporană. Interesante și persuasive sint considerațiile lui Gheorghe Vlăduțescu privind „Profan și sacru în geneza și evoluția religiilor”, conducînd spre înțelegerea relativității formelor religioase, a dependenței lor obiective de metamorfozele vieții sociale, a caracteristicilor etnopsihice, a conștiinței în ansamblul ei. Ca rezultat al excursului teoretic întreprins, se profilează în perspectivă, dispariția treptată a religiei, în condițiile în care viața socială în integralitatea ei, devenind mai ferm întemeiată pe etică și echitate, pe raționalism, nu va mai oferi substrat necesar legitimării sale. Incitant, prin îneditul ideilor promovate, altminteri bine argumentate rațional, este studiul „Tradiții umaniste, ateiste și materialiste în filosofia românească de pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea”, datorat

lui Gheorghe Al. Cazan. Volumul capătă o fericită întregire în problematica sa, prin demersurile lui Septimiu Chelcea privind „Cercetarea sociologică a religiozității și orientarea activităților de educație materialist-științifică”, prin raportările la religie și religiozitate întreprinse de Paul Popescu-Neveanu și Petre Dănculea, de la altitudinea oferită de psihopedagogie, precum și prin detalierea „Premiselor psihopsihologice și socialpsihologice ale analizei fenomenului religios” realizată de Pantelimon Golu.

În finalul volumului, Paul Popescu-Neveanu propune o viziune sintetică („Religia și umanismul, Problematika moralei”), dar complexă asupra întregului proces de constituire și ființare a diverselor religii, deslîșind dincolo de aparențe, atitudinea reală a acestora față de condiția umană, față de problematica omului, care conduce spre „o alienare a înseși scopurilor de viață și a voinței, care se devotază mai degrabă imperiului morții decît necesităților vieții”.

MIHAI RĂDUCANU ■

Pe înțelesul tuturor

Succesul de librărie al volumului „**Dreptul penal pe înțelesul tuturor**”, aflat la a-4-a ediție, își găsește explicația în varii motivații confluente care răspund, pe de o parte, nevoii cititorului de a-și lărgi sfera cunoașterii juridice cu utile mijloace de autoapărare și de perfecționare a conduitei cetățenești și, pe de altă parte, pricederii autorilor de a destăinui, printr-un discurs fluent, ademenitor de convingător, „secretele” științei dreptului penal. Autorii, George Antoniu, cercetător științific la Institutul de Cercetări Juridice, fost judecător, Marin Popa, vicepreședinte la Tribunalul Municipiului București, și Ștefan Dăneș, judecător la Tribunalul Suprem, și-au propus și au reușit să însușească textele reci ale Codului penal, conferindu-le semnificative rosturi educative. Deși „pe înțelesul tuturor” lucrarea nu alunecă pe panta unei analize tehnice, vulgarizatoare, expli-

cativ-simpliste a dispozițiilor legale. Autorii evidențiază esența fiecărei dispoziții, a conținutului său educativ, punînd în relief regula de conduită cetățenească adecvată, „instigîndu-l”, astfel, pe cititor la lectura atentă și responsabilă a legii penale. Cei trei, cu vechime îndelungată în practica judiciară, deși „văd lucrurile dinăuntru” nu aleg calea ilustrării susținerilor cu exemple din cauzistica, adesea, memorabil conțurată în viltuarea „disputei” procesului penal. Dimpotrivă dovedindu-se a fi de o apreciată formațiune enciclopedist-umanistă, autorii navighează cu ușurință și folos pe mările cunoașterii, etalînd solide noțiuni de mitologie, sociologie, istorie, morală, istoria dreptului, literatură, pe care le „convertesc” în argumente de necontestat, în susținerea temeiurilor instituțiilor dreptului penal. Fără a urmări ordinea strictă a textelor și clasificărilor codului penal, lucrarea păstrează împărțirea „clasică” a acestuia în parte generală și specială. În prima parte sînt aduse în prim plan noțiunile privind legea penală, infracțiunea cu trăsăturile ei esențiale, pedeapsa cu situațiile

care o agravează ori atenuează, amnistia, grațierea, prescripția și altele, toate analizate și orientate spre un înfîlțitor scop educativ. În partea specială este descrisă și explicată fiecare infracțiune ca faptă socialmente periculoasă și „disecată” pe-depezele ca pilduitoare răsplată. O emoționantă pledoarie pentru dragostea de patrie, drept cel mai înălțător simțămînt, îl găsim în capitolul „Republica noastră, patrie iubită”. Se consemnează cu justificat temei că „dragostea de patrie înseamnă fapte, abnegație, un înalt nivel de comportare morală”, de aceea fidelitatea față de aceasta constituie suprema datorie. Ce înseamnă trădarea? După Eschil „cea mai josnică boală din lume” și, firesc, autorii argumentează în capitolul „Omul, suprema valoare socială a orînduirii socialiste”. Este neîndoișor că lucrarea aduce o remarcabilă contribuție la înțelegerea și însușirea legii penale, lege cu largi semnificații sociale oferind cititorului posibilitatea să se convingă o dată mai mult, cît de necesară este cunoașterea literelor și spiritului legii.

MARIAN TEODORESCU ■

Portile României devin mai largi

Pământul nostru, pământul pe care ne întemeiem și ne trăim viața devine din ce în ce mai întins. E un proces lent de naștere a pământurilor noi aduse de aluviunile Dunării. Natura lucrează nestingherită, pe tăcute, iar ciștigurile sînt, în funcție de vreme, mai mici sau mai mari. Dar suprafața de uscat sporește și prin recuperarea, prin construcție a unor perimetre din mare. De cîțiva ani, la Constanța se desfășoară o lucrare de mari proporții, un proiect de anvergură, început în 1980 la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care avea să viziteze în repetate rânduri acest obiectiv economic și să impulsioneze hotărîtor ritmul de desfășurare a construcției, o lucrare impresionantă, eşalonată pînă în mileniul următor, în preajma anilor 2010.

Onorat din nou de prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat nu demult într-o fructuoasă vizită de lucru pe litoralul Mării Negre, Portul Constanța — marea poartă navală a României — a fost analizat în toată dimensiunea devenirii sale viitoare, stabilindu-se sarcini concrete și termene pentru finalizarea pe etape a proiectului. Într-o atmosferă de înaltă vibrație patriotică, oamenii muncii din port și constructorii marelui proiect de extindere au raportat strădaniile lor pentru finalizarea noilor capacități portuare și s-au angajat, asemeni tuturor colectivelor de oameni ai muncii din întreaga țară, să își îndeplinească sarcinile anuale de plan pînă la Congresul al XIV-lea al partidului.

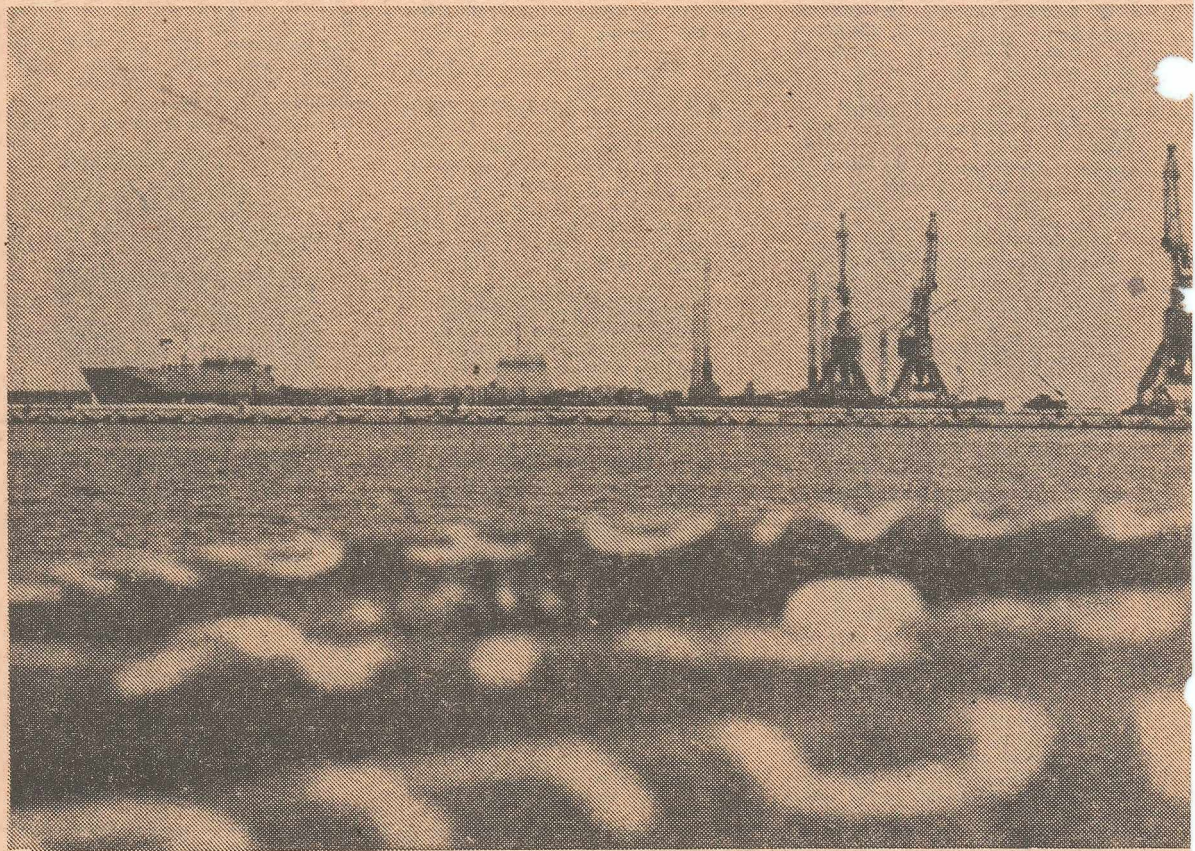
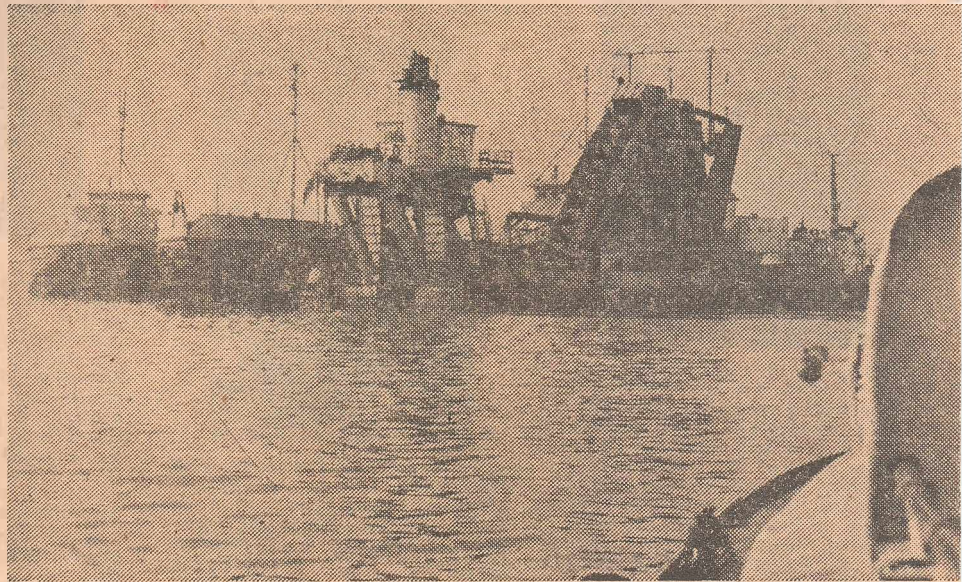
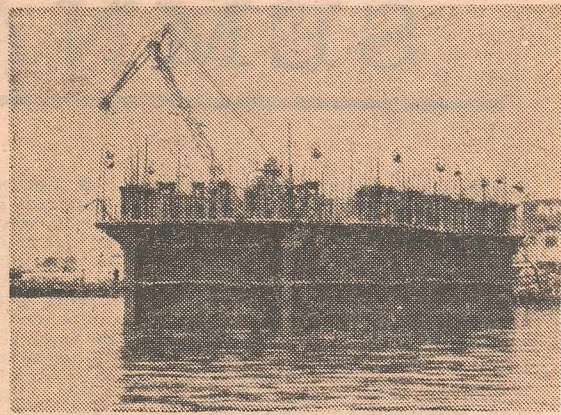
Viitorul port Constanța Sud va însemna încă 2100 de hectare la suprafața României. Pentru nașterea unui asemenea uscat, munți întregi din Dobrogea sînt încărcăți în trenuri și prăvăliți în apele străvechiului pont. Cînd ultimele tone de beton vor fi turnate peste piatra adusă de la Sitorman, Constanța și România vor avea un port de 3,5 ori mai mare decît cel existent, cu o capacitate anuală de 235 milioane tone. După Rotterdam, Kobe, Singapore, Marsilia, Anvers, și încă vreo cîteva, Constanța este, alături de Hamburg și Los Angeles, între primele 12 porturi ale lumii de azi, fapt impresionant dacă ne raportăm doar la dimensiunea sa din 1860, cînd avea doar 4 hectare și un dig de 20 de metri. În 1965, anul Congresului al IX-lea al P.C.R. Constanța avea un port de numai 600 de hectare. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu secretar general al partidului, a început atunci dezvoltarea acestui punct cheie în relațiile României cu lumea. În scurt timp, portul Constanța a ajuns la 722 de hectare și la 84 de dane și cheuri însumînd 15 kilometri. Dar marea uzină a transporturilor pe apă va crește mereu, în virtutea unui impresionant proiect de dezvoltare, o uzină de proporții, așezată acum la picioarele orașului, acolo unde, cu cîteva decenii în urmă, părinții noștri se plimbau cu barca. Pe acele locuri se întinde azi o amețitoare industrie legată de transportul pe mare și pe

fluviu. Zeci de kilometri de linie ferată pe care sute de trenuri aduc mărfuri din țară spre a fi stivuite pe vapoare și încărcă altele, spre a le căra spre orașele și platformele industriale ale României. Magazine, servicii, utilaje, depozite, benzi rulante, ateliere de reparații, parcuri auto, kilometri de șosea, vase de legătură, pilotine, drăgi, macarale plutitoare și macarale pe șine, lucrători comerciali și docheri, marinari și reprezentanți de unități economice, servicii de radio și stații de coastă, întreprinderi profilate, o veritabilă uzină cu zeci de mii de oameni, așezați ca roțile într-un complicat mecanism menit să deservească legăturile pe apă între România și restul lumii. De aci pleacă spre diversele destinații ale globului produsele românești și pe aici intră o mare parte din bunurile aduse de România de aiurea. Constanța este una din marile porți ale țării. În acești ani, ea devine din ce în ce mai largă. Portul Constanța Sud, acest enorm proiect menit să deservească transporturile mileniului trei a început să existe. De la inginerul Dan Stafie, șeful serviciului OPM, o mai veche cunoștință a revistei noastre, o adevărată enciclopedie privind istoria și viitorul portului Constanța, am aflat cîteva lucruri despre extinderea amintită. Înainte de toate, trebuie spus că portul Constanța Sud nu mai este doar un proiect. O parte din el a fost construită și dată în exploatare. În 1988 au fost încheiate lucrările la cheul pentru materii prime destinate industriei siderurgice, cheu cu 5 dane de mare adîncime pentru navele de 150 de mii de tone (între cele mai mari nave care pot naviga în Marea Neagră) cu o capacitate de 8 milioane de tone pe an. De asemenea, a fost construit primul mol al viitorului port liber Constanța, o zonă cu mari facilități pentru partenerii externi. Aceștia beneficiază de infrastructura realizată de constructorii români, ei urmînd să-și realizeze investițiile proprii cu reduceri totale sau parțiale de vamă. Își vor amplasa în zona liberă linii de montaj, magazine pentru depozitarea temporară, magazine de desfășurare, o zonă cu o capacitate de 30 de milioane tone anual care, în final, va avea 7 moli, primul, cel încheiat, fiind prevăzut cu 15 dane. La cel de-al doilea mol a fost terminată dana pentru feribot cu linia și terminația feroviară pentru încărcarea vagoanelor direct în nave. În acest moment flota românească este dotată cu două asemenea vase (Mangalia, aflat în exploatare, și Eforie, deocamdată în probe) care vor deservi, împreună cu două vapoare turcești linia de feribot Constanța — Samsun (Turcia). De asemenea, se află în fază avansată de finalizare dana RO-RO, dană specializată pentru încărcarea și descărcarea camioanelor de cursă lungă. În acest moment, în portul vechi mai funcționează o asemenea dană, suprasolicitată din cauza numărului mare de camioane

● Chesonul plutitor, celula unor noi „pămînturi”

● Portul fluvio-maritim — o gazdă primitoare a navelor care ancorează pentru transbordarea mărfurilor

● Viitorul port liber Constanța, o atmosferă proprie oricărui mare port al lumii

îmbarcate în fiecare zi. De asemenea, a fost predată și o parte din portul fluvio-maritim. În bazinul acestuia se încărcă vasele mici cu mărfuri aduse pe vasele de mare capacitate sau se compun convoaiele de barje care urmează să intre pe Canalul Dunăre — Marea Neagră și, de acolo, mai sus, spre țările din centrul Europei. Un sistem de benzi rulante și un canal fac legătura între cheul portului mineralier și cel fluvio-maritim. Cu aceste convoaie de barje, alcătuite din 6 unități și un împingător, cînd se vor încheia lucrările canalului Regensburg-Nürnberg, de la Constanța, pe un drum mult mai scurt, tîind inima Europei, se va ajunge în portul Rotterdam. E ca un vis al marinarilor, mai aproape ca niciodată. România socialistă contribuind din plin la dezvoltarea drumurilor continentului.

L-am însoțit pe inginerul Nicolae Bătrînu, directorul întreprinderii de Exploatare Portuară a Ministerului Transporturilor și Telecomu-

nicațiilor într-o fugă în portul mineralier. Am ocolit magazine, am intersectat drumuri, alei, șosele cu semne de circulație, am trecut poduri, am traversat linii ferate, ne-am intersectat cu utilaje de transport, cu autobuze de uz intern care circulă numai în interiorul portului pe trasee mai lungi decît cele de transport în comun în unele municipii și, în cele din urmă, șoferul, deși lucra de o bună bucată de vreme în această instituție, a fost la un pas de a se rătăci. Șoferul de serviciu, jenat de încurcătură, a apelat la director, rugîndu-l să-i explice pe unde am putea ajunge la țintă. Poate că asta spune ceva despre proporțiile acestei complicate uzine aflate în slujba transportului pe mare. Ingerul Nicolae Bătrînu, deși sufocat de criza de timp, nu și-a putut reține un zîmbet. A lîmpezit situația și în puțină vreme am ajuns în portul mineralier, prima parte din viitorul port Constanța Sud. Nava Zeynep K din Turcia descărca fosfați pentru a fi

transbordați în barje care urmau să plece spre Iugoslavia. Vasul Borcea descărca ultimele cantități de cărbune cocsificabil pentru marile combinate siderurgice. Pe acest cheu se hotărîște modul și ritmul în care lucrează combinatele siderurgice de la Călărași și Galați. O întîrziere la descărcare poate să însemne goluri de materii prime pentru cei doi coloși ai industriei noastre. Întîrzierile în descărcări înseamnă în plus, despăgubiri achitate prompt partenerilor de transport. O operațiune efectuată mai repede înseamnă recompensă. Pentru aceste operațiuni lucrează două poduri de mare capacitate, realizate de firma Voest-Alpine din Austria și subvenționate de firma Hancock din Australia. Într-o singură mișcare, cupa pentru minereu a podului gigat ia 30 de tone, adică exact încărcătura unui vagon. Primul vas de mare tonaj intrat în noul port mineralier Constanța Sud a fost Magadang din Filipine, venit cu minereu

din Australia. A fost un fel de botez. Pentru prima oară într-un port românesc acostă un vas de 180 000 de tone. L-am însoțit pe directorul Nicolae Bătrinu într-o chestiune de organizare tehnică. După câteva discuții scurte purtate cu tehnicienii și specialiștii celor două poduri giganti a plecat și am rămas lângă vapoarele mari și adormite, din care cupele enorme mușcay vagoane cu încărcătură. Inginerul Vasile Pistolea este șeful secției a III-a, denumirea adoptată pentru zona destinată materiilor prime pentru siderurgie. Are biroul într-un container. Și celelalte servicii ale secției sînt găzduite de containere în stilul barărilor pentru construcții, așezate direct pe cheu. Inginerul Pistolea împreună cu muncitorii secției pregăteau dana pentru sosirea vasului Comănești, anunțat prin stațiile de radio că în următoarele două zile va intra în rada portului, un vas de 164 000 de tone încărcat cu minereu din Brazilia. Am văzut o echipă de constructori care lucrau la al treilea depozit (deja au fost terminate lucrările la celelalte două) cu o capacitate de 1 milion de tone de minereu. Am trecut pe la vasul Oltenia care descărca țitei, am văzut nava Războieni care descărca laminate aduse de la Galați, am urmărit convoaiele de barje cum se îndreaptă spre gura canalului și am asistat la câteva discuții a-prinse despre împărțirea macaralelor pe vapoare, despre repartizarea echipelor de docheri la curățirea vaselor descărcate, am ascultat discuțiile cu căpitanul vasului Eftalopos, venit cu cărbune cocsificabil din Australia și aflat în radă, am discutat despre macaralele plutitoare, în această secție în număr de 15, despre vremea urită de iarnă, cînd manevrele și operațiunile de descărcare devin infinit mai grele, despre baza tehnică a secției, aflată în faza de finalizare. În foarte scurt timp inginerii și muncitorii secției a treia vor părăsi birourile instalate în containere și se vor muta în noua clădire destinată personalului. De asemenea, se lucrează, tot pentru deservirea acestei secții, la o uzină de reparare, intervenție și recondiționarea pieselor din complexul de benzi lungi de 4 kilometri, cel care face legătura între portul mineralier, destinat încărcării și descărcării vaselor mari și cel

fluvial, destinat vaselor mici și barjelor pentru transportul pe Dunăre. În secția a III-a se lucrează pe trei schimburi. Foc continuu. Marea și vapoarele nu dorm niciodată. Vin și pleacă, fierb și călătoresc fără somn. Portul mineralier, prima parte din acest proiect destinat mileniului trei, funcționează ca o instituție trecută prin toate probele de foc ale mării.

Nu departe de vapoarele care încărcay și descărcay petrol, cărbune, minereu, laminate și îngrășăminte, sub privirile nepăsătoare ale marinariilor plictisiți de peisajul monoton al punții, alți oameni, la fel de legați de mare, lucrau la celelalte dotări din fabulosul proiect al portului Constanța Sud. Altă treabă, alte utilaje, alte metode folosite, alte întreprinderi. Marele specialist în construirea acestor lucrări dificile este socotit. Întreprinderea Antrepriză de Construcții Hidrotehnice Portuare Constanța, o instituție cu zeci de mii de oameni care își pune semnătura pe nașterea concomitență a trei porturi (Constanța Sud, Midia, Mangalia), cea care execută digurile și celelalte lucrări de protecție a plajei de pe litoralul Mării Negre. Oamenii antreprizei au construit bazinul portului adînc de 14—22 de metri, ei au ridicat în largul mării digul de sud, lung de 5 kilometri, și cel de larg, lung de 4,1 kilometri. Ce înseamnă un asemenea dig? Un munte adus cu trenul de la 60 de kilometri și instalat în apă sub forma unei construcții gigantice, cu o bază de 140 de metri, înălță de 30 de metri și cu o creastă lată de 11—14 metri, pe vîrfurile căreia se desfășoară o șosea cu două benzi de circulație. Inginerul Ion Giurgiu, șeful serviciului producție, povestea despre cele 1300 de basculante, de cele 20 de locomotive cu 1300 de vagoane care transportă zilnic mii de tone de piatră de la Sitorman. O instituție care poartă 24 de trenuri într-o singură zi, care toarnă 40 000 de metri cubi de betoane într-o singură lună, care construiește diguri, cheuri, moluri, care descarcă trenurile în mare sau așază în apă che-soane de 3 000 de tone bucată, care folosește camerele de luat vederi pentru a supraveghea construcțiile sub apă și activitatea scafandrilor. Șalande încărcate cu piatră, camioane cu rocă și betoane, macarale plutitoare pentru zidit blocuri în adînc și la

suprafață, utilaje de mari dimensiuni pentru activități dificile și migăloase, o muncă aspră și pretențioasă în care Gheorghe Teleanu, Vasile Năstase, Dumitru Cazacu, Constantin Eremia sau Petre Jeileanu sînt considerați personaje de referință.

Împreună cu inginerul Nicolae Popovici, șeful secției utilaje-montaj cheu, ne-am îmbarcat pe o pilotină mai veche dar iute la mers și am tăiat bazinul portului nou, am ajuns la cheul canalului de legătură cu portul fluvio-maritim și am descins pe macaraua Hercules, comandată de Ghizolu Hacı, de 20 de ani pe macarale plutitoare, și remorcher, un om trăit mai mult pe apă decît acasă și înrobît de munca sa la extinderea uscatului. În turnul macaralei, Seitomer Genghiz manevra așezarea unui bloc de 10 tone care trebuia pus cu o precizie milimetrică peste un alt bloc fixat în apă. Din aceste cărămizi uriașe se naștea cheul. Cu remorcherul Selena, comandat de Nicolae Tăuianu erau aduse blocurile de ciment transferate pe Hercules și apoi așezate în mare, după manevrele dibace ale macaragiului și după indicațiile scafandrilor Octavian Butoi și Gheorghe Onel, coborîți în adîncuri. Se lucra din greu la o operațiune care nu îngăduia eroarea, și din ea se naștea, metru cu metru, suprafața adăugată la teritoriul României, această pârțică a țării, destinată să facă parte din viitorul mare port al mileniului trei. Cea mai mare parte a sa se află încă sub valuri. Dar în politica de dezvoltare a României, concepută cu clarviziune de președintele Nicolae Ceaușescu, el există și prinde contur cu fiecare zi. O mare parte din acest proiect grandios există deja și a fost pusă în funcțiune, urmînd ca anii următori să consemneze dezvoltarea și întregirea acestui mare obiectiv economic, atît de util României dar și celorlalte țări europene. Cu intrarea în funcțiune în anul 1988 a zonei destinate materiilor prime pentru siderurgie, România Epocii Nicolae Ceaușescu a devenit mai întinsă. Porțile țării au devenit mai largi. Un proiect destinat mileniului trei a prins viață într-o parte a sa și face parte din chiar prezentul României.

C. NISTORESCU

Fotografii de R. VICTOR

ARIPI LA ÎNĂLȚIME!

Dacă stai de vorbă cu oricare dintre oamenii muncii de la Compania TAROM, fiecare îți va spune despre sine și despre ceilalți doar că își fac datoria. „Este foarte adevărat, din afara ei aviația pare spectaculoasă, poate chiar și este, dar noi ne-am învățat cu bucuriile și problemele ei și credem că eforturile noastre sînt la fel cu cele ale tuturor oamenilor din România socialistă”. Sînt vorbele directorului Companiei TAROM, Romulus Crăciun, vorbe pline de adevăr, adevăr ce îl puteți deduce din rîndurile care urmează.

De curînd oamenii muncii din Compania TAROM s-au bucurat că în 1989 roadele strădaniei lor au fost răsplă-

Pasagerii TAROM-ului au putut constata, în mod direct, diversificarea serviciilor la bord și, ceea ce este cel mai important, transportul în deplină siguranță de zbor, atrăgînd după sine un binemeritat prestigiu internațional. Aceste calități se reflectă și în faptul că personalul navigant și tehnic al Companiei TAROM este atestat de către autorități aeronautice străine pentru a executa misiuni de zbor pentru diverse companii din întreaga lume. O altă dovadă a creșterii prestigiului și recunoașterii profesionalismului românilor o găsim în acordarea de asistență în pregătirea personalului tehnic și de zbor pentru companii partenere.

O noutate în TAROM o re-

tite, pentru a doua oară consecutiv, cu **Ordinul Muncii clasa I**. Această înaltă distincție arată și răspunderea cu care au acționat, pentru traducerea în viață a programelor de perfecționare și modernizare a producției, pentru îndeplinirea producției fizice, ridicarea calității muncii.

Un alt eveniment avea să fie, zilele trecute, pentru Compania TAROM, adunarea festivă, în care s-au înmînat „**Drapelul roșu**” și „**Diploma de onoare**” ale U.G.S.R., pentru rezultate deosebite obținute în anul 1988, în întrecerea socialistă dintre întreprinderile din transporturi și telecomunicații. Aceste rezultate s-au datorat măsurilor adecvate pentru disponibilizarea tehnică a aeronavelor, adaptarea operativă a capacității la cerințele pieței, creșterea graficului de conexiune și a orelor efectuate pentru aeronavele închiriate beneficiarilor. externi, corelat cu asigurarea pragului de rentabilitate pentru întreaga activitate desfășurată, prin creșterea eficienței economice a curselor.

Forța și calitatea potențialului uman și tehnic, capacitatea personalului Companiei TAROM de a depăși și unele momente mai dificile și greutăți ale muncii de fiecare zi au dus la o mobilizare ce situează compania în eșalonul frunțas și pe primele șase luni ale anului 1989. Față de perioada similară a anului trecut, anul acesta a crescut volumul traficului de pasageri și mărfuri cu 165 milioane călătorii-kilometri convenționali.

Cu optimismul caracteristic, generat și de succesele în muncă obținute cu trudă și seriozitate, oamenii muncii din Compania TAROM, organele colective de conducere, organele de partid, de sindicat și U.T.C. s-au angajat, în această adunare, să acționeze cu toată energia și capacitatea de muncă pentru a folosi cu eficiență sporită întreaga bază materială în așa fel încît, pînă la 23 August, să realizeze planul pe opt luni, iar pînă la Congresul al XIV-lea al P.C.R. cel pe întreg anul.

prezintă lucrările de mare anvergură la avioanele din dotare, lucrări tehnice de mare complexitate, inclusiv reparații capitale care, pînă acum, se efectuau în străinătate. Expresie a înaltei clase a specialiștilor companiei în domeniul întreținerii aparatelor de zbor, companii aeriene străine au solicitat și au beneficiat de serviciile TAROM-ului în domeniul tehnic. Aceste lucrări, care se fac pentru prima dată în România, aduc importante economii valutare.

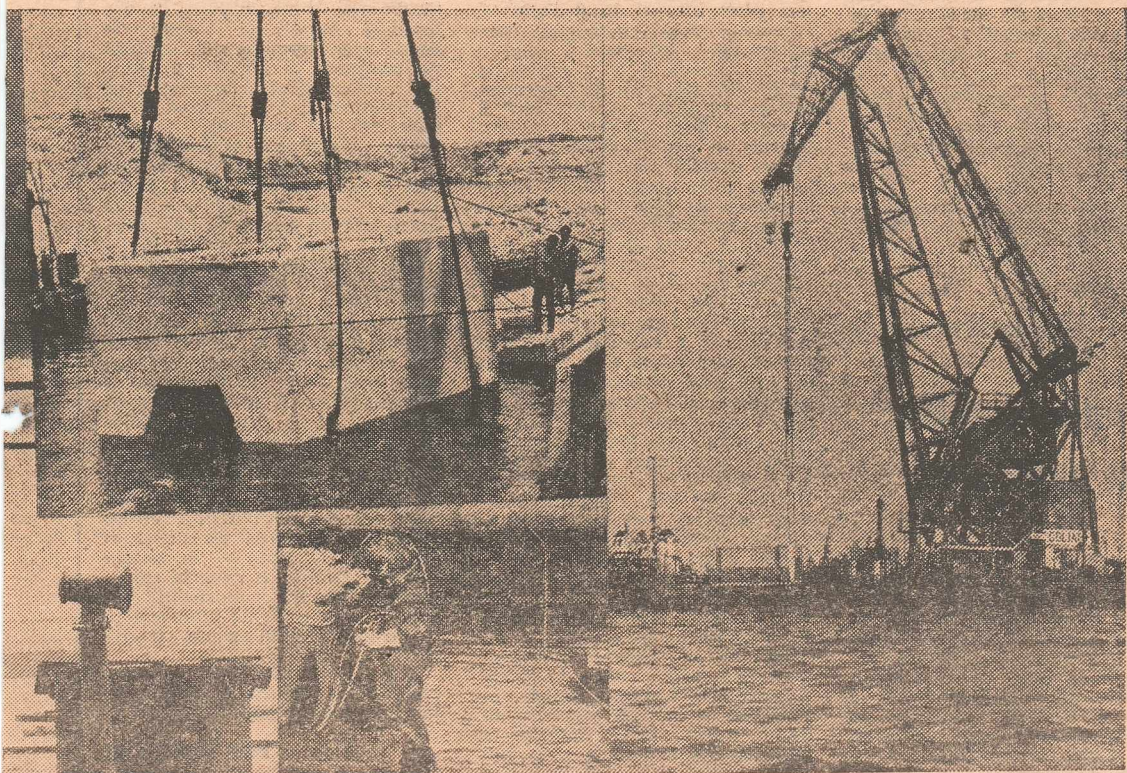
Nu putem trece cu vederea nici zborurile jubiliare pe care aeronavele TAROM-ului le-au efectuat în iunie 1988, aniversînd zece ani de la inaugurarea liniei aeriene București — Abu Dhabi — Bangkok — Singapore și cel din iunie anul acesta, marcînd cincisprezece ani de cînd transportul de pasageri pe ruta București — New York — București s-a efectuat fără întrerupere și în condiții foarte bune. Un prilej care scoate în evidență și relațiile de prietenie și colaborare cu toate țările lumii.

De curînd aeronavele Companiei TAROM beneficiază de o nouă pistă a Aeroportului Otopeni, ce va asigura un trafic de zbor mai intens, sporindu-se și fluxul comod și operativ pentru pasagerii care trec prin poarta aeriană a țării, odată cu finalizarea noului aerogări la Otopeni. O noutate tehnică în slujba TAROM-ului este și instalația de balizaj pe noua pistă, „ROMBAL”, o instalație realizată în concepție românească.

Toate aceste preocupări ale compartimentelor Companiei TAROM și chiar noile și elegantele uniforme ale personalului navigant, ca și dotările de ultimă oră ale companiei și ale colaboratorilor săi, aeroporturile, converg către un zbor agreabil și în deplină siguranță. Le dorim, din tot sufletul, oamenilor muncii din aviația de pasageri și mărfuri, acesti eroi modesti ai aerului, zile cît mai frumoase acolo „sus”, dar și în casele lor de pe pămîntul patriei.

VICTOR RĂDULESCU

Sub arșița soarelui, în bicia ploi ori în liniștea adîncurilor, oamenii SERUN-ului „leagă”, bucată cu bucată, noua poartă navală a României.

Vitrina artelor

Muzică

Pinocchio la operă

Compozitorul Corneliu Cezar a realizat o foarte inspirată operă pentru copii — **Pinocchio** — după celebrul basm de Colodi. Muzica plină de căldură și sinceritate este gândită într-o orchestrație transparentă, aerată, redusă doar la câteva instrumente, linii melodice cantabile, simple, ușor de reținut, însoțind fiecare personaj în maniera leitmotivelor care, la un moment dat, se suprapun, se întrepătrund. Secvențele cîntate alternează cu cele vorbite, orchestra creind un fond muzical discret pe care replicile se derulează fluent.

Pentru ca partitura să prindă viață, era nevoie de un cadru adecvat, un teatru muzical în care entuziasmul și profesionalismul să determine o eferveșcență creatoare imperios necesară unui asemenea demers; și Teatrul Liric din Constanța s-a vădit a fi gazda primitoare a acestei prime audiții absolute, plăcerea de a se „juca serios”, imbinată cu disponibilitățile artistice ale interpreților, fiind aici „la ele acasă”.

O muzică deosebit de realizată, un colectiv artistic de excepție care a beneficiat de colaborarea corului de copii „Voces primavera” al Comitetului municipal U.T.C. București, cărora li s-a alăturat, plin de fantezie, regizorul Cristian Mihăilescu.

Intruchipat cu farmec și talent de Luminița Teleabă-Popa (în cea de a doua distribuție Emilia Oprea), Greierele-conștiință îl însoțește permanent pe Pinocchio, sfătindu-l, dojenindu-l, suferind și bucurându-se alături de el; zina cea bună (Florența Marinescu, foarte agreabilă în rol) atrage atenția că există o mulțime de Pinocchio, ceea ce determină multiplicarea reacțiilor și replicilor acestuia prin glasurile copiilor din scenă; două personaje — Cotoiul și Vulpoiul (Radu Popescu și Gheorghe Țîrea — în dublură Cornel Tudosie și Constantin Acsinte) aduc o anume atmosferă „de curte”, muzica sugerind cu umor ambianța prin sonorități de tip preclasic; în triplă ipostază (Geppetto, Directorul, Vizitiul), Anghel Stoian realizează personaje bine conturate în datele lor specifice; cu talent și dezinvoltură a evoluat, de asemenea, Paul Lăcătușu în rolul țărânului.

Personajul principal, Pinocchio, interpretat în seara premierei de Cristina Groza (în dublură Anton Ghiga) este de o naturalețe fermecătoare, mica interpretă reușind, la cei 10 ani ai săi, o adevărată creație într-un rol complex și dificil. Alături de ea, copiii din „Voces primavera” — o formație într-adevăr excepțională — cîntă cu o acuratețe fără reproș, dansează, figurează mișcări obstinate intruchipind păpuși-marionete de o plasticitate deosebită (Silvia Dumitrescu, Roxana Bertia, Adriana Cimpan, Nicolară Țoncu, Alexandru Pop); cuvinte de laudă și pentru Adrian Filip, interpretul copilului de la bilci.

Scenografia bine gândită, semnată de arh. Cătălin I. Arbore, creează sugestiv jocul realitate-vis, într-un decor simplu, funcțional și luminos, completat de costumele viu colorate, pitorești și adecvate fiecărui personaj în parte.

O mențiune specială se cuvine mișcării scenice realizată de coregraful Fănică Lupu, într-o manieră cuceritoare.

Muzică incântătoare, regia inteligentă și inspirată (colaborarea cu asistentul de regie Constantin Acsinte dovedindu-se fructuoasă), talentul și dăruirea interpreților mari și mici, dirijați de baghetă lui Claudiu Negulescu, scenografia și coregrafia deosebit de interesante, au concurat, deci, la realizarea unui excelent spectacol pentru copii, pe care micii (și mai marii) spectatori pot avea prilejul să-l aplaude pe scena Teatrului Liric din Constanța, lăcaș al unei permanente emulații artistice care, și de această dată, a dat binemeritate roade.

ANCA FLOREA

Cîntecele lui

De câte ori l-am ascultat pe Emil Gavriș, și toți cei care i-au ascultat cuvintele sale alete din zestrea de frumuseți vechi ale neamului, ori ecourile romanțelor și ale cîntecelor de volosie, s-au aflat într-o legătură de suflet cu creatorul și interpretul lor. Căci Emil Gavriș adăstase și crescuse lângă izvoarele dinții ale cîntecului românesc, în mijlocul celor care-reși petreceau rosturile muncii prin cîntecul nepieritor în frumos. S-a ivit pe lume în anul 1915, într-un sat al cărui nume suna ca un acord de vioară — Chelintă — „de pe Sălaje” — de unde a plecat la liceul „Mihai Eminescu” din Satu Mare, apoi la facultatea de drept din Cluj. Dar chemările cîntecului românesc erau mai mari și au biruit în el ajungînd să se împlinească într-o desăvîrșire.

Cîntecele și romantele, culese sau create de Emil Gavriș, au în ele ceva aparte, un sentiment al apartenenței la bucuriile unui pămînt și al destinelor acestuia. Le ascuți și ele te îndeamnă să înțelegi de ce devine cîntecul putere a vieții și deschidere luminoasă spre viață, spre oameni. Poate că acesta a fost și motivul — mărturisit sau nu — pentru care Emil Gavriș s-a dăruit o viață cîntecului popular românesc spre a-l dăruia din nou lumii și a-l face cunoscut în toată marea lui. A vrut și a înfăptuit acest gând, de câte ori apărea ca solist în marile orchestre și ansambluri: „Barbu Lăutaru”, „Rapsodia Română”, în diverse colțuri de țară și departe de țară, peste hotare, bucurîndu-se că poate transmite altora o parte din alcătuirile de suflet revărsate în cîntecul românesc. Cu același gând a format generații mai tinere în prețuirea și cultivarea creațiilor populare, îndrumînd în ale cîntecului, în calitate de compozitor de romante, de culegător și cercetător al comorilor noastre populare, organizînd întîlniri, debateri, discuții pretutindeni unde era solicitat. A fost o prezentă și în publicistica din nord-vestul țării, la Zalău, Satu Mare, Valea lui Mihai, după înfăptuirea Unirii de la 1 Decembrie 1918, dar devoțiunea lui supremă s-a luminat în cîntec.

Ecourile cîntecelor, ale romanțelor și cîntecelor lui ne vor însoți de acum înainte ca și cum, cel intrat în neființă, ar fi printre noi.

VASILE VETIȘANU

Să lași umbră

Dacă la data aceasta în obișnuitele și deseale mele incursiuni în universul cîntecului popular românesc zăbovesc ceva mai mult asupra lui Benone Sinulescu o fac cu sentimentul îndreptățit de un motiv la ordinea zilei, acela al recente apariții a unui nou disc. Oricum, pot spune, fără teama că greșesc, că Benone Sinulescu e unul nu numai din cei mai originali interpreți de cîntec popular ai noștri, dar în mod sigur unul din cei mai prodigioși, repertoriul său mergînd de la cîntecul de lume la doină și la baladă, iar de peste un deceniu la cîntecul de petrecere și romanta. Se inscrie, fără îndoială, printre cei mai străluciți interpreți ai cîntecului popular.

L-am văzut și l-am ascultat pe Benone Sinulescu pretutindeni, în toate colțurile țării, ca și în unele turnee din străinătate, și pot spune că de fiecare dată am remarcat marele său succes. Peste tot l-am văzut aplaudat cu frenezie, fie că a fost vorba de București, Cluj-Napoca, Helsinki sau Leningrad. Cîntecul său are o linie melodică tipic românească, care place atît de mult tuturor prin armoniile

sale legănătoare, țîșnind uneori scurt precum ciocirlia în înălțimea cîmpului. Readucînd în memorie vechiul cîntec bătrînesc al Radului, Benone Sinulescu s-a dovedit apt și pentru curgere povestitoare, cu accente eroice, a baladei. Cîntecul său n-are nimic sofisticat, începe simplu, cum se și termină. Uneori are și rîcoșuri satirice. „Văzui tineretea mea”, recentul disc nu ne apare sleit, terminat, nici ca repertoriu, nici melodic.

Referindu-mă strict la ceea ce reprezintă recentul disc editat de Electrecord (ST-EPE 03563), nu știu al cîtelea din cele 30—40, cite i-au apărut aici de-a lungul întregii sale activități, destul de îndelungate, dar moment ce numai eu îl cunosc bine din 1962, cînd a reprezentat cîntecul popular românesc la Festivalul mondial al tineretului și studenților de la Helsinki, unde a și cucerit primul trofeu internațional.

Comentînd recentul disc trebuie să bag de seamă cîteva inadvertențe înscrise pe copertă. Orchestra care l-a acompaniat pe Benone Sinulescu la înregistrarea acestui disc nu e dirijată de Paraschiv Oprea, oricît de bun ne apare dirijorul de la Radio, ci de... Ion Iovanovici, dirijorul „Ciocirlii”, unul din cele mai bune ansambluri de acest gen (dacă-mi permite un corespondent al meu din Urzicea, Gh. Anonescu, care mi-a reproșat curajul de a face această apreciere).

Benone Sinulescu, ca un cîntăreț complet ce este, nu se abține în a aborda temele majore ale ceasului de față, de la atitudinea antirăzboinică la elogiul patriei, care se integrează firesc în repertoriul său. Repertoriul lui, aproape în întregime cules de el și lansat, îi conferă o individualitate inconfundabilă. Cariera sa ajunsă la maturitate e încă în plină înflorire, încît nu are de ce să fie invidios pe codru că primăvara-nținereste, vara tot mai tîrziu este. Așa că putem să-i facem lui Benone Sinulescu urarea tradițională acum, cînd a trecut jumătatea de veac: „Să trăiești, să-nflorești / Ca merii, ca perii, / În mijlocul verii”.

NICULAE STOIAN

Plastică

Tema: „Eminescu”

Modernitatea spiritualității eminesciene se evidențiază și prin aceea că artiștii contemporani îi dedică poetului lucrări, la a căror gestație n-au concurat direct idei și concepte de patrimoniu, cu trimiteri nemijlocite la creația clasicului. Cu alte cuvinte, tot ce e autentic modern pare a fi și închinare la Eminescu.

Aceasta este rațiunea expoziției colective organizate la Galeria „Simeza” și omagînd pe creator. Cu excepția cîtorva piese, unde se recunosc nu atît teme plastice cu referiri imediate la temele poetice, cit imagini și soluții artistice tradiționale, toate celelalte tablouri și sculpturi sînt necircumstanțiale. Nu-s, adică, realizate cu ocazia centenarului. Unele au figurat în expoziții personale, altele sînt prea însemnate de personalitatea autorilor, ca să mai poată suporta și altă raportare. Nu vreau să se înțeleagă că acestea ar fi inferioare ca artă, celorlalte. Tot ce vreau să arăt e că astăzi, cînd aproape toți artiștii plastici știu să facă deosebirea între creație și ilustrație, e greu de alcătuit — ca omagiu poetului — o expoziție care să nu intrige. Un ansamblu de ilustrații, de desene, picturi și chiar sculpturi, ce-și propun să dea chip cuvîntului, poate să placă sau să nu placă, dar de contrariat nu va contraria nicidecum pe nimeni. Dar un ansamblu de lucrări ale unor creatori cu o marcantă și, adesea, mindră individualitate stilistică va comporta comentarii în contradictoriu. Așa cum păstrăm în memorie versuri

eminesciene, de al căror înțeles sintem profund pătrunși, tot astfel teaurizăm și echivalente plastice ale acestora. Orice altă imagine, decît cea stabilită în gîndul nostru, ne va scandaliza. „Nu așa este Eminescu!” vom zice (în loc de „Nu așa era!”) fapt ce înseamnă că tradiția e foarte activă și aduce trecutul în prezent. Uitam că, la rîndul lor, vechile portrete ale poetului au fost tot niște propuneri pentru un chip al neștiutului. Intuiind dificultățile ce însoțesc orice nouă încercare de construire a portretului lui Eminescu, artiștii întîmpină cu prudență invitația de a se încumeta la aceasta. Fiindcă amintirea înfățișării poetului e oarecum instituționalizată de cele câteva fotografii ce ne-au rămas și de puține lucrări de artă de la începutul veacului care au ajutat la sacralizarea momentului reținut de pelicula foto. Orice alt portret, prin urmare, e considerat de toată lumea — de marelui public dar și de eminescologi — ca un atac la sacru. Am urmărit încoace aproape frîmțările unui sculptor care, vreme de un an și jumătate a lucrat la un bust (comandă) al lui Eminescu. Bustul a cunoscut, în atelier, etape reflectînd întrebările pe care și le pune sculptorul. Tradiția acționa puternic asupra conștiinței sale.

La „Simeza” aflăm un singur portret. El e creat de Ion Pacea și înfățișează pe poetul-cărturar în felul în care l-am vedea într-o frescă desăvîrșită, pe o mare suprafață, portrete ale ctitorilor culturii naționale. E hotărît lucru, un „tablou de Ion Pacea” (nici n-ar putea fi altfel!). Considerînd virtuțile și servituțiile unei încercări de evocare moderne (nu „moderniste”, adică decise iconoclaste) trebuie să ne întrebăm dacă imaginea pe care ne-o clădim fiecare — din inventarul de alte imagini — seamănă cu aceea pe care o au în minte cei din jur.

E suficient să discutăm portretul imaginar al poetului ca să descoperim că nuanțele aduse de fiecare indică un alt fel de om, că, în fond, avem fiecare un Eminescu al nostru.

În ce mă privește, am reacționat pozitiv, la adevărarea spirituală în fața tablourilor semnate de soții Ștefania și Viorel Grimalski, la „Arheul”-ul Paulei Ribariu (a cărei pictură toată e străbătută de o rază de Luceafăr), la compoziția lui Dan Mohanu precum și la sculpturile lui Liviu Russu și Ion Măndrescu. În cazul celorlalți autori mă simt obligat să mă întreb dacă, văzînd separat de această expoziție lucrările lor, aș putea bănuia la ele ideea unei dedicări de dinăuntru. Fiind artiști de seamă, numele lor trebuie, firește, reținut odată cu participarea la selecție: Paul Gherasim, Viorel Mărginean, Gheorghe Iliescu-Călinești, Horea Pașina, Adrian Popovici, Florin Ciubotaru, Dinu Rădulescu, Neculai Păduraru, Teodor Bogoi, Cornelii Vasilescu, Alexandru Chira, Ștefan Sevaștă, Marin Gherasim, Elena Hariga, Constantin Flondor, Florica Prevenda.

TUDOR OCTAVIAN

„Supa cosmică” și tablourile

Arădeanul SIMION COSMA este, îmi place să cred, „voștinarul” plastic românesc. Mă grăbesc să mă explic: pe vremea prunciei mele, circula prin podișul Transilvaniei acei peregrini minunați care adunau „voștini”, adică fagurii golți de miere și, desigur, lacrimile de ceară ale bisericuțelor, oferînd drept plată (ori răsplată) — nu

doar bănuți — ci cărți precum „Visul Maicii Domnului”, „Geneve de Brabant”, iconițe, lăntușuri, țurțuri de sticlă colorată și, mai ales, povești spuse cu gură bogată și har nemăintîlnit de mine. Erau rapsozii ambulanti. Erau cerarii. Erau marii peregrini ai Transilvaniei, „voștinarii” știutori a o mie și una de pătani, care mi-au fermecat copilăria, mi-au fecundat fantezia, au dat memoriei mele afective dimensiuni imprevizibile, mi-au dăruit spiritul fantast, m-au făcut robul ficțiunilor și (poate) scriitor.

O vrajă similară operează asupra sensibilității noastre Simion Cosma, prin ludicele sale demersuri pictural-sculptural-narative, lucrate în ceară, o tehnică (pare-se) de el născocită, cum o atestă această a 26-a expoziție personală găzduită de somptuosul hol al Sălii „Amfiteatru” a Teatrului Național (12—31 iunie). Nu mi se par „reliefuri” ori „basoreliefuri”, cum li se zice în caietul-program. Sînt visuri încremenite, halucinații eruptive, respirații ardente, viziuni care tocmă își caută propria imagine. Sînt fantezii cromatice care pendulează — în ordine materială — între pictură și sculptură, dată fiind tridimensionalitatea care le e proprie. Pe plan estetic, sînt niște superbe „erezii”. Pe plan afectiv — poliedru perceptiv paradoxal, poetic, propulsat primordial, programatic: glacialitate, foc bengal, fantezme, arheologia visului, strigăt, abur al singelui, frează lăuntric, ris rău, fulgurație tragică. Artistul lucrează, află, cu cuțitul fierbinte și cu sloiul de gheață plimbate prin ceara topită, mod de a picta-sculpta, rostogolind, visa-fantaza. Pictorul își are, desigur, culoarea. Sculptorul — materia, pe care o umanizează. Simion Cosma le are pe amîndouă prin „supa cosmică” cu care pictează-sculptează, ne vrăjește, ne intrigă, oferîndu-ne, după împrejurări, neliniște și bunăstare sufletească, prin ful-

gurări încremenite într-o unică și fericită secundă, în maniera „florilor de gheață”, bunăoară, înverdate la fereastra sufletului nostru setos de frumos. Sînt niște „opere variabile” (eminalemente de ceară) care ne dau cu tîfă, bîferă mereu alte sugestii, nasc neînterupt alte stări, iluminează invariabil alte fantezme, în funcție de temperatura gîndului și fierbințeala inimii privitorului, în stare să modeleze mereu altcum „ceara” — de magnifică labilitate expresivă — a tablourilor. O arcă aluneacă prin bezna netimpului, sub o bruscă iluminare, care este a spiritului și nu a fulgurului avortat de furtună; niște trestii gînditoare, după diluviu, reverberază valuri și tonuri de verde-crud-nămolos; un triptic ne scufundă în ambianță danțoasă; trandafirul însingurat, care intruchipează, în același timp, suferința și frumosul daimoneste; apocalipsa verde-pigmentată cu raci roșii; un cuplu înfăntuit zboară peste paștele coraliere; madona cu pruncul se roagă într-un amurg Necse; soarele orb după un pustiu adînc trimbat, Ierihonic; o chagalliană survolează un deșert asiatic; „Încotro?”, „De ce?” strigă Scufița Roșie răcîcită prin labirintica pădure a vieții; grifonul chinez nemeditativ și ne-transcendental; homarul negru în chip de Crist carbonizat prin ardere de tot; cuplul incendiat pe rușul dinlăuntru; păsări apocaliptice, atemporale, ciugulind bobite de griu de gînd s.a.m.d., pentru că fantezia operează în ceara fluidizată curge — sub tremurarea de suflet și de mîna artistului — în reverberări infinite... A descrie caleidoscopul de trăiri ce degajă lucrările este o iluzie, cum dulce iluzie este și catalogarea trudei artistului.

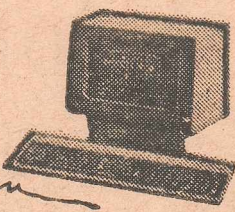
Intr-un cuvînt: „clăpă cea repede” este biciuită cu fanta de lumină a unui talent original.

POP SIMION

atelier literar

André Breton

Plicuri după plicuri și, la un moment dat, exact cind nu te mai aștepti la nici o surpriză — intoxicat de atâtea ifose, agramatism, orgoli fără acoperire și nevinovate stratagemă care încearcă să topească inima computerului —, cade, ca un fruct indusul de lumină, un poem bunisor, u-neori chiar bun, răsplătindu-ți orele aruncate pe fereastra zădărnice. Nu ai de unde să afli cine sint autori lor, referintele fiind putine si, de obicei, fabricate. Doar cei foarte tineri nu-si inventează trecutul. Dar, se pare că e mai bine așa: cind oamenii nu-si văd minile, relațiile dintre ei rămân frumoase, iar privirile nu reindecit arborii sănatoși și peisajele necorupte de timp.

Se mai potrec, bineînțeles, și alte minuni: unii dintre participanții la Atelier apar o singură

dată, cel mult de două ori. E ca la loz în plăc: trag, cistigă și-si vād de drumurile lor. Nu mai revin. Ca să nu piardă ceea ce au cistigat. Dacă revin totusi, explicația e una singură: si-au încercat norocul în altă parte, si pierzind de la bun inceput, revin în speranța să-si refacă rezerva de glorie iluzorie, contind pe un circuit mai generos.

Cum e si firesc, cei care „trag” în permanență sint cei care nu cistigă niciodată. Nu le vine să creadă că „decomdată” nu înseamnă cu adevărat nu si nidecum „mai trageți o dată”, adică „mai trimiteți”. Si trag...

O altă minune este înțelegerea de cei care, cu modestie și pe tăcute, scriu fără să-i intereseze prea mult ce se va întâmpla cu opera lor. Scriu pentru că nu pot altfel, pentru că se simt

bine cind o fac, devin mai frumoși si mai plini sufletește. Nu scriu sub imboldul celor ce isi expun cu atita ostentație, cu proteste si uneori cu amenințări rostite pe jumătate, producția lor țeapănă si mută. Dacă-si arată totusi propria trudă, n-o fac în iluzia unei recunoasteri publice, ci doar a unei de inteles spulberări a îndoielilor.

Pe acestia computerul i iubeste cel mai mult si-i ține în „rezervă”, selectindu-i mai puțin parcimonios. Acum, cind dosarul cu astfel de „rezerve” a crescut suficient, am socotit că e oportun să le arătăm că desi nu le-am răspuns niciodată, nu i-am uitat si nici neglijat. Cit privește observatiile pe care le așteaptă, vor veni si acestea. Tot la un moment oportun.

DARIE NOVACEANU ■

Petala de crin

În trenul singurătății,
Eu călătorul nici nu mai știu
În ce gar-am lăsat zorile.
Iată, țin în miini
O petală de crin — poezia
Si luminisurile din ființa mea
Se aprind.

CORNEL SĂNTIOAN CUBLEȘAN

Idealuri

Lungile trepte ale vieții
pline de singele învinșilor,
roase de pașii învingătorilor.

VASILE GRECU

Milenii

Spiritul lui Radames purtat
de o furtună magnetică
peste pădurile din Yucatan.

Trupul lui de zeu descompus
câzind ca o ploaie acidă
peste cîmpiile Scoției.

CERNAT LUCIAN

Și pentru că...

Curgere de nori —
timp măsurat
de întreaga singurătate.
Răsturnată,
clepsidra nu-mi mai spune
cit te-am așteptat.

OANA LAZAR

Dorință

Aș vrea să-ți fiu ceva,
să-ți fiu doar un ochi;
ochiul cu care mă privești
ca pe-o străină.

DANIELA TURLEA

Tăcere

Tac alături de ea,
ea tace sub povara frunții mele.
Și totuși,
n-am să pot s-o înțeleg,
desi, uneori, îmi sprijin
timpla pe ea.

N-am să pot s-o înțeleg
pentru că ea
a fost definită.
Pentru că ea
este „Masa Tăcerii”.

MIHAI APOSTU

Roșu

Mai întâi detunătura,
apoi floarea
și într-un sfârșit
îngerul în agonie.

Ciinele țira
leșul vinătorului
prin zăpadă.

FLORENTIN SORESCU

Istorie

Nu iert decit iertarea dată
strămoșilor
care au zidit din glodul
de aur,
topit pe catarama năvălitorilor,
cu roata sfintă a olarului,
o strachină albă de pământ etern —
sufletul

SMARANDA ZAMFIRA GHINEA

De cind aștept

De cind aștept venirea ta,
o bucată de cer s-a împăturit.
Ecoul a adormit în undă
și ploaia cu bucată de vid.
Pășesc încet; pe trotuarul nopții,
așteptările se dezbracă în iarbă
ca niște tineri îndrăgostiți.
Dacă ai fost, esti amintire
turnată-n șurja unui clopot greu.

DUMITRU PETRĂȘ

Continuitate

Lumina-mi luneca-n pupile,
spre adincuri, unde tata
mai cioplea fluieri, cu ochii
năruți peste inimă, cu timpul
subțiat ca o nuia.

Îi sopteam: „tată, mai lasă-mi
și mie uneltele acelea!
Poate-ai oboseit, poate, lingă cetate
a-ncolțit griul. Hai să descoperim
împună iarbă fiarelor
și să pipăim miraculoasele deschideri”

CONSTANTIN ANTIM

Eminescu în circuitul universal (III)

În Franța, Eminescu a fost cunoscut mult înaintea publicării primelor tălmăciri franceze, probabil prin intermediul originalului din editia princeps (1883) sau a versiunilor germane care circulau în toată Europa. Dovadă că, încă în 1884 cunoscuta revistă, „Revue universelle Internationale” (apud „România liberă”, nr. 2065 din 1884) stabilește unele „filiații” și apropieri între poezia lui Eminescu și cea a lui Leopardi ca și cu opera lui Schopenhauer. Publicațiile vremii, în 1888 relatează clogios despre evenimentul științific al susținerii unei teze de doctorat, în cadrul Facultății de litere a Academiei din Lausanne, în care se apreciază „contribuția lui Eminescu la dezvoltarea limbii române”.

Primele traduceri și ecouri din creația lui Eminescu în limba maghiară apar tot în timpul vieții poetului, în publicații cu o largă circulație în rindul cititorilor de limbă maghiară, Kolozsvári Közlöny din 5 decembrie 1885 (Atit de fragedă, tr. Sándor József) și „Szilágyi Somlyó” din ianuarie-iunie și octombrie. (De ce nu-mi vii, Melancolie, Departe sint de tine, Despărțire, Făt-Frumos din tei, Somnoroase păsărele, tr. Bran Lőrinc). Articole omagiale la moartea poetului publică „Hazánk” și „Revue d'Orient” din Budapesta, „Alfold” din Arad etc.

Primii ani ai deceniului care a urmat morții neașteptate a poetului purta amprenta nostalgiei după ceva abia îndrăgit, dar dispărut fără întoarcere, durerea în fața tragicului eveniment, uimirea în fața stelei apuse care încă strălucea. Articolele sint o prelungire a ecourilor provocate de dispariția prea timpurie și tragică a tinărului Făt-Frumos român în floarea virstei, în deplină strălucire poetică și în plină afirmare. Dominanta acestor ecouri nu este tânguirea, ci mai degrabă uimirea și respectul pentru valoarea poetului, insuficient cunoscut și prefuit în viață.

Din amalgamul de voci se conturează tot mai insistent opinia directoare asupra imaginii poetului ca produs de excepție a geniului poetic al poporului român. Seria opiniilor în favoarea unei atari valori, o intuiesc și o rostește răspicat Titu Maiorescu, cu o voce profetică neașteptată de tunet într-o pesăteră imensă, din care la început

ecoul ei abia se strecoară, spre lume, răzbătind anevpios prin ani și decenii, în sufluri crescînde, pînă la deplina ei audiență în Anul Internațional Eminescu: „Pe cit se poate omeneste prevede, literatura poetică română va începe secolul al 20-lea sub auspiciile geniului lui, și forma limbii naționale, care și-a găsit în Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire pînă astăzi, va fi punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a vesmintului cugetării românești”.

Cuvintele profetice ale lui Titu Maiorescu, una dintre cele mai luminate minți ale vremii, par astăzi echivalente cu o descoperire vizind valoarea operei și rolul ei benefic în dezvoltarea literaturii poetice. Citi dintre admiratorii lui Eminescu, români și străini, în secolul vizat de Maiorescu, la începutul lui sau pe parcurs au intuit numai sau au putut argumenta acest adevăr al istoriei literare, vom vedea, direct prin spusele unora sau indirect prin ceea ce pot dovedi datele seci, toate îngemănate prin aceeași idee.

Faptul în sine al trecerii în neființă a poetului Eminescu aduce la vedere și o semnificație mai largă, de context: atrage atenția conaționalilor și străinătății asupra unui produs poetic de înaltă ținută artistică și profundă semnificație socială, în condițiile în care poezia românească încă își căuta matricea specifică, „vesmintul” și măsura maturității depline.

Presupunind că numai viitorul secol 20 va putea confirma ipoteza sa, Titu Maiorescu avea probabil în vedere faptul că cel puțin ultimul deceniu al secolului al XIX-lea care încă nu se încheiasse nu va putea confirma sau cel puțin nu va putea ajunge la înțelegerea adevărului rostirii sale despre Eminescu. Cele cîteva manifestări ale gustului opiniei publice, întărite și de unele acțiuni concrete de valorificare a operei prin traduceri și analize critice privind rolul ei catalizator în dezvoltarea literară, nu numai din patria poetului, fapte atestate atit în deceniul pe care l-am schitat succint mai sus, cit și în deceniul următor de sfîrșit de secol, aveau să anticipeze, fie și parțial, ipoteza lui Maiorescu. Vom mai observa că traduceri și ecouri lor, apărute atit în timpul vieții poetului, cit mai ales în deceniul următor, par manifestarea expresă a unei anume atitudini, ele fiind realizate sau receptate din imboldul pe

care ți-l dă uimirea în fața unui fenomen al spiritualității românești și universale ieșit din comun, de altfel recunoscut și recomandat ca atare de unii traducători și comentatori de prestigiu.

Așa, de plidă, o altă minte luminată a vremii, savantul de renume în epocă, filologul erudit, specialist în limbile și culturile vechi și mai noi, el însuși traducător, academicianul rus F. Korys, aflind de existența originalului poet român, mai ales din ceea ce se vehicula în străinătate, cu prilejul morții sale, se interesează de poezia acestuia, pe care și încearcă să o cunoască, consultind poeziile apărute în volum, procurate și descifrate cu ajutorul cunoscutului slavist român, Ioan Bogdan. Însumindu-și conecomitent unele cunoștințe de limbă română pentru a putea verifica materialul de limbă, structura intimă, în general factura poeziei eminesciene, procedează la o selecție pentru confruntarea cu modelele clasice, cele mai riguroase, ale poeziei în formă fixă, răspundînd înaltelor sale exigențe critice, sonetul *Oricite stele* căruiă îi găsește echivalentul de excepție în limba rusă, concurînd cu originalul. Apărută în prestigioasa publicație academică rusă, „Russkaia misl”, (Gîndirea rusă) din Moscova, în numărul 5 din 1891, p. 183, sub titlul „Posmertniî sonet Mihaila Eminescu” (Un sonet postum al lui Mihail Eminescu), această tălmăcire este însoțită de o remarcă a savantului rus traducător, pe măsura calității versiunii în limba rusă a sonetului eminescian tradus, servindu-i ca exemplu: „La Eminescu recunoscut o perfecțiune deosebită în formă, o mare înălțime de cugetare... Multe din poeziile lui Eminescu ar fi fost fericite să le semneze un Musset, un Heine, un Baudelaire”.

O asemenea opinie și atitudine a stăpînit și pe alți traducători și comentatori ai creației poetului român din deceniul care a urmat evenimentului morții sale, de la acestia păstrînd însemnele strădaniei depuse, ca prime atestări ale aspirației spre universalitate a Luceafărului poeziei românești.

Argumente ale acestei deschideri ne vin dinspre toate punctele cardinale, cu o mai discretă sau directă argumentare, pe care oricum timpul secolului 20 prevestit o va confirma pe deplin.

D. COPILU ■

Pași siguri

(Urmare din pagina 1)

gint și de bronz. Punctajul maxim pe care îl poate obține un participant: 100 de puncte. Concuranții români au obținut: o medalie de aur — Narcis Avarvarei 85,5 p. (clasa a XII-a, Liceul de Științe ale Naturii „Emil Racoviță” Iași, profesor Natalia Baltă); medalie de argint — Radu Tuțuianu 83,5 p. (clasa a XII-a, Liceul de Științe ale Naturii Brașov, profesor Florina Șuteu); medalie de argint — Sorin Cristescu 72 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu” București, profesor Veronica David).

Corneliu Vulpe (clasa a XII-a, Liceul de Științe ale Naturii „C. A. Rosetti” București, profesor Paraschiva Arsene) a obținut 62,5 p., cu care nu și-a putut adjudeca nici o medalie, întrucît nivelul concursului de anul acesta, mai precis al pregătirii participanților a fost simțitor mai ridicat decit în 1988. Anul trecut, cu acest punctaj, el ar fi luat bronz (care s-a obținut cu minimum 56,5 puncte); anul acesta bronzul s-a obținut numai de la 65,5 puncte (inclusiv) în sus.

Au însoțit echipa conf. univ. dr. ing. Sorin Roșca, prorector al Institutului Politehnic București și prof. Paraschiva Arsene, de la Liceul de Științe ale Naturii „C. A. Rosetti” București. „Concursul n-a pîrînt greu la partea teoretică, ne spune tovarășul conferențiar Sorin Roșca. Toată echipa a luat peste 90 la sută din punctajul maxim al probei. La cele șase subiecte ale acestei probe, numai Sorin Cristescu al nostru și un coleg al lui din Republica Populară Chineză au reușit să obțină 59 de puncte din 60 posibile. Ai noștri au luat toți peste 50 de puncte. Echipa în întregime a fost foarte bine pregătită. După proba teoretică eram pe locul trei. La proba practică, doi elevi au comis o greșală de atenție la citirea enunțului: Nu trebuiau să pună apă într-un amestec și ei au pus. Aveau de făcut o sinteză și să obțină aspirină; n-au obținut. Toate operațiile bune făcute de ei nu au fost punctate deloc. În acest fel au fost depunctați cu 20 de puncte.

Aș vrea să mai remarc și faptul că elevii noștri, după cum se vede sint din zone diferite ale țării, ca și în anii trecuți, ceea ce arată că nu sint doar cîteva centre specializate, ci în toate școlile se muncește pentru Olimpiadă.”

Tovarășă profesoară Paraschiva Arsene: „În concurs au fost echipe deosebit de bine pregătite. Unii obținuseră anul trecut medalii de aur. În echipa noastră, toți se aflau pentru prima dată într-o asemenea competiție, erau mai timizi. Lotul a fost omogen, repet, bine pregătit. Copiii s-au descurcat foarte bine la cele mai grele probleme. La cea de a cincea — una din cele mai grele — doar 14 elevi din 104 au obținut punctajul maxim de 14 puncte. Dintre aceștia, doi au fost români. Ceilalți doi ai noștri au luat cîte 13 puncte.

A fost un concurs de ținută, cu probleme din toate domeniile chimiei — de practică industrială, de cercetare, de viață —, un concurs greu, dar un concurs loial.

Rezultatul nostru (locul 8) este bun, fiindcă elevii erau foarte oboșiți după o cavalcadă de examene: bacalaureat, două baraje la lot, admitere în învățămîntul superior, fiindcă toți terminau clasa a XII-a. Apoi, noi i-am pregătit, în mod centralizat, o lună, pe cind aproape toți ceilalți îi pregătesc în acest fel un an de zile. Iată rezultatele primelor zece țări: 1. Republica Democrată Germană 347,5 p.; 2. Republica Federală Germania — 341,5 p.; 3. Republica Populară Chineză — 340,5 p.; 4. Republica Populară Bulgaria — 318,5 p.; 5. U.R.S.S. — 317,5 p.; 6. Republica Populară Ungară — 315 p.; 7. Republica Populară Polonă — 310,5 p.; 8. Republica Socialistă România — 303,5 p.; 9. Republica Socialistă Cehoslovacă — 302,5 p.; 10. Italia — 300,5 p.

Doar atit vreau să mai spun: Avem niște copii extraordinari, sint talentați, pasionați de chimie, dotați pentru acest domeniu (ca și cei dinaintea lor, ca și aceia care îi urmează). În condițiile de efort cărora le-au făcut față ei, rezultatul este chiar foarte bun, nu numai onorant, și așa este drept să fie privit. Dacă vrem să ne numim și să rămînem pedagogi, să fim, înainte de toate, drepti cu copiii noștri. Acesta este unul dintre lucrurile de la care se cuvine să pornim în perfecționarea pregătirii sesiunilor următoare ale Olimpiadei. Ar fi nedelicat să le dau numele, dar gîndiți-vă că, în afara primelor 10 clasate, alte 16 țări — unele cu mari pretenții — au fost lăsate în umbră de acești copii români.”

TEZAUURUL DE LA GERMISARA

Germisara este numele antic reședinței actualitate pentru placuta localitate balneară denumită o vreme Geoagiu, așezată într-o zonă pitorească, între ultimii contraforți ai Munților Apuseni și în apropierea bogatei văi a Mureșului. Că dacii foloseau proprietățile curative ale apelor termale de aici o demonstrează însuși toponimul. În limba dacică **germi** înseamnă „cald”, iar **sara** „apă”. Că românii făceau și ei același lucru ne este dovedit de numeroasele inscripții închinare nimfelor, stăpînelor și păzitoarelor izvoarelor termale, de persoane din toate categoriile sociale și de toate ocupațiile, chiar și de ofițeri superiori și de înalți demnitari, atrași cu toții de faima locului. Asta este ceea ce se știa pînă nu demult despre Germisara daco-romană.

În anul 1987, au început, pe o mică înălțime din centrul stațiunii lucrările de construcție ale unor noi instalații balneare. Lucrătorii s-au adăncit într-un crater natural, care se formează cîndva o dată cu explozia gazelor și de unde în anticuitate izvoră apa termală. Astfel au ieșit la iveală circa 600 de monede, patru altare cu inscripții și, rezultatul cel mai prețios, șapte plăcuțe de aur. Au intervenit îndată arheologii de la Muzeul din Deva (Adriana Rusu, Ioan Andrișoiu și Mircea Lazăr), care au inițiat două campanii de săpături în anii 1987—1988, în cursul cărora a fost dezvelită o bună parte a complexului balnear. Căci, s-a dovedit că aici se aflau băile romane de la Germisara, care au funcționat pînă tîrziu în evul mediu și nu au fost date uitării decît în zorii epocii moderne. Ele sînt dispuse pe două nivele. Cel superior se află chiar pe coama dealului și constă dintr-un sistem de camere de baie și sanctuare. Tot aici se aflau altarele și bazele de statui, precum și o frumoasă statuie de marmură a Dianei. Mai jos, la nivelul bazinului natural au fost săpate în stîncă mai multe camere de baie ce comunicau între ele. Întreaga zonă era sacră, iar centrul cultului îl constituia tocmai bazinul natural, craterul de unde izvoră apa.

Cea mai importantă descoperire o reprezintă cele 7 plăcuțe de aur. În întregul Imperiu Roman sînt cunoscute în total 85 de plăcuțe asemănătoare, dintre care numai 7 de

aur, deci tot altele cite s-au găsit la Germisara. Ele sînt lunguieșe, amintesc vag de forma unor frunze și au susuște prelungiri încovoiate cu ajutorul cărora sînt agățate de pereții sanctuarelor. Plăcuțele de la Germisara sînt confecționate din aur de 22 K, greutatea lor variază între 7,1 și 26,1 gr, iar lungimea între 7,2 și 17,7 cm. Dintre cele 7 plăcuțe de la Germisara 5 poartă inscripții, iar dintre acestea din urmă pe două a fost gravată imaginea divinităților, și anume a Dianei, zeița pădurilor, și a Hygiei, zeița medicinei. Alte trei plăcuțe sînt închinare nimfelor. De departe cea mai interesantă este cea care cuprinde următoarea inscripție: **Nymfis Decebalus Luci (i) posuit**, adică „Nimfelor le-a pus (ofranda) Decebalus, fiul lui Lucius”.

De continuitatea populației dacice în epoca romană nuse mai poate nimeni îndoi. Ea a fost însă dovedită aproape exclusiv arheologic și mai puțin prin inscripții, căci este foarte greu de spus care dintre miile de nume cunoscute în provincie acoperă o origine dacică. Un Decebalus, deci un purtător al numelui ultimului rege al Daciei libere, nu putea fi însă decît dac. Cum inscripția se datează împreună cu cealaltă în a doua jumătate a secolului II, Decebalus face parte din a doua sau din a treia generație de daci din provincie. Tatăl său poartă un nume roman, Lucius, deoarece în primii ani ai provinciei un nume dacic nu putea să nu-l dezavantajeze pe purtătorul său. Vremurile se liniștesc, iar dacul Lucius își va numi fiul Decebalus. Acesta este în ciuda numelui mai romanizat decît tatăl său. Este înstărit, scrie sau dictează un text latinesc și se închină nimfelor. Îi mai lipsește cetățenia romană, pe care el sau fiul său o va primi cu siguranță.

Un deosebit interes îl prezintă și cele patru altare purtînd inscripții. Unul este închinat în data de 25 august 191 de un Marcus Aurelius Theodotus nimfelor auguste, Diane și izvorului lor, după ce s-a fortificat de trei ori în apele Germisarei. Îi cunoaștem astfel pe primul pacient asupra căruia apele termale de aici au avut un efect binefăcător.

IOAN PISO
ADRIANA RUSU

Scrutînd microcosmosul

Începînd din anul 1984, literatura științifică de specialitate, revistele de popularizare și chiar ziarele au consemnat în paginile lor dezvoltarea unui nou domeniu al fizicii fenomenelor radioactive. Într-o perioadă în care se părea că natura își dezvăluie toate tainele, cercetătorii Rose și Jones de la Universitatea din Oxford au stabilit pe cale experimentală că Radiul 223 emite nuclee de Carbon-14. Acest tip de proces natural (dezintegrarea nucleelor prin emisie spontană de ioni grei) a fost observat ulterior și la alți izotopi ai Radiului, cu numere de masă 222, 224 și 226. De asemenea, în diferite centre de cercetare din întreaga lume s-a măsurat și emisia de Neon-24, 25 și 26, Magneziu — 28 și 30 și Siliciu — 32, din nuclee de Thorium, Protactiniu, Uraniu și Plutoniu.

Experimentele menționate au confirmat astfel calculele efectuate în cadrul unei cooperări științifice româno-vest-germane de către M. Ivascu, D.N. Poenaru, A. Săndulescu, W. Greiner și colaboratorii lor, publicate începînd cu anul 1980. Aceste calcule se bazează pe ipoteza că, atît aceste fenomene cit și dezintegrarea alfa, pot fi considerate procese de fisiune foarte asimetrică. Era un unghi inedit, în premieră, de

teză. Lumina solară diurnă intră în capilarele frunzelor, pe-talelor etc., și, prin același fenomen de reflexie totală, se transmite către nervurile din ce în ce mai centrate ale frunzei, apoi ale tulpinei, alergînd către

Idei în premieră

Lumină din pămînt?

rădăcină unde din nou se dispersează în multitudinea ramificațiilor firisoarelor rădăcinii, intrînd în pămînt. Oare nu acolo, de fapt, are loc începutul fenomenului de fotosinteză care apoi se finalizează în frunză? Și o altă întrebare: de unde are bobul de griu sau oricare sămînță lumina necesară pentru ca, în prezența apei electrolitice, să

încolțească? Sînt convins că încă din spic bobul devine „baterie” de energie luminoasă. Așa s-ar explica de ce semînțele scoase din mormintele faraonilor au reușit în mod neașteptat să încolțească. Ele conțineau „baterii” de fotoni conservați în mediul uscat, care prin intermediul apei ce conține „foc coborît din cer”, după spusa bătrînilor tibetani, au dus la reînvierea întregii semînțe. De aici și importanța adîncirii la care se seamănă bobul spre a nu-și epuiza rezerva de energie luminoasă concentrată. Sînt convins, totodată, că așa cum planta crește gîlbăjită în absența luminii diurne, tot astfel și funcțiile interne ale omului au mult de suferit prin acoperirea capilarelor corpului cu haine, prin lipsă îndelungată de soare și aer curat. E o simplă ipoteză pe care o supun discuției publice după ce am fost indemnăți și de către doi fizicieni cu care am discutat”.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Începuturile cercetărilor în chimie (II)

Dacă într-un articol trecut ne-am ocupat de începuturile tehnologiei chimice pe teritoriul patriei noastre, de primii chimiști cu lucrări originale, ca Alexe Marin și Em. Bacalogiu apoi de unul dintre cîtoroi școlii românești de chimie în ultimele decenii ale veacului trecut — omul de știință Petru Poni —, în articolul de față vom începe prin a evoca pe cel de al doilea cititor, învățatul Constantin I. Istrati (1850—1918). La sfîrșitul unei vieți închinată bînelui și adevărului, a putut conchide: „Nici un act de care aș putea roși nu stă înseris în eugetul meu”. Iar biologul Emil Racoviță l-a omagiat scriînd despre el: „Cu toate că a dat probe atît de vădite de dragoste pentru știința pură, el nu este adeptul științei pentru știință, ci al științei pentru om”. A fost un om de mare cultură și prodigioasă multilateralitate, în același timp un neîmpăcat adversar al corupției și „pilelor”; în zilele de examen, citea în public biletele de intervenții pe care le primise (citînd numele expeditorilor, oricine ar fi fost

ei), producînd ilaritate și înălțurînd această practică din cadrul catedrei sale.

Se împlinesc anul acesta exact 100 de ani de cînd, în 1839, la Epociția Universală de la Paris, o invenție românească — primea Medalia de aur. Era vorba de franceze, o nouă clasă de coloranți, fără azot, cu mare stabilitate la lumină, pentru care proaspătul doctor în științe chimice (1885) Const. I. Istrati obținuse brevetul francez nr. 197351 din 9 aprilie 1839. A mai obținut, din plăt, două substanțe, cerina și friedelină. Printre creațiile sale științifice se numără de pildă descoperirea unui nou caz de izomerizare, elaborarea unei noi metode de iodurare în seria aromatică, rezultate originale privind acțiunea clorului asupra benzenului etc. Ca și Petru Poni, a consacrat cercetări susținute bogățiilor naturale ale României: petrolul, sarca gemă, ozocherita, chihlimbarul. O lucrare fundamentală a sa, prima carte din lume cu acest profil, este *Studiul relativ la o nomenclatură generală în chimia organică*, bazat și pe o classifica-

re rațională a acestei părți de chimie (1913), volum de 1224 pagini, sintetizînd contribuția autorului la terminologia și principiile de clasificare a chimiei organice.

A fost, ca și P. Poni, descendent din razeși. A studiat însă, spre deosebire de acesta, mai întîi arta hipocratică, devenind în 1877 doctor în medicină și fiind medic de front în Războiul Neatîrării. După ce practică un timp medicina, se specializează însă în chimie la Paris, obținînd doctoratul în științe chimice în 1885. Reîntors în țară, e numit în același an profesor de chimie medicală la Facultatea de Medicină din București, apoi profesor de chimie organică timp îndelungat (1887—1918) la Facultatea de Științe din București, fiind în două rânduri și decan al acestei facultăți. În 1889 este ales membru corespondent, iar în 1899 membru titular al Academiei Române, al cărei președinte a fost în 1913—1916. A fost membru fondator și președinte al Societății Române de Științe și al Asociației pentru înaintarea și răspîndirea Științelor, Ministru al Instrucțiunii, precum și al Lucrărilor Publice.

A organizat un excelent laborator de chimie organică la Universitatea din București, iar în cadrul acestui laborator și al catedrei sale s-au format numeroși specialiști și au fost inițiate cercetările românești de chimie organică, orientate mai

ales spre rezolvarea problemelor practice ale economiei. S-a preocupat constant și asiduou de aplicarea rezultatelor obținute în cercetarea chimică și de popularizarea lor peste hotare. În același timp, cum observau Cr. Simionescu și Magda Petrovanu în lucrarea *Figuri de chimiști români*, C.I. Istrati „a inițiat și creat o mișcare științifică națională”, fiind un animator de seamă al vieții științifice și culturale de la noi.

A condamnat în *Jurnalul* său reprimarea Răscoalei din 1907 și a dovedit o deplină luciditate față de societatea în care trăia, scriînd: „Nu pierdeți timpul degeaba, nu vă lăsați să vă influențeze în rău neajunsurile unei societăți care se resimte de putreziciunea clasei conducătoare, adesea strălănită sau înstrăinată. Faceți totul pentru a aduce la adevărata viață marea rezervă de energie ce stă în stare latentă în stratul de jos al poporului”.

Aceleiași generații ca și cei doi cititori i-a aparținut chimistul-inventator Nicolae Teclu (1839—1916), de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta 150 de ani, din 1877 membru corespondent, iar din 1879 membru titular al Academiei Române, autor a 60 de invenții și descoperiri. Contribuțiile sale cele mai importante privesc combustia gazelor, studiul flăcării și tehnologia hîrtiei. A creat noi metode de analiză a unor substanțe minerale, de asemenea a uleiurilor și pigmentilor

folosiți în pictură. Studiînd limitele de aprindere și explozie a diferitelor gaze, a inventat un aparat care determină concentrația de „grizu” (un amestec gazos exploziv) în atmosfera minieră, avertizînd asupra primejdiei. Dintre numeroasele aparate și dispozitive de laborator, destinate unor scopuri didactice și tehnologice inventate de el, cel mai cunoscut este „becul” (arzătorul) Teclu (1892), dotat cu regulator al curentului de aer și gaz, introdus în multe laboratoare ale lumii. În *Amin-tirile* sale, Ioan Slavici arată că, pe cînd Eminescu era student la Viena, „Nicolae Teclu îl îndrumase spre chimie”; poetul, ne spune tot Slavici, frecventa laboratorul de chimie al lui Teclu, ca și alți studenți români, și era nelipsit de la experiențele publice de chimie organizate de savant. Alături de Eminescu, Slavici și alți membri ai societății „România Jună”, N. Teclu s-a numărat printre organizatorii înălțătoarelor serbări de la Putna (1871), închinată lui Ștefan cel Mare.

Să amintim că în discursul său de recepție la Academia Română, el declara profetic: „Chimia este mama industriei într-o țară ca aceasta, cu resurse atît de bogate, trebuie să fie un focar pentru ridicarea bunei stări materiale, printr-o activitate cit mai extinsă industrială...”

I.M. ȘTEFAN

Intr-o cugetare nostalgică Octavian Goga nota : „Poate n-am îmbătrâni niciodată dacă n-am avea un dar blestemat moștenit din bătrâni : inima”. Dar născătoare aceasta de metafore pentru poeți rămâne pentru specialiști un conglomerat de fibre, artere și cavități, o pompă uriașă și foarte harnică, docilă și în același timp îndărătnică la cunoașterea umană. Rezistența inimii la investigațiile omului a fost diabolică și o afirmație care circulă în lumea cardiologilor nu este chiar lipsită de temei fiindcă, apreciindu-se drumul lung al ignoranței către cunoașterea științifică a inimii, se spune că : „electrocardiograma are numai 2 decimetri lungime iar științei i-au trebuit 2 000 de ani ca să o cunoască”.

Diabolică a fost deopotrivă și concepția unor medici cu privire la intervențiile chirurgicale pe organul simbol al vieții și azi, specialiști sau profani zimbim la cuvintele unei somități a secolului trecut, medicul A.C.T. Billroth, care susținea inabordabilitatea chirurgicală a inimii printr-un veto etico-profesional : „acel chirurg care va îndrăzni să sutureze o plagă a mușchiului inimii este nedemna de respectul colegilor lui”.

La nici un secol de la emiterea acestei „opinii de specialitate” în întreaga lume, inima este deschisă, corectată, reparată cu precizie și migață după toate canoanele și exigențele unei interdisciplinarități teoretice, dublată de o superdotare tehnică ; din simbioza unor științe precum biologia, anatomia, biochimia, biofizica, electronica, știința materialelor, radiologia, cibernetica, hematologia, nefrologia, cardiologia, imunologia, chirurgia generală, genetica s-a născut cea mai tânără și capricioasă fiică a medicinei moderne — chirurgia cardiovasculară. Ea a apărut în țările care aveau o prestigioasă tradiție medicală și România se numără printre acestea. Căci evenimentul medical consumat la finele acestui iunie în Capitală, și găzduit de Spitalul Clinic Fundeni a confirmat prestigiul, forța și modernitatea primei noastre școli de chirurgie cardiovasculară. Primul simpozion dedicat „Intervențiilor chirurgicale de revascularizare arterială” a consfințit și nașterea Societății de Chirurgie Cardiovasculară, afiliată Unirii Societăților de Științe Medicale din R.S.R. și a afirmat cu puterea concretă argumentelor un recital de valori științifice remarcabile în acest domeniu, supunând atenției întregii lumi medicale din țara noastră o temă extrem de importantă, incitantă și alarmantă : rezolvarea unui diagnostic al severității care din păcate se rosteste foarte des, prea des chiar, de către specialiști : boală vasculară arterială.

În fața inamicului perfid și tenace se opun tratamente de revascularizare arterială atât pe cale medicamentosă cât și chirurgicală și din 1976 până în prezent, lupta deschisă pe marele și permanentul front al imobi-

lizării acestui dușman a semnat în condicele operatorii ale clinicii un număr de 11 550 operații vasculare cu grade de dificultate diferite și diagnostice diferite. Prinși în incitantul dialog științific al cazuisticii prezentate prin rapoarte, postere și diapozitive, specialiștii cardiologi și chirurghi veniți din multe centre universitare, unii reprezentanți de frunte ai școlii superioare de medicină au uitat voită (sau nevoită ?) că practica chirurgicală cardiovasculară mai cere un lucru, dincolo de un cumul impresionant de cunoștințe de specialitate : împăcarea omului cu ideea suprimării timpului atita vreme cit

în bronzul cinstirii și al respectului de către tinerii medici : I. Hațieganu, I. Goia, Al. Pop, V. Papilian, Gr. Benetato, A. Moga, P. Rubin etc. Credeau cu toții în vigoarea și sănătatea poporului român, în restabilirea cu devotament și sacrificiu în planul personal al medicului. Cheia de boltă a profesiei a fost adinec implementată în inima și mintea viitorului deschizător de școală națională de chirurgie cardiovasculară și în virtutea acestui crez, al continuității ștafetei profesionale între generații, profesorul Pop D. Popa își crește azi studenții și pe tinerii medici colaboratori. Această dorință de transmitere a expe-

făcut pentru a ajunge la școală, mă sufocam și maladia congenitală depistată de către medic la vârsta de 14 ani — o stenoză aortică — începea să ceară vieții un tribut prea mare. Cei de la Craiova m-au îndrumat spre Clinica de la Fundeni și disperarea mi-a dat forță să insist să fiu operat. Profesorul Pop D. Popa și medicul Dan Gherghiceanu mi-au efectuat protezarea aortică pe ziua de 2 iunie și aștept să fiu externat. M-am înspăimântat când profesorul mi-a declarat post operatoriu : „Nici eu nu credeam înainte de a te deschide că ești atât de grav bolnav. Peste 6 luni ar fi fost prea târziu”. Și totuși, acum mă simt ex-

ghiceanu, Vlad Iliescu și profesorul Pop D. Popa, ajutat de omniprezența anesteziștilor dr. Theodora Petrila a reușit și de data aceasta să redea vieții, familiei, și societății o femeie tânără, de 42 de ani, care își număra fericită zilele ce i-au rămas până la externare. Doar o așteptau acasă trei copii !

Doi ochi albaștri și increzători în binele care i s-a dăruit și în cel care îl așteaptă : Florian Golgut Reiner, din Brașov, muncitor în vîrstă de 36 de ani. Pe 15 ianuarie a jertfit unui diagnostic neiertător piciorul drept și de atunci până în ziua de miercuri 21 iunie a muncit și trăit cu singurul picior rămas sănătos, până în acea dimineață de groază cînd, brusc, durerile au devenit îngrozitoare. Nu-mi mai puteam mișca piciorul, se răcise și nu mă mai asculta. Salvarea de urgență din Brașov m-a adus la Fundeni și în după-amiaza aceleiași zile, echipa operatorie de gardă m-a operat. Acum imi simt piciorul, este al meu, cald, și sensibil și regret amaric că prima dată medicii de la Brașov au ales amputarea. Calde mulțumiri medicilor Mircea Bărsan și Vlad Iliescu pentru ce au făcut și pentru ceea ce vor face în continuare. Cred că acestor oameni trebuie să le mulțumim în numele tuturor oamenilor salvați ieri, azi, mâine”.

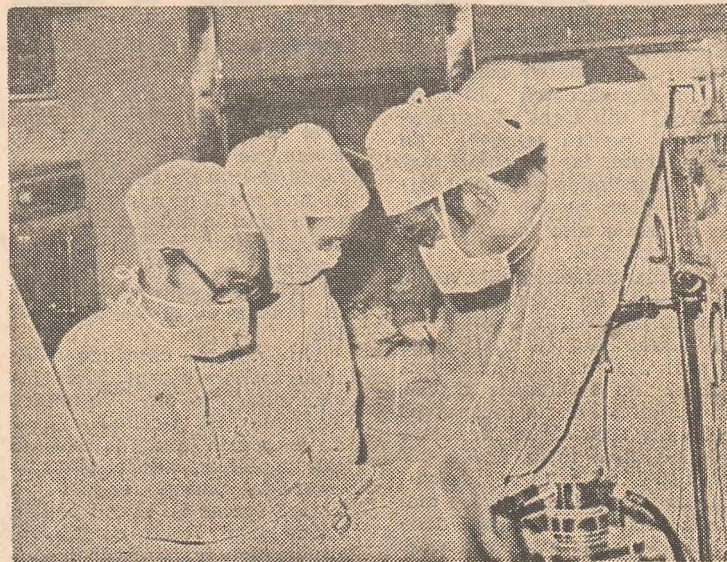
Vulturi pentru o zi

Acest „ieri, azi, mâine” rostit de către un salvat din mîile care au fost, sint sau vor fi salvate la Clinica de Chirurgie Cardiovasculară de la Fundeni nu știa că timpul operației sale și cel dedicat simpozionului s-au îmbrățișat în aceeași clădire la înălțimi diferite. Pe pămînt, diapozitive, postere, comunicări, dialog științific pentru sănătatea oamenilor și cu citiva metri mai sus de pămînt, beneficiarii acestui dialog își numărau zilele, orele pentru a-și îmbrățișa familiile, prietenii, colegii.

De fapt, timpul este generos cu acești specialiști și i-a cruțat de teroarea sa care a luat locul unei simple metafore a gândirii. Timpul nu mai trebuie să fie suprimat, nici „clipa oprită” fiindcă zilnic, în blocul operatoriu se consumă cumpăna fragilă a salvării vieții. „Tinerii, indiferent dacă sint studenții cercului științific pe care îl conduce personal, doctoranzi sau stagiaari, sint bucuria și marea satisfacție a profesorului Pop D. Popa. Le dăruiește întreaga lui experiență, îi ascultă și îi îndrumă cu o extraordinară răbdare și dragoste” imi spune medicul Dan Gherghiceanu și n-am mai avut curiozitatea să-l întreb pe profesor de ce îi iubeste și îi încurajează pe tineri. Odată mi-a povestit că victoria obținută după un act operatoriu dur și crîncen te face să te simți vultur și că este un sentiment extraordinar să te încerce o asemenea stare...

AURA MATEI SĂVULESCU ■

Inimă lîngă inimă

durează actul operator, un izotropism temporal în care trecutul, prezentul și viitorul se articulează pentru splendidul triumf al sănătății vieții.

Fidelitatea memoriei

Liantul celor trei timpi sudăți în acele zile de simpozion într-un singur și emoționant prezent a rămas un nume, rostit adesea de către cei prezenți în amfiteatru : profesorul Ioan Pop D. Popa. De numele său se leagă trecutul chirurgiei cardiovasculare românești, mlađiță firavă a începutului deceniului șase, cînd, tînărul asistent al celebrului chirurg clujean Aurel Nana, experimenta alături de maestrul său, într-un mic laborator al Facultății de medicină clujeană, primul cordpulmon artificial, denumit tehnic simplu, CP-4, aparat indispensabil pentru atacarea unei operații pe cord deschis. Nimeni nu bănuia atunci nici chiar autorul lui, că se tatonau timid căile chirurgiei cardiovasculare românești moderne care ascundea în urma sa pe alți temerari, căci totdeauna trebuie să căutăm în spatele unui profesionist desăvîrșit pe dascălii care l-au format. Ei s-au numit magistrii școlii de medicină clujeană, nume turnate

rienței profesiei l-a înarmat cu răbdare, curaj și forță în ciuda tuturor obstacolelor mari și mici care în cele din urmă căleșc și revigorează viața unui alergător de cursă lungă. Cînd, în calitate de președinte al noii Societăți de Chirurgie Cardiovasculară, profesorul Pop D. Popa a anunțat în amfiteatrul de la Fundeni statutul și programul de lucru în viitorii ani, nimeni nu a legat înființarea filialelor din țară de idealul ștafetei dintre generații, care de fapt a fost suportul a ceea ce s-a construit pînă acum în acest domeniu. Azi medicina românească se mindrește cu titlul de competitivitate și cu performanțele școlii de chirurgie cardiovasculară care, asemenea unei cloști cu pui de aur a făcut, și va face în următorii ani alți prozei. Deocamdată sint aliniate la „startul” pentru sustragerea inimilor din durere și moarte clinicile de la Spitalul Fundeni, cea a Spitalului Militar Central, apoi urmează centrele universitare Tg. Mureș (a cărui clinică a fost cel dintîi „copil” al profesorului Pop D. Popa), Timișoara, Cluj-Napoca.

Cu două date de naștere

„Eram disperat în fiecare dimineață de drumul ce trebuia

celent și ard de nerăbdare să-mi încep drumul spre școală unde mă așteaptă elevii mei pentru a le preda matematică. Mi-au lipsit mult și dacă nu erau specialiștii de la Fundeni, întîlnirea mea cu clasa n-ar mai fi avut loc niciodată. Și fiindcă a fost să se împlinească, ca într-o ecuație superb rezolvată, m-am hotărît să-mi schimb ziua de naștere și să o aniversez pe 2 iunie, cînd m-am renăscut”. La cei 40 de ani ai săi, profesorul de matematică craiovean Ștefan Liuliu a simțit pe propria-i inimă că renăscerea nu-i o utopie literară ci un drept al omului de azi de a cere științei viață anilor vieții.

Gherghița Smit, tot din Craiova, este tehnician constructor și pe șantier, unde nu-i tocmai comod de muncit, a contractat în toamna lui 1988 o viroză pulmonară. Boala evoluind neașteptat, Gherghița Smit a fost îndreptată în pragul unei situații limită la Clinica de Cardiologie de la Fundeni, condusă de către prof. dr. Costin Carp și cum tratamentul medicamentos s-a dovedit un eșec, nu mai răminea decît intervenția de urgență fiindcă infecția amenința feroce viața ce abia mai pilpîia. Trio-ul format din medicul Dan Gher-

Despre interdisciplinaritate se vorbește și se scrie din ce în ce mai mult ca despre un principiu al noului, un mijloc de instruire și educare multilaterală, ce oferă orizonturi nevăzute tuturor domeniilor și specialiștilor. Presupunind o vastă cultură, o multilateralitate de cunoștințe din tot atîtea domenii, fie înrudite, fie nu, predarea interdisciplinară a diferitelor obiecte de curs este un fapt cotidian. De altfel, este de neconceput a preda limba și literatura română rupte de istoria patriei, și invers, de geografia sa fizică și economică, de literatura universală, etc. În acest spirit s-a desfășurat, la Iași, în zilele de 30 iunie — 1 iulie 1989 o manifestare de înaltă ținută științifică și culturală, unde interdisciplinaritatea a fost la ea acasă. Este vorba despre a XXV-a „Reuniune științifică de istorie a medicinei și farmaciei” ce a avut două secțiuni : „Evoluția limbajului medical și farmaceutic” și „Varia”. Au participat medici, filologi, istorici și farmacisti, arheologi, ingineri și arhitecți, veterinari, ciberneticieni și apicultori care, într-un front comun, au abordat din puncte de vedere diferite o problemă ce se considera a fi un drept al filologilor : limbajul. Dar limba, fiind un bun al întregului popor, poate și trebuie să fie slujită de toată lumea cu deosebită responsabilitate, competență și mare dragoste — așa cum a dovedit din plin manifestarea mai sus amintită.

Abordînd o problemă de strîngentă actualitate, limbajul medical, organizatorii au reluat mai vechi preocupări în acest domeniu, cum ar fi, de pildă, intervenția din 1962 a lui C. I. Parhon într-o ședință a Academiei R.S.R., unde s-a și aprobat o hotărîre care cerea specialiștilor să studieze problema limbajului medical.

Discutarea evoluției limbajului medical în contextul continuiei dezvoltări a limbajului a întrunit un apreciabil număr de participanți cu 196 comunicări, din care 15 prezentate în plen. Au reținut atenția lucrările : „Neologismul medical — probleme lingvistice, lexicografice, istoriografice și pedagogice” a lui V. Săhleanu din București ; „Limbajul medical — improprietăți, anacronisme, clișee lingvistice” de C. Bogdan din București ; „Limbajul medical între tradiție și inovație” de Maria Purdela-Sitaru din Timișoara, sau „Cîteva probleme în evoluția limbajului medical și farmaceutic” de C. Mircioiu din Cluj-Napoca. Un grup de specialiști ieșeni : M. Selaru, Dorina Danciu, Simona Maria Stolnicu, C. Romanescu au prezentat lucrarea : „De la sinonimie la inflația lexicală în psihiatrie”, pe aceeași linie înscriindu-se și „Configurația actuală a lexicului medical românesc” de Carmen Dinescu din Iași sau „Aspecte ale sinonimiei în domeniul terminologiei medicale” al cuplului Crina Lupu-Bratolo-

veau și Maria Lazăr, tot din Iași.

Din preocupările celor prezenți nu au lipsit nici problemele de limbă, exemplificînd cu : „Semn, semnificație și sens în limbajul psihiatric” de S. Deaciov și B. Lucaci din București, „Observații privind aspecte de

Limbajul medical și terapia lui

ortografie și ortoepie în practică și în publicațiile medicale” a trei ieșeni : M. Cojocaru, C. Postelnicu, M. Sălaru, sau „Scrisul medical — evoluție, exigență, perspectivă”, avînd ca autori pe Octavian Simu, I. Donoliu și M. Popescu din București.

„Interferențe umaniste lingvistice-medicinale, primum non nocere” de R. Ursache din Iași și „Unele probleme ale utilizării limbii române în limbajul medical” al lui S. Nicolau și G. Goldis din București sau „Limbaj medical — limbaj literar — interferență” de C. Bogdan din

București, sint preocupări care confirmă profesionalismul realizatorilor săi.

O serie de comunicări s-au referit la prezența unor termeni medicali în operele unor mari scriitori români sau preocupări literare ale unor medici : „Terminologia medicală în opera lui Lucian Blaga” de R. Căpi-nișianu din Sebeș, „Termeni și expresii medicale în opera literară a Hortensiei Papadat-Bengescu” de C. Postelnicu și Simona Maria Stolnicu din Iași, „Evoarea farmacistului Huzun Virgil ca poet” de Valeria și V. Paragină din Focșani, „Eminescu și medicina” de I. Gaspar din Botoșani etc.

Scopul reuniunii de față nu ar fi fost integral atins dacă ar fi lipsit aspectele evolutive ale limbajului. Un număr de 50 de lucrări au prezentat fie probleme de istorie a limbajului în evoluție, fie monografii (literare) ale unor figuri de medici, naturalişti, farmacisti etc. S-au remarcat : „Evoluția terminologiei și limbajul farmaceutic” de I. Georgescu-Viste din București, „Aspecte ale evoluției limbajului medical în dezvoltarea neuro-chirurgiei” de H. Aldea sau „Terminologie în fitoterapie” de M. Grigorescu și Ursula Stănescu din Iași, „Limbaj farmaceutic militar-evoluție, specific” de H. Andrieș din București și multe altele.

Problematica reuniunii a abordat și „Considerații privind însușirea lexicului medical la

studenții medicinisti” a colectivului Simona Maria Stolnicu, R. Andrei, C. Postelnicu și N. Stelaru din Iași, ca și „Aportul vocabularului științific medical în predarea noțiunilor de cultură și civilizație studenților de la I.M.F. Iași” de C. D. Cernel din Iași.

Președinții celor două secțiuni : profesor universitar doctor Benone Dutescu și conferențiar universitar doctor docent Marțian Cotrău, conferențiar universitar doctor C. Romanescu și academician St. Milcu au prezentat concluzii care s-ar putea rezuma astfel : „Limbajul trebuie cultivat în ce are mai corect, mai frumos și mai eficient, iar acțiunile pentru a-i păstra ce are mai viabil, și a-l dezvolta corespunzător actualelor cerințe este o datorie patriotică”.

Rîndurile de mai sus au dorit să supună atenției lingviștilor, filologilor, oamenilor de cultură, dar nu numai lor, o problemă care va trebui abordată și din inițiativa acestora pentru ca, în colaborare cu cei ce-l folosesc cotidian, să se găsească o tot mai bună rezolvare a multiplelor aspecte pe care le ridică limbajul, atât general cit și cel specializat, în contextul profundelor transformări pe care le incumbă integrarea învățămîntului cu știința și practica.

GEORGE MĂRĂCINEANU ■

CINE ARE IDEI ARE ȘI INDUSTRIE MICĂ

Cum am promis (într-un articol precedent) am revenit la Voluntari, comuna din poarta Capitalei, pe drumul ce duce spre Constanța. Am revenit pentru experiența și cifrele mari acumulate în sectorul industriei mici. Spuneam că, în această localitate rurală cu 10 000 locuitori și nici o palmă de pământ arabil — agricultura fiind reprezentată de câteva complexe zootehnice și stațiuni de cercetări, în special cu profil avicol —, puterea sa economică este asigurată de mișcarea industriei. Poate să stărnească interesul oricărei primării o asemenea experiență, la care ne oprim în cele ce urmează. Să-l stărnească și s-o urmeze, firește, în funcție de posibilitățile și resursele proprii.

Președintele cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, Vasile Găman ne poartă din atelier în atelier, unde întâlnim, la fiecare pas, o idee, în fiecare loc meseriași exemplari, nu numai prin iscusință și calificare, dar, mai important decât orice, deși nu au condițiile și utilajele ultramoderne dintr-o mare uzină bucureșteană (spre care ar putea să migreze), sînt atașați acestor microîntreprinderi pe care le-au și fondat — acum 20 de ani sau numai în iarna trecută — din care scot veritabile bijuterii tehnice, utile fie marii industrie, fie populației. La început, ne-a contrariat, de pildă, faptul de a avea 4 ateliere de cauciucărie. „Ce produc? Ce destinație ar putea să aibă obiectele realizate?”

La fața locului, constatăm că ne-am pripit cu întrebarea. Cooperativa are contracte cu „Tractorul” Brașov, cu „Semănătoarea” București, cu SMA-uri și întreprinderi comerciale pentru care execută piese dintre cele mai diverse, în serii mici, dar cu precizie și tehnicitate ridicată. Pentru „Semănătoarea”, de exemplu, ne explică un mare campion al automobilismului, Cornel Motoc, pe care l-am întâlnit aici (o mare surpriză!), în haine de lucru, se prelucrează bușe de diverse tipodimensiuni, manșoane de aer pentru combine, simeringuri „pentru care sistem producătorii vechi și care nu se mai execută în altă parte. Ca și furtune de absorbție pentru aspiratoare mari de praf (pentru hale de producție), repere solicitate și la export”. Nomenclatorul este în continuă diversificare, după solicitările clienților, se mai execută aparatură de noroi pentru autoturisme, garnituri de cele mai diferite structuri, dimensiuni și finisaje, pompe pentru mașinile de spălat rufe, vulcanizări de toate tipurile... De reținut este, mai ales faptul că, materia primă, în cea mai mare parte, o constituie resturile tehnologice de la combinatul de cauciuc din Jilava, de la „Danubiana”, de la „Încălțăminte manuală”, ca și toate materialele de cauciuc uzate, dar posibile a fi refolosibile, de la autoturisme. Forța de muncă din cele 4 ateliere nu depășește 35 de persoane, majoritatea califica-

te la locul de muncă de meșteri talentați, îndrăgostiți de meserie, cum este, de pildă, și șeful secției de turnătorie în aluminiu, Alexandru Ioniță, de 20 de ani în același atelier, a cărei clădire a zidit-o cu mâinile sale. „Omul cu milioane de idei și cu o sută de meserii”, i se spune în cooperativă de la Voluntari. Arată-l orice piesă și ți-o face. Este electrician-bobinator, lăcătuș, mecanic, de toate. În micul său atelier, dotat cu utilaje făcute după ideile și cu mâinile sale, se realizează, în cooperare, cu marea cooperativă meșteșugărească „Electrobobinaj” din Capitală, subansamble pentru mașinile de spălat rufe, iar în colaborare cu întreprinderea „Electronica” — piese pentru difuzoare, ca și multe alte piese pentru alți beneficiari.

„Pentru industria mică astfel de oameni ne trebuie”, spune președintele Vasile Găman, om, la rîndul său, cu idei și cu simțul „valorii meseriașului”. „Dacă nu ai simțul acesta, să-l intuiești de la început pe cel care vrea să se încadreze la tine, n-ai făcut nimic. E greu să-l dai afară, e greu să-l ții. În industria mică, mai mult decât în orice altă activitate economică, îți trebuie mobilitate, îți trebuie meseriași polivalenți cu care să treci rapid de la un profil la altul. Nu ești rentabil, dai faliment”.

Un exemplu, este în acest sens — ne invită s-o vedem — imprimeria, situată pe aceeași „platformă a industriei mici” de lângă piața de legume. (Iată o altă idee valoroasă în Voluntari, aceea de a concentra secțiile de producție în sistem de platformă, ușurînd astfel aprovizionarea lor cu materii prime, drămuind mai bine sursele energetice, economisind personalul de întreținere a utilajelor, putînd fi utilizați aceiași meseriași pentru mai multe ateliere, realizînd economii de carburanți pentru transportul mărfurilor și al materialelor, facilitînd, totodată, controlul din partea cadrelor tehnice, financiare, organizatorice ale cooperativei, activitatea politico-educativă în rîndul oamenilor muncii).

Drept ar fi fost, prin vechimea și realizările lui, să începem cu acest atelier, unde, un mînușchi de 7-8 lucrătoare și cîțiva meseriași de întreținere a utilajelor, în 18 ani, au creat și consolidat o firmă în producerea de baste, fețe de masă și alte obiecte destinate decorației de interior, imprimate cu bun gust, chiar cu rafinament. Le putem găsi pe piața întregii țări. Numai baste, spre exemplu, livrează magazinele proprii ale Uniunii de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din Sectorul agricol Ilfov, în număr de 40.000-50.000 bucăți. „Este o activitate foarte rentabilă”, ne asigură șeful secției, Gheorghe Neagu.

În noul centru al comunei, la parterul unor blocuri și vile cochete (le-ai văzut, cu

siguranță, cînd ai trecut spre Litoral) s-a conturat și o altă platformă de mică industrie și prestări servicii — atelierele de tricotate, cojocărie, croitorie, tapițerie... Atelierul de croitorie este solicitat chiar de marile magazine bucureștene, de „Bucur” și „Unirea” pentru confecții în serie mică (aici, mai trebuie cîștigată creația, unele modele sînt depășite de linia actuală a modei), ca și cel de tricotate, condus de talentata maistră Elena Florea, și el solicitat de către întreprinderea comercială „Materna” pentru „serie mică” și „serie lux” destinată copiilor între 2 și 14 ani. Ea reușește să concureze orice firmă de modă și este de fîcitat o dată mai mult, pentru faptul că, încurajînd sistemul „muncii la domiciliu”, realizează lunar produse de modă — tricotate pentru copii, bărbați, femei — în valoare de aproape 200.000 lei.

Nu putem cuprinde chiar toate atelierele și profilele micii industriei din Voluntari. Eficiente sînt și cele 3 ateliere de tîmplărie, unde se execută mic mobilier, dificilul mic mobilier, pentru export (în ultima vreme au lucrat pentru firme din Italia și R.F.G.), lăzi pentru transportul produselor întreprinderii „Electronica”, la cererea acesteia, binale pentru populație, pentru casele noi ce se înalță de la un an la altul în comună, garduri și piese de mobilier în stil rustic. „Cele care n-au dat beneficii, precizează contabilă șefă, Valeria Trandafir, le-am încadrat în sistemul mandatarilor, cointeresînd și stimulînd astfel pe meseriași ce le dețineau, să-și caute clienți, să realizeze lucrări impecabile. Așa avem torcătorii și daracul de lînă, vopsitoria, cizmăria, dactilografia, atelierul foto și alte cîteva profile.”

Ce arată „experiența Voluntari”?

Cine are idei, are industrie mică.

Cine se preocupă atent, cu antenele întinse asupra tuturor aspectelor și problemelor ce le ridică — de la aprovizionare la desfacere, de la calificarea oamenilor la condițiile lor de muncă și asigurarea unor cîștiguri bune, are o mică industrie de rentabilitate mare.

Sînt valori ale concepției partidului și statului nostru privind dezvoltarea acestei noi ramuri economice a țării, menite să contribuie la prosperitatea tuturor localităților patriei, menite să mențină acasă o mare parte a forței de muncă a satelor, oferindu-i șansele unor calificări superioare, de tip industrial-agrar. Menite să apropie condițiile de civilizație rurală de cele urbane. Dezvoltarea micii industrie este înscrisă în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, atît în Teze cît și în Proiectul Programului-Directivă, ca unul dintre obiectivele de seamă ale cîincinalului 9 și ale prognozelor pînă în anul 2010.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Meseria ca viață

Înalt, cu ținută elegantă, extrem de modern, cu un aer ușor trist, preocupat, tînarul din fața mea îmi argumentează cît e de important să te armonizezi cu propriul tău loc de muncă. Îl ascult, îi dau dreptate, mă bucur, și sînt gata să-l propun să ne scrie un eseu pe această temă. Chiar îi propun. Zîmbește. „Nu, eu am venit să cer sprijinul redacției pentru găsirea unui loc de muncă”. „Bine, dar pentru asta există o direcție specializată în cadrul consiliului popular, v-ai adresat acolo?”

Da, se adresase, numai că i se oferiseră posturi „neinteresante” pentru el, precizează, pe unele din ele totuși le-a acceptat, a rămas cîteva luni, pe altele le-a refuzat „de la bun început”.

În aproape zece ani, de cînd a absolvit liceul, a lucrat în peste zece întreprinderi și în tot atîtea meserii. A fost poștaş, curier, strungar, lăcătuș, a fost încadrat, o vreme, și la un centru de calcul (după ce absolvise un curs

de pregătire ca programator), a făcut figurație în filme... De fiecare dată, însă, a renunțat. Din cîteva locuri a plecat prin demisie, în altele — i s-a desființat contractul de muncă pentru absențe nemotivate. Nu-și găsește rostul nicăieri. Nu, nu juca teatru, spunea asta cu amărăciune. Se arăta chiar disperat. Se săturase de căutări și improvizatii. Voia ceva definitiv, fără a ști exact ce anume. Căutase zece ani acel ceva care să i se potrivească și acum, își dădea seama, aflarea lui devenise o necesitate vitală. Îl priveam descumpănit. Mă gîndeam cine i-or fi fost dascăli și părinți, colegi și maiștri în acele părăsite locuri de muncă?

Din culele memoriei mi-a apărut în minte Nea Marin. Marin Ioniță, Erou al Muncii Socialiste, eroul multor reportaje în presa noastră. În salopetă, cu obrazul proaspăt ras, cu părul pe spate, vorbind pe un ton egal, vibrînd de emoție, o stare ce transformă din prima clipă orice convor-

De-a baba oarba cu averea noastră?

Mai rar indivizii necinstiți care s-au tatuat cu tupeu și obrăznicie, chiar dacă în magma priceperii lor rudimentar alcătuită, acestea sînt catalogate curaj și îndrăzneală. Un ins (în care ai săi și-or fi pus ceva speranțe din moment ce i-au înscris în actul de naștere, ca nume, un diminutiv) „dotat” cu asemenea slinoase însușiri și înarmat cu „acte în regulă”, valabile doar pentru „controlori” lipsiți de elementarul semnal de avertizare, pe care, cel puțin, prudența și precauția ar fi trebuit să li-l pună în funcțiune în fața unor pericole potențiale, a ridicat mărfuri în valoare de mai multe milioane lei de la două întreprinderi. Teodorescu Dănuț a aflat din mediile sale de joasă speță, care-l „alintau” cu apelativul „Foame”, că se pot valorifica la „bișniță de export”, căpăcele și ventile auto, precum și diverse tipuri de burghie. Pus pe fapte rele, Dănuț, primitordistribuitor la întreprinderea Antrepriză Construcții-Montaj și Reparații Uzine Electrice (IACMRUE) București și-a însușit formulele tipizate. Apoi, cînd a venit momentul le-a folosit. Așa că, informat că ventilele și căpăcelele le poate procura de la întreprinderea de Aparatură de Măsură și Control (IAMC) Otopeni s-a deplasat „la locul faptei”. A luat legătura cu Ioniță Paula, lucrător comercial cu atribuții de întocmire și derulare a contractelor pentru ventile, valve și căpăcele solicitîndu-i cîte un milion de căpăcele și, respectiv, ventile. Lucrătoria i-a putut asigura doar 450 000 căpăcele și 30 000 ventile în valoare de peste 700 000 lei. Bune sînt acestea și-o fi zis Dănuț „Foame”. Și, a întocmit actele — delegația și comanda — în care „a în-

scris date nereale, atribuindu-și o identitate și o calitate pe care nu le avea”, după cum se consemnează, printre altele, în hotărîrea judecătorească. Concret, în delegație menționă că produsele din comanda nr. 384 urmează a fi ridicate de Constantin Ovidiu, inginer principal, cu buletin serial... nr. și indica un cont bancar deschis la BNRSR — Filiala Deva. După ce le-a „autenticat” prin contrafacerea semnăturilor directorului și contabilului șef al întreprinderii emitente, le-a prezentat ca „acte în regulă” numite Ioniță Paula. Aceasta a obținut aprobarea inginerului șef Staicu Mihai pentru livrarea căpăcelelor și ventilelor „în limita stocurilor existente”. A urmat ultima „formalitate” pe care Ioniță Paula a trasat-o nu numai formal, dar a adăugat și puțin fals. Adică? A completat dispozițiile de livrare — aviz de expediție cu datele înscrise în delegație și comandă, iar la rubrica „dispus livrarea” I. P. a contrafacut semnătura celei care avea dreptul să semneze documentele. Abia mai tîrziu s-a trezit lucrătoria comercială în fața a 2 infracțiuni. De fals nu s-a arătat prea mirată că-l comisesse cu bună știință. Mirarea mare a fost că simpla omisiune de a-i cere „domnului inginer” măcar buletinul de identitate s-a constituit în latura obiectivă a infracțiunii de neglijență în serviciu. Venind după marfă cu un automobil imprumutat, neîncăpător Dănuț Teodorescu a încărcat cele 30 000 ventile și doar 200 000 căpăcele, pentru restul de 250 000 urmînd să revină. Între timp însă a avut necazuri cu depozitarea. L-a găsit pe Manole Petre căruia i-a propus să-l primească temporar 185 000 căpăcele în

Pasta de dinți

Sîntem sesizați, de cîtăva vreme, că în unele magazine de specialitate și-raioane de profil, este cîutată fără succes un produs banal. E vorba de pasta de dinți pe care conform unor elementare norme de igienă — cu care am fost deprinși încă din copilărie — trebuie să o folosim zilnic.

Am pornit, așadar, pe urmele sesizărilor. Într-adevăr, în mai multe magazine, din diferite cartiere ale Bucureștiului, pasta de dinți lipsea.

Cum în loc de răspuns la întrebarea „De ce nu aveți pastă de dinți?” am primit din partea gestionarilor ridicări din umeri sau vagi trimiteri către „zgîrcenia” depozitelor, ne-am adresat factorilor competenți.

De la Ministerul Comerțului Interior sîntem informați că „starea actuală are drept punct de plecare faptul că anul 1989 a debutat cu mari restanțe din partea producătorului întreprinderii „Nivea” — Brașov, care, practic, nu a livrat nimic pînă la jumătatea lunii februarie.”

Centrala de Medicamente și Cosmetice ne răspunde: „Pe

parcursul lunilor ianuarie și februarie, întreprinderea nu a avut nici o restanță. E adevărat, contractele au fost mai mici în primele două luni; chiar în aceste condiții, din cauza unor nerîmități în aprovizionarea cu materii prime a întreprinderii ele au fost onorate în ultimile zile ale lunilor respective. Dar au fost onorate în întregime.”

Ce să mai crezi? De partea cui e adevărul?

Cine este vinovatul real și cine încearcă să dea vina pe celălalt?

Centrala de Medicamente și Cosmetice ne arată spre convin-

gere o notă a M.C.I. în care este specificat faptul că, deși contractele încheiate — cu 17 la sută mai mari ca anul trecut — au fost onorate și chiar depășite, cererea fiind deosebit de mare în această perioadă, se solicită devansarea livrărilor de pastă de dinți în trimestrul III. Urmare a acestei solicitări, C.M.C. ia măsuri de mărire a capacității de producție care, în scurt timp, se vor materializa în onorarea cererii suplimentare.

La baza unui comerț civilizat, care să ofere oamenilor muncii tot ce le este necesar, și în cantitățile necesare, stă corelarea

corectă a cererii și ofertei. Nu avem pretenția că spunem o noutate. Ni se pare, însă, obligatoriu să amintim acest adevăr elementar celor pentru care el ar fi trebuit să fie prima regulă în întreaga activitate. Că lucrurile se pot îndrepta cu mai multă preocupare și puțin efort stă mîrturie chiar felul în care a fost onorată această cerere (tirzie) de suplimentare a cantității de pastă de dinți ce urmează să fie livrată magazinelor.

R. MANOLESCU ■

bire într-un dialog prietenesc. „Școala, își reamintește, a terminat-o pe 1 aprilie 1944. A intrat ucenic la fabrica lui Dumitru Voinea. Peste două zile, au început bombardamentele. „Un vecin, Ion Gheorghe, m-a luat cu el. Să știi, strungăria este cea mai frumoasă meserie, mi-a spus. Iar eu mai cred asta și acum, după patruzeci și cinci de ani“.

Fabrica de atunci se numește azi „Aversa“ și este cea mai mare producătoare de pompe din țară, iar ucenicul de acum patruzeci și cinci de ani lucrează pe un strung cu comandă-program. În carnetul de muncă al lui Marin Ioniță nu există o altă adresă decât aceasta. „Am mai aflat de la acel prim învățător al meu în ale vieții — își continuă gândul — că onoarea înseamnă să înveți bine o meserie, atât de bine, încât să fii cel mai bun. Tata mi-a lăsat moștenire ideea că important e să ai un loc de muncă sigur. Și îl ciștiți dacă ești bun. Tata știa el ce zice, doar a crescut cinci copii dintr-o leafă de muncitor, așa că vorbele lui au fost pentru mine lege. Mi-a trebuit timp să stăpinesc meseria, timp să învăț să o iubesc. Mulți nu

înțeleg asta. Abia fac cunoștință cu o meserie și spun că nu le place. Păi, ce să le placă, dacă au renunțat la ea înainte de a o simți și înțelegere?“

A doua zi, după vizita la redacție a tinărului, l-am căutat pe Nea Marin. I-am povestit întâmplarea. M-a rugat, dacă revine, să-l trimit la „Aversa“ și să-l caute, pe el, sau pe unul dintre băieții lui, amândoi ingineri în aceeași întreprindere, iar între rîndurile pe care le voi scrie să așez și aceste întrebări: „Cîți dintre cei alături de care a muncit, o lună sau un an, l-au privit cu atenție? Cîți dintre acei muncitori foarte buni sau cadre de conducere care l-au cunoscut, prin locurile pe unde a umblat, au încercat să-l rețină, cînd își cerea transferul sau înainta o demisie? Să-i vorbească, să-l asculte, să discute cu el? Poți spune că ai învățat meserie pe cineva numai pentru că l-ai arătat cum să țină corect în mină un șubler? E nevoie de timp pentru a te înfrunta cu o meserie și a ajunge să o simți, mai mult, să te reprezinte. Să faci din ea viața ta. Asta e, meseria e viața“.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

magazia pe care o gestiona la Întreprinderea „Electrocentrale“ București. Acesta a acceptat contra a 2126 căpăcele și a unei „recompense“ prevăzută în Codul penal ca infracțiune de favorizare a infractorului. Doi oameni lui T. D. după ciștișt necinstit s-a dovedit a fi un fiasco, chiar dacă o cantitate de căpăcele și ventile a fost „exportată“ prin doi, trei soferi străini, de aceeași teapă de pe TIR. Nu s-a ales mai cu nimic pentru că, așa se întimplă; orice escroc își are nașul. Dar în loc să se învețe minte, nici n-a încheiat bine „afacerea“ că o alta se și profila. Cea cu burghiele. Altă marfă, alți gură cască, alt final. Folosind aceeași recuzită, T. D. a înlocuit o delegație și o comandă prin care el, pe numele de Parasciv Nicolae, era delegat al IACMRUE București — BCA Borzești la BATMM București — Filiala din str. Emil Bodnăraș să ridice o cantitate de diferite tipuri de burghie. A început tocmeala cu șeful depozitului Lepădatu Toma care, neavînd decît un singur tip, respectiv „STAS 575“ i-a compensat lipsa sortimentelor cu sporirea cantității unicului reper. Șeful depozitului, însoțit în ceea ce va afla că se încadrează la „abuz în serviciu“, a găsit-o pe Enăchescu Elena care a procedat la înscrierea datelor de identitate din delegație și comandă, fără să ceară buletinul „delegatului“. T.D. a primit facturile, stabilind cu L.T. să preia marfa de la depozitul Lujerului. I-au trebuit însă câteva zile pentru a-și procura mijloc de transport.

Tot căutînd sofer, vreo doi mai bănuitori l-au refuzat. În schimb lui Didar Costel-Aurel i-a suris afacerea. Numai că avînd permisul suspendat a apelat la Bălăceanu Constantin (ambii soferi la ITAC București — Autobaza 6 Transcom). La intrarea în depozitul Lujerului, o altă speță de neglijență în serviciu. Controlorul de poartă Gae Antonia a înscris în registru pe sofer cu numele de Vasile C.

și pe însoțitor Mărgărit G., după dictarea delegatului „Parasciv Nicolae“. Dacă mai aveau ceva dubii cu privire la ilegalitatea transportului numele de imprumut dictate portăritei, i-au convins pe cei doi că se găseau în postură de complicitate. Și ca să fie siguri, în timp ce T.D. prelua de la Meroin George 35 283 burghie „STAS 575“ — în valoare de 5 657 966 lei complicități au căutat în geanta „delegatului“ dezlegînd definitiv „enigma“. Au preluat încărcătura și a început sara-banda depozitării. Întîrziu „clientii“. Astfel, au amînat descărcarea contra creșterii prețului prin riscul asumat. Apoi, un camion abandonat pe o stradă lămurănică atrage atenția, nu? Lui Didar Costel i s-a făcut frică. Mai avea o condamnare. Nu mai putea să reziste. Măcar în al 12-lea ceas. Burghiele au fost recuperate ca și o parte dintre căpăcele și ventile. În timpul cercetărilor T.D. a denunțat și infracțiunea de la Otopeni. Cei de acolo încă îl așteptau să ridice și restul de marfă. „Foame“ nu s-a ales cu prea mult ciștișt. Cîteva mii acolo. A primit în schimb 13 ani închisoare. Și ceilalți au fost condamnați. Dar chiar dacă și-au luat „partea“, Lepădatu Toma, Ioniță Paula, Enăchescu Elena, Gae Antonia și toți ceilalți care au favorizat, facilitat ori înlesnit comiterea infracțiunilor de înșelăciune de către T.D. s-au convins că în orice serviciu, chiar și la poartă, neglijența ale cărei urmări produc perturbări activității unei întreprinderi sau pagube economiei naționale capătă conturul unei grave infracțiuni. Aceștia nu au cum să nu recunoască faptul că s-au lăsat atrași în suita fărâdelegilor, pentru că spiritul de vigilență descins din înaltul spirit al răspunderii față de avuția socială, ce trebuia să-i caracterizeze, fie că li s-a tocit pînă la o vinovată nepăsare, fie că n-avea cum să pătrundă prin crusta lor de neaveniți.

MARIAN TEODORESCU ■

Cronica șoselei

„Am ajuns după o muncă de 30 de ani să fiu retrogradat. M-au dat în subordinea ta ca încărcător-descărcător. Mă voi „cocoșa“ manipulînd sacii. Sînt însă disciplinat, tac și execut. Pentru prima adunare le pregătesc stimabililor un „rechizitoriu“ să mă țină minte. Le voi scoate din cap că pot dispune de tot ce este aici în jurul nostru ca și cum ar fi proprietatea lor particulară... Inclusiv de noi, oamenii... Pe tine, pe tine te-au promovat. Deh, te-au făcut vizitiu. Singura ta grijă e să adapi și să dai de mîncare cailor. Ah... dar era să uit ce-i mai important, răspunderea ta în calitate de conducător de vehicul. Tu cu munca „intellectuală“ și eu cu cea fizică.“

Interlocutorul lui Alexandru, un om cu chip blajin caută să calmeze spiritele. Și-a dat seama din primul moment că potrivit obiceiului, „coechipierul“ său, a preferat să-și înceapă ziua cu o cană de „zeamă de prune“ în locul uneia de lapte proaspăt. „Fii fără nici o grijă Alexandre, nu te voi lăsa singur la încărcat și descărcat. Și... încă ceva: nu uita că tu răspunzi de alimentarea mașinilor de semănat, cu boabe. Cu alte cuvinte conduci o operațiune mai mult decît importantă“. Omul are impresia că e luat în ris. „Ai noroc că te cunosc de mult altfel ți-ai spus ceva să mă pomenesci“. Urîndu-se sprinten pe capră, cel ce se consideră nedreptățit, aruncă o căutătură răutăcioasă spre omul ce ține hăturile cailor. „Șeful trebuie să aibă grijă de viața și nevoile celor pe care-i conduce. Așa-i, Lorine?“ „Nu te contrazic, dar nu înțeleg despre ce-i vorba?“ „Mai concret: ziua e lungă... Cu ce ne spălăm gîtul de praf și de fumul tractoarelor? Oprește!“ „Omul intră în magazin și se întoarce cu două sticle de vin. Destupă una din ele și-i face vizitiului onoarea oferindu-i prima dușcă. „E prea devreme, Alexandre! Mai țirziu da, nu te refuz“. Pînă la parcela unde se semăna, Alexandru a „ras“ singur întreaga sticlă și a început-o și pe a doua, debitul lui verbal sporind pe măsura cantității de alcool sorbite. Trece prin furcile caudine măsurile și acțiunile șefilor. Are o rezervă nu mică de epitețe pe care le expediază asemenea

gloanțelor dintr-o armă automată... A fost învățător... însă atracția prea mare pentru licori l-a „determinat“ să renunțe la catedră.

Curînd se aude semnalul, aldoma unui gong ce anunță începerea spectacolului. Prin el șeful echipei cere un nou transport de semințe. Echipajul se pune în mișcare spre magazia aflată la vreo 3 kilometri. Încărcătorul-descărcător dă semne de nervozitate tot mai pronunțate. Oporește lîngă un grup, de fapt o familie: tatăl, mama și doi adolescenți. Abia se văd din porumbul înalt cît un stat de om. „Bună vecinilor! Har-nici, harnici ca întotdeauna. Mă bucur că vă văd. Faceți și voi o pauză că n-o fi foc“. „Ai picat la timp Alexandre, altfel uitam să și imbucăm ceva. Trage și tu o dușcă din damigeană.“

Catapultat din căruță

E din piersicile de anul trecut. „Retrogradatului“ îi sticlesc ochii. Beau și vecinii cîte un gît, două. Alexandru nu slăbește din ochi vasul de sticlă. Vederea ei parcă îl hipnotizase. „Vecinul“ îi stie năravul, ghi-cește ușor ce gîndește încărcătorul. „Nu te sfii, ia-o cu tine“ și omul arată spre vasul din împletitura de nuiele. Impacientat de halta care se lungeste vizitiul strigă spre coechipier. „Alexandre, oamenii ne așteaptă cu semințele și tu stai la taifas“. „Gustă mai bine din damigeană. De cînd te-ai născut n-ai băut așa ceva“. Omul refuză și dă bice cailor. Se repetă operația de descărcare în timp ce șeful de brigadă le reproșează celor doi întîrzieră. Vizitiul explică ceva brigadierului așezîndu-se mereu în fața colegului său, spre a nu-i fi observată starea babilică în care se află. Alexandru apare în curînd cu un bidon din plastic gol. „Orasul e la doi pași, îți iau „expresul cu bidivii“ și mă întorc îndată. Mi-e poftă de niște bere. Lorin tocmai se prezăstește să-i spună ceva despre damigeană aproape plină cu palincă, despre amestecul băuților, despre starea în care se află „încărcătorul“ dar acesta o și pornise

biciuind caii, spre periferia orasului, ale cărui blocuri se profilează la orizont. Pe drum, Alexandru a avut o „activitate“ intensă. La plecare a tot sorbit din damigeană iar la sosire și-a potolit arsurile provocate de multele grade ale palincii, cu berea blondă achiziționată la bufetul „Ciocirlia“. Cînd șeful de brigadă trecînd spre grupul de tractoriști adunați spre a-și primi „misiunea“ pentru următoarea zi, a văzut mersul „derapat“ al „retrogradatului“, s-a oprit intrigat. Știa că-i bețiv, dar nu-l văzuse niciodată într-o asemenea stare. „Eu zic că-i de ajuns pentru azi nea' Alexandre. Mergi acasă, ne descurcăm noi. Omului abia atunci i se deșteptase „pofța“ de lucru, deși făcea eforturi vizibile să se țină drept. Brigadierul nu voia să riste. Împreună cu vizitiul îl convinse că munca lui fusese la înălțime iar un somn bun era cea mai potrivită recomandare. Practic, Alexandru nu mai avea putere să se certe. O porni spre șosea pe două cărări dar în ciuda stării babilice pronunțate în care se afla îi păcăli pe cei doi „sefi“. Se strecură în spatele căruței, trîntindu-se pe sacii goți de semințe. Adormi imediat. Se trezi în momentul cînd simți sub el roțile căruței hurdîcîndu-se peste denivelările drumului de cîmp. Se țiri pînă la „postul de pilotaj“ al vizitiului lîngă care se așeză. „Mă ce m-ai speriat. De unde apărui?“ Sînt cazuri cînd mahmureala se transformă iute în iritare. I se părea că merg prea încet! Nervos, Alexandru luă hăturile și biciul din mina vizitiului. Zmucirea puternică a fișilor de piele și ploaia de lovături ce se abătuseră asupra cailor speriară strasnic așomarea. Ca o pedală de accelerație apăsată brutal pînă la podea, propulsînd mașina aidoma unui reactor, așa se întimplă și cu căruța lui Lorin înălțurată de la „comenzile“ ei. Vizitiul titular cîi p-aci să fie zburat de pe bancă, avu timp să se agate de brațele ei metalice. Nu același lucru reuși Alexandru. Catapultat ca un aviator care părăsește reactorul (fără parasută, însă), făcu un salt spectaculos prin aer, aterizînd în cap pe pămîntul dur al drumului. Cînd a sosit mașina „salvării“, Alexandru își dăduse sufletul.

VICTOR BEDA ■

Bezna adîncă în care s-a trezit cînd și-a revenit din starea de șoc l-a umplut de spaimă. Nu mai trăise nicicînd o noapte atât de fierbinte în plină zi, este cumplit să simți soarele dorîndu-te pe față și să auzi în jur vocile unor oameni pe care nu-i poți vedea. Încercă să se ridice pipăind în jur cu brațele, dar simți că nu mai are picioare. Se încrîncenă și gîndurile i se învîlmășiră. Zbuciumate alergau către cei dragi, către cele trăite și cele ce vor veni. Cînd a aflat că va rămîne înfirm, s-a resemnă neașteptat de repede. Mai exista o speranță să-și recapete vederea, dar timpul, povară cumplită a unei existențe atîrse de neșan, să îl strivea cu fiecare clipă. Se însera cînd s-au despărțit de bunii lor amici. Privită la lumina lunii ce abia răsărise, șoseaua semăna cu o panglică albastră și umedă, aproape pustie. Toată ziua plouase cu găleata iar acum zăgăzurile cerului se închideau puțin cîte puțin. Petrică era hotărît să ajungă cu orice preț la lași în aceeași noapte. Nimic nu-l putuse opri, nici sfaturile soției, nici îndemnul prietenilor de

a rămîne la ei peste noapte, nici ploaia și nici somnul care îi tot dădea tîrcoale. Trecuseră de Tîrgu Frumos și se orientau tot mai greu prin perdeaua de apă și întineric. Mașina zbura pe asfaltul ud, roțile începuseră un dans ciudat și, dintr-o dată,

Saltul

simți cum îl cuprinde teama. Începuse din nou să toarne cu găleata. Înaintea lor, o altă mașină se opri pe dreapta, șoferul renunțase să-și continue drumul pe o asemenea vreme. Distîndea din ce în ce mai greu drumul prin parbrizul ud, bătrînii moțîiau alături, unul din copii începu să scîncească în somn, trebuia să ajungă mai repede. Fără să vrea, acceleră. Deodată i se păru că vede un obstacol înaintea mașinii. Smuci de volan și drumul se sfîrși. Un șanț adînc îi tăia calea. Frîna pusă brusc îl azvîrlî cu capul în

parbriz. Nu se gîndise să-și cupleze centura de siguranță. Copiii țipară înspăimîntați, treziți dintr-o dată de smuciturile care curînd deveniră un dans haotic, amețitor. Decorul dansa în jur, volanul nu-i mai dădea ascultare și veni copacul acela neștiut în jurul căruia mașina se încolăci de cîteva ori, rămînînd în cele din urmă cu fața spre șosea.

„Este un caz dificil“, spuse medicul cu voce scăzută. Ambii ochi sînt aproape compromiși. Noroc că așchiile acelea de lemn erau ude, altfel l-ar fi ucis. O să încercăm o keratoproteză. Este totuși un noroc, dacă asta se poate numi noroc. Vom salva măcar un ochi, va vedea pe undeva merge, va recunoaște oamenii, va putea face mici treburi pe lîngă casă. Deocamdată atât.“ Cuvintele acelea dure, spuse pe un ton liniștit sunau pentru el ca o condamnare. Bine cît puțin că fusese singurul rănit. Copiii scăpaseră nevătămați. Ar fi scăpat și el dacă, înaintea plecării și-ar fi cuplat centura de siguranță.

PAUL ULIERU ■

Apă de băut

Ciulnița e nod de cale ferată. Aici opresc trenurile în și dinspre mare, se încrucișează trenurile spre Călărași, Slobozia și Fetești. Gara nu e niciodată pustie. La oprirea trenurilor, în cele cîteva minute de staționare, tati sau mai ales bunici, din cei care și-au pierdut de mult elasticitatea alergării, fug gîfîind cu o sticlă în mină la una din cele două cîșmele să la provizii de apă pentru ei ori mai de grabă pentru nepoții care trebuie să bea cînd le este sete. Să se întoarcă la tren cu sticla goală, fără apa mult dorită,

este pentru ei o soluție de neconceput. Se vede asta în privirile lor. Ajungînd la prima cîșmea, construită din beton și piatră, pe care scrie cu litere frumoase și de tipar APĂ DE BĂUT desfac robinetele. Apă nu curge. Jgheabul este uscat. În el mai sînt aruncate niște cotoare de mere, mucuri de țigare. Două robinete ar trebui să curgă în sus pentru cei care beau apa acolo și două robinete în jos pentru cei care iau apă în sticle. Cine a făcut cîșmeaua s-a gîndit la toate aspectele. După ce mai pierd cîteva secunde lovind cu degetele în țevă sau invîrtind înaintea din roțițe, vād alți călători fugind în partea cealaltă a gării. Fug

și ei acolo. Aceeași cîșmea este și în partea aceea. Tot din piatră și beton, tot cu patru robinete, două în sus și două în jos. Nici la acea cîșmea nu curge apa. Cotoare de mere sînt, dar nu aceleași.

Deci cele două cîșmele nu funcționează. Pentru cei care stau mai mult în gara Ciulnița problema e oarecum rezolvată. Undeva într-o curte, la marginea gării curge apă la un robinet. Prin bunăvoința unor cefești care lucrează acolo poți să-ți astimperi setea. Asta dacă depistezi în timp util sursa. Dacă ieși din gară și traversezi șoseaua, găsești un magazin de răcoritoare, unde poți bea la preț de brîf-

cor un lichid gălbui și cald cu gust de cico.

Din două cîșmele nu funcționează nici una. Cauza acestui fapt nu poate fi alta decît dezinteresul sau neglijența cuiva.

Ne interesează mai puțin motivele. Știăm că există o regulă, o lege scrisă sau nescrisă, marile legi ale conviețuirii între oameni au apărut pe vremea cînd oamenii nu șiau să scrie că fîntînile săpate odată de cineva trebuie îngrijite de cei care vin după el, atît pentru cînstirea faptei sale dăruite semenilor, cît și pentru că nu există fîntînă inutilă pe lume. Mai mult, noțiunea de progres atît de scumpă nouă ne duce la ideea că dacă o fîntînă dintr-un

motiv oarecare a secat sau nu mai funcționează — cazul cîșmelelor din Ciulnița — în locul ei e cuminte să faci una în plus.

Cele din Ciulnița ar fi fost suficiente. Nu pledăm pentru trei sau patru cîșmele într-o gară ca Ciulnița, însă din două măcar una ar fi trebuit să funcționeze. Frumos ar fi să meargă amîndouă. Și mai frumos ar fi ca cineva să mute chioscul acela în gară, la chioscul acela să se vîndă chiar brîfor și dacă se poate chiar la gheață. Asta bineînțeles în lunile de vară.

OPREA GEORGESCU ■

■ La Varsovia s-au încheiat lucrările plenarei CC al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care a examinat situația actuală din țară și rolul partidului în societate. A fost adoptată o hotărâre prin care se confirmă justiciu deciziile celei de-a 10-a plenare a partidului. S-a relevat că în momentul de față sarcina cea mai importantă este îmbunătățirea situației economice, stabilindu-se mijloacele necesare pentru transpunerea în viață a acestui țel. CC al PMUP a hotărât începerea pregătirilor pentru convocarea anticipată al celui de-al XI-lea Congres al PMUP. Plenara l-a ales pe Mieczysław Rakowski în funcția de prim-secretar al CC al PMUP. Totodată, în legătură cu alegerea sa în funcția de președinte al Republicii Populare Polone, Wojciech Jaruzelski a fost eliberat din funcțiile de prim-secretar al CC al PMUP, de membru al

Biroului Politic și de membru al CC al PMUP. Plenara a aprobat, de asemenea, cererile de eliberare din funcție formulate de: Kazimierz Barcikowski și Alfred Miodowicz — din funcțiile de membri ai Biroului Politic; Stanisław Ciosek și Josef Czyrek — din funcțiile de membri ai Biroului Politic și secretari ai CC; Władysław Baka, Zygmunt Czarzasty și Marian Orzechowski — din funcțiile de secretari ai CC. Władysław Baka și Marian Orzechowski rămân membri ai Biroului Politic al CC al PMUP. Manfred Gorywoda, Janusz Kubasiewicz și Leszek Miller au fost aleși membri ai Biroului Politic, iar Marek Krol, Włodzimierz Natorf, Marcin Świerciecki și Sławomir Wiatr — secretari ai Comitetului Central.

■ Guvernul italian format la 22 iulie de către Giulio Andreotti din reprezentanții a cinci partide politice — Partidul De-

moerat Creștin, Partidul Socialist, Partidul Republican, Partidul Socialist-Democratic și Partidul Liberal — a obținut duminică votul de încredere în Camera Deputaților a parlamentului. Anterior, noul guvern pentapartit obținuse investiura în Senat. Prin acest vot de încredere se încheie oficial criza guvernamentală declanșată la 19 mai, după demisia cabinetului condus de Ciriaco de Mita.

■ Ministrul de interne iranian a anunțat că actualul președinte al parlamentului, Ali Akbar Hashemi Rafsanjani, a fost ales, cu majoritate absolută de voturi, în funcția de președinte al Republicii Islamice Iran. La alegerile prezidențiale au participat 16 439 247 de alegători, adică 70 la sută din populația adultă a țării. Dintre aceștia, 15 537 394, adică 94,51 la sută, și-au dat votul în favoarea lui Rafsanjani.

■ Șeful delegației române la Conferința pentru dezarmare de la Geneva a prezentat, în calitate de reprezentant al țării-gazdă, documentele consfățurii de la București din 7-8 iulie 1989 a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varsovia. Cu acest prilej, reprezentantul român a arătat că atât comunicatul, cât și documentul intitulat „Pentru o Europă stabilă și în securitate, fără arme nucleare și chimice, pentru reducerea substanțială a forțelor armate, armamentelor și cheltuielilor militare” reprezintă un apel adresat țărilor membre ale NATO, celorlalte state ale lumii, de a acționa împreună, pentru afirmarea unei politici noi, de pace și colaborare, de deplină egalitate în drepturi, care să garanteze dezvoltarea liberă și independentă a tuturor națiunilor.

Comentariul săptămânii

Drumul obligatoriu

În ceea ce privește stingerea conflictelor armate și rezolvarea diferendelor pe calea tratativilor, 1989 începea sub bune auspicii, create de ceea ce se realizase în anul precedent. Procesul pacificării părea că intrase în linie dreaptă și că vom asista anul acesta la scăderea spectaculoasă a temperaturii tuturor punctelor fierbinți de pe glob. Prima jumătate a lui 1989 n-a îndreptățit însă aceste speranțe, starea conflictelor rămânând aceeași sau înrăutățindu-se. Mai mult chiar, au apărut și conflicte noi. În Orientul Mijlociu, situația se menține la fel de gravă și de complexă, condiționările de ultim moment ale planului israelian de pace ducând practic la anularea acestei tentative; în ciuda eforturilor depuse, a înțelegerilor la care s-a ajuns la Conferința de la Geneva, luptele din Afganistan continuă, provocând numeroase pierderi de vieți omenești și distrugeri de bunuri materiale; în America Centrală, acordurile de pace semnate cu doi ani în urmă n-au fost transpuse în întregime în viață; deși încetarea focului este respectată, nu s-a realizat nici un progres în tratativele de pace iraniano-irakiene; persistă stări de încordare în alte zone din Asia, în Africa, în alte părți ale lumii.

Un recul? Deși cînd e vorba de conflictele armate așa ceva este pe deplin posibil, situația dintr-o regiune sau alta ori în mai multe regiuni ale globului putîndu-se agrava într-un timp foarte scurt, credem că în cazul de acum este vorba mai curînd de o încetinire a procesului de pace, poate, pe alocuri, de o stagnare. Acest fapt — și lucrurile ar fi stat tot așa chiar dacă am fi avut de-a face cu un recul — nu dovedește nicicum că stingerea focurilor de încordare și război este imposibil de realizat (cum au și afirmat unii comentatori mai pesimiști), ci numai că drumul spre pace este mai lung, mai sinuos și mai greu decît s-a putut crede la un moment dat. Mai lung și mai anevoios, dar posibil și obligatoriu de străbătut.

Este cunoscut că îmbunătățirea și dezvoltarea modalităților și procedeele de reglementare pașnică a diferendelor internaționale reprezintă o constantă a politicii externe românești. În concepția țării noastre, toate statele trebuie să participe la soluționarea tuturor problemelor importante ale omenirii. Cit privește soluționarea problemelor litigioase, dacă rolul hotărîtor în această soluționare revine părților direct implicate, dacă un cuvînt greu îl au de spus marile puteri, este, în același timp, necesară contribuția tuturor statelor care pot să stimuleze apropierea punctelor de vedere, să ajute la realizarea de înțelegeri, la depășirea stărilor de încordare și conflict, la desfășurarea cu succes a tratativilor.

În stingerea conflictelor și în rezolvarea diferendelor, a altor probleme exclusiv prin tratative, un rol de seamă revine marilor forumuri de negocieri, în primul rînd Organizației Națiunilor Unite, care este chemată prin înseși prevederile Cartei să acționeze prin toate mijloacele pentru reglementarea pașnică a diferendelor care apar între state. Pornind de la necesitatea valorificării depline a posibilităților O.N.U. de a acționa pentru prevenirea și soluționarea conflictelor de pe glob, România a luat în acest for mai multe inițiative, dintre care amintim: înscirarea, încă din 1989, pe ordinea de zi a Adunării Generale, a punctului privind „Reglementarea pașnică a diferendelor internaționale”, adoptarea prin consens a Declarației privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale și a Apelului solemn către toate statele lumii aflate în conflict pentru încetarea fără întârziere a acțiunilor armate și soluționarea problemelor dintre ele pe calea tratativilor, precum și propunerea de recurgere la o comisie de bune oficii, mediere sau conciliere, în cadrul O.N.U., pentru soluționarea diferendelor dintre state, propunere adoptată la sesiunea din acest an a Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației mondiale.

În spiritul întregii concepții românești privind reglementarea pe cale pașnică a tuturor diferendelor, ori de cîte ori s-a produs o încălcare sau o atingere a păcii și securității într-o zonă sau alta a lumii, țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu au adoptat o altitudine hotărîită împotriva actelor agresive și a manifestărilor de forță, s-au situat constant de partea celor ce și-au apărut dreptul la existență și la viață liberă și independentă, au făcut apel la rațiune pentru rezolvarea problemelor existente prin negocieri. România va acționa și pe viitor în același spirit.

ION D. GOIA ■

Prin ierburile savanei se strecoară un grup de 40 de persoane avînd asupra lor arme automate. Nu sînt altceva decît braconieri. Întîlnind o turmă de elefanți ei deschid focul. Uriașele pachiderme cad victimă acestor vînători ilegali care, de îndată ce încetează ultimele vaiete, se îndreaptă tacticoși cu macetele în mînă pentru a pune mina pe pradă; colții de fildeș. În urma lor rămînînd pradă celorlalte animale hoiturile. Totul se petrece sub privirile speriate ale unor turiști, aflați în apropierea locului masacrului. Braconierii n-au pic de milă; ucid, cu singure rece puii de elefant ai căror colți nu sînt mai groși decît un creion. Datorită acestui flagel în prezent, în Africa, se estimează că mai sînt doar 500 000 de elefanți. În Tanzania numărul lor s-a înjumătățit, rămînînd doar 87 000 de exem-

plare, iar în Kenya situația este mult mai îngrijorătoare: din totalul de 130 000 de exemplare, existent în anul 1973 au rămas în prezent mai puțin de 20 000. „Chiar și cei mai cir-

Salvați elefanții

cumspecți oament de știință recunosc că elefantul african va deveni o specie în pericol dacă goana după fildeș continuă în același ritm” avertizează un studiu întocmit de O.N.U. în anul 1988. Pe piață se vechilează anual 800 de tone de fildeș din care mai bine de jumătate este obținut ilegal. (Col-

Arme periculoase!

Sînt lăudate în fel și chip. Că pot nimieri o mîscă de la o distanță echivalentă cu cea dintre Pămînt și Lună. Că au o putere de distrugere, de zece, o sută sau chiar mai multe mii de „Hiroshime”. Că sînt foarte importante pentru a lovi inamicul din aer, de pe uscat, de sub apă, din stînga, din dreapta etc., etc. Dar, toate au numitor comun: sînt foarte scumpe. Înghit sume de miliarde de dolari. Și, pe lîngă această risipă uriașă și irațională de resurse, respectivele sisteme de arme au devenit periculoase și în timp de pace. Pentru că puterea lor de distrugere este foarte greu de strînut. Mai mult, se pare că cei care le-au inventat au ignorat sau pur și simplu au nesocotit riscul pe care-l reprezintă în sine aceste arme sofisticate. De la un timp, se înmulțesc stîrile privind accidente în care sînt implicate arme nucleare sau cu putere mare de distrugere, sau despre eșecuri în funcționare, computere care refuză să fie precise, componente care cedează, traiectorii care nu corespund cu cele care erau calculate.

Recent, în urma mai multor stîri privind defectarea unor sisteme de arme în valoare de multe miliarde dolari, un reporter de la un canal de televiziune din S.U.A. afirma: „Închipuiți-vă că este război și nimic nu funcționează”. El ar fi putut tot atît de bine să spună: „Închipuiți-vă că acum în timp de pace nimic nu funcționează ca lumea”. Am devenit din această cauză terorizați de armele moderne, așteptînd clipă de clipă catastrofa. Pentru că, în goana lor după profit, concernele producătoare de armament din Occident fac adesea lucruri de mintuală chiar și în acest domeniu alit de periculos. Și dacă s-ar putea spune că nu fac ceva atît de rău prin faptul că armele nu vor funcționa, în cazul unui conflict, în schimb prin nesiguranta pe care o provoacă în timp de pace, acești comercianți ai morții introduc un factor extrem de destabilizator în viața internațională.

Presa americană a început să ridice semne de întrebare foarte serioase în special în legătură cu o serie de arme considerate pînă acum ca fiind dintre cele mai moderne și mai eficiente din arsenalul S.U.A., cum sînt rachetele MX sau cele „Trident 2”, rachetele de croazieră cu baza pe avion și superbombardierul B-1. Unul dintre cei mai mari „făurari” de arme ai Americii, firma „Northrop Corp.” a fost, deja acuzată că a înșelat guvernul și, pe baza unor date false privind testarea, a livrat

sisteme de teleghidare inadecvate pentru „Cruise Missile” și MX.

Cel mai spectaculos eșec din ultima vreme a fost înregistrat la 21 martie, cînd o rachetă „Trident 2”, avînd un focos de manevră, la prima lansare test, de la bordul unui submarin, în submersiune, a ieșit doar cîteva metri deasupra apei, apoi a făcut cîteva cercuri — prezentate, de mai multe ori, însoțite de comentarii ironice, dar și pline de îngrijorare de televiziunea americană — și, în cele din urmă, s-a autodistrus. Pentagonul a încercat să nu dea prea mare importanță acestui caz, arătînd că la ultimele 20 de teste, s-au înregistrat doar patru rateuri. Însă, pentru mulți critici o rată de eșec de 20 la sută este cam mult pentru un sistem care costă 26,5 milioane dolari bucata și, în caz de conflict, poate transporta între opt și 12 focosae nucleare.

Nici cu MX lucrurile nu stau mai bine. De curînd s-a aflat că, în cursul anului trecut, în silozul ei subpămîntean, o rachetă lungă de 21 de metri și avînd zece focosae s-a desprins din dispozitivul de lansare și a căzut, între 15 și 30 centimetri în jos. A fost atît de grav avariata, încît pentru a fi reparată a trebuit să fie demontată și scoasă din siloz. Din motive de securitate, au fost scoase atunci focosaele la alte patru rachete MX. Iată, deci, că armele care în fond sînt gîndite pentru a reprezenta un pericol numai pentru adversar, au devenit o amenințare și pentru posesorii lor. Poate că și acesta va fi pînă la urmă un argument în favoarea înțelegerii faptului că a trecut vremea armelor.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Marte ne așteaptă

Profilul neregulat și plin de ridicături al lui Phobos, cel mai mic dintre cei doi sateliți ai planetei Marte — probabil prima etapă viitoare în încercarea omului de a coborî pe Marte — a apărut la 26 martie a.e. pe monitoarele centrului de control moscovit care recepționează imaginile transmise de către sonda spațială sovietică Phobos 2.

Marte, cu strălucirea sa roșatică, pe fondul unui cer întunecat, era tot mai aproape de mica astronaută-robot care fusese lansată în spațiu încă de

la 7 iulie 1988 de la cosmodromul Baikonur din Asia Centrală. Oare ce mistere avea ea să dea la iveală?

Phobos și Deimos (Erica și Teroarea, denumiri împrumutate de la mitologicile ajutoare ale zeului Marte-Ares) sînt două mici luni, doi asteroizi „capturați” cîndva de către planeta Marte. Deimos se deplasează lent, își frînează rotațiile, se plasează încet-încet pe orbite tot mai depărtate de Marte, în timp ce Phobos, de la un secol la altul își accelerează viteza și se apropie tot mai mult de planeta-mamă. Aproape, tot mai aproape de aceasta, Phobos ar reprezenta o stație intermediară, ideală pentru marce salt al Omului către Planeta Roșie.

Deci Phobos „cartoful marțian” — denumit astfel de astronomi din cauza formei lui neregulate — va fi pentru omenire anticamera către Marte. Este un asteroid mic, arc de abia 1/500 din diametrul terestru și o masă mai mică decît 1/1 000 000 000 din masa planetei noastre: o masă de stînci întunecate străbătute de vîni șoare cenușii.

A ști mai multe despre Phobos înseamnă a ști mai multe despre însuși Marte despre inter-relația planetei-mamă cu sateliții ei. Cu el va începe marea aventură a secolului viitor care părăsește paginile povestirilor științifico-fantastice pentru a deveni program de lucru, proiect comun al U.R.S.S. și S.U.A. Despre o expediție comună pe Marte cu echipaj uman au discutat deja președinții Gorbaciov și Reagan: o realizare de gigant, pe care nici un stat, oricît ar fi el de puternic și bogat, n-ar putea să o ducă la bun sfîrșit singur, numai cu forțe proprii. Chiar și în proiectul Phobos au fost angrenate cel puțin o duzină de țări, dintre care unele, membre ale Agenției spațiale europene.

Programul sondei spațiale cuprindea — după ce avea să se rotească de cîteva ori în jurul planetei Marte — cîteva ocoluri în jurul satelitului Phobos, studiarea — cu ajutorul laserului și radarului — a suprafeței acestuia, lansarea unui „cangur mecanic” pentru deplasarea pe sol și luarea de probe, într-un cuvînt o cercetare amănunțită a micului asteroid.

Dar la sfîrșitul lunii martie a.e. ceva încă neclarificat, modifică activitatea sondei spațiale. Ca într-o încercare de a lansa un mesaj disperat, extrem, înainte de a dispărea de pe monitoarele centrelor de control spațial sovietic, sonda Phobos 2 trimitea către Pămînt două ultime imagini ale suprafeței planetei Marte: acelea

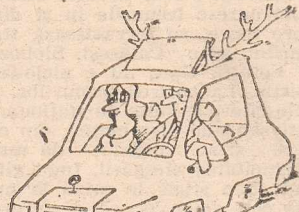
Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

După KROKODIL — U.R.S.S.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Istoria României spre cunoașterea lumii

Dialog cu
profesorul Șt. Fischer-Galați

Profesorul Șt. Fischer-Galați, din S.U.A., predă cursuri de istorie a Europei la Universitatea din Boulder (Colorado). Este, totodată, redactor-șef al revistei „East European Quarterly” și editor al seriei de monografii „East European Monographs”, care a ajuns la aproape 300 de numere. La această colecție prestigioasă au fost publicate numeroase lucrări de istorie semnate de autori din România. Profesorul american ne-a vizitat de curind țara și a avut amabilitatea de a răspunde întrebărilor noastre.

asupra cărora există multe perplexități și în legătură cu care experții întreprind variate tentative de descifrare. În aceste fotografii apare într-adevăr ceva ciudat: un „inexplicabil” obiect oval, așa-l descriau tehnicienii sovietici care prezentau la 30 martie a.c. în cadrul jurnalului Vremia aceste imagini. Un fel de elipsă mare, alungită — și nu e vorba de o iluzie optică, se subliniază, — imagine care apare atît în vederile obținute cu telecamerele de la bordul lui Phobos 2, în banda optică a spectrului electromagnetic, cît și în cele obținute de revelatoarele infraroșiiilor. „Imagini definite clar în ce privește marginile, mult mai regulate decît ar fi de așteptat în cazul unui simplu fenomen natural” comentau unii cercetători. „Umbră”, evidențiată de telecamerele sondei, părea lungă de circa 26—30 kilometri. Un „obiect misterios”, o creație a unor ființe inteligente de pe Marte sau „în trecere” pe acolo? Sau, așa cum întreba — aparent copilărește — un ziarist sovietic pe tehnicienii intervievați: „Umbră unui OZN?”

Desigur ipotezele sînt numeroase. Cea mai plauzibilă se refera la compoziția solului și atmosferei marțiene. Suprafața planetei roșii este adeseori bîntuită de uragane violente, în ciuda extremei rarefieri a atmosferei marțiene (compusă cu precădere din bioxid de carbon, ca și cea venusiană dar reprezentînd de-abia 1/160 din cea terestră: dacă am debarca pe Marte fără costume de protecție, singele nostru ar începe instantaneu să fiarbă). Uraganele pot ridica nori imenși de praf, care călătorește pe distanțe de sute de kilometri, ca urmare a gravității reduse (două treimi din cea terestră) înainte de a se lăsa din nou pe sol. Analiza imaginilor luate în două treceri succesive va stabili, poate, dacă „pata” de pe suprafața marțiană era într-adevăr în mișcare.

O altă ipoteză posibilă — afirmă unii planetologi — este că în realitate „umbră” să fie... chiar o umbră. Marte găzduiește pe gigantul sistemului solar, Muntele Olimp, înalt de douăzeci și cinci de mii de metri, cu un diametru de cinci sute de kilometri, înconjurat de o prăpastie adîncă de patru mii de metri. Unele culmi ale acestui gigant — dacă imaginile au fost luate în apropierea lui — ar putea proiecta umbre de asemenea dimensiuni. Poate tocmai faptul că după ce efectuase ultima rotație în jurul planetei Marte și pornea către Phobos, sonda n-a mai răspuns comenzilor de pe Terra (se bănuiește că un mic meteorit ar fi lovit sonda, orientînd greșit antenele celulelor solare care furnizau energia) i-a făcut pe cercetători să se oprească, cu maximum de atenție, asupra relativ puținelor imagini obținute din această zonă.

Dar aventura omului către Marte continuă; de fapt ea a-bia începe. Astronauții sovietici și americani au anunțat că mult așteptata călătorie către Planeta Roșie a și fost programată: ea va începe la 3 iunie 2004. Douăzeci și două de luni de navigație spațială pentru un echipaj de cel puțin opt astronauți — europeni, americani, asiatici — deci o expediție care va marca începutul erei colonizării planetei Marte. „În secolul viitor colonii permanente de pămînteni — au declarat savanții sovietici — se vor stabili pe Planeta Roșie”. Și au descris astfel viitoarea viață pe prima planetă cucerită de Om: „Oamenii își vor amenaja orașe subterane, presurizate, încălzite, protejate contra radiațiilor ultraviolete dăunătoare. Subsolul marțian va furniza minerale și apă din belsug. Instalații electrolitice vor produce — prin scindarea apei — oxigenul necesar respirației și hidrogenul care va fi utilizat drept combustibil, pentru vehiculele care se vor deplasa pe suprafața planetei. Sere imense vor furniza aportul vegetal pentru hrana oamenilor. Cînd amenajările vor fi destul de avansate, noi expediții de pe Mama-Terra ar putea aduce chiar și animale care să fie crescute în stăule climatizate, subterane, pentru a asigura proteine nobile pentru alimentație.

Și în micile orașe subterane se vor naște primii copii, primii marțieni adevărați!”

ȘTEFAN UDRESCU

— Domnule profesor, ați publicat în colecția „East European Monographs” lucrări de istorie și doctrină militară românească. Care este opinia dvs. despre istoriografia militară românească actuală?

— Mai întîi vreau să spun că în ultimii 10—15 ani cel mai important aspect al istoriografiei românești a fost dezvoltarea istoriei militare prin Comisia Română de Istorie Militară. Prin aceasta istoria militară a românilor a fost cunoscută în străinătate mai mult ca oricare alt aspect al istoriei naționale românești. Și, adaug, prin acest fapt, istoria României a fost bine cunoscută de către specialiști în istoria militară universală, care au putut aprecia pentru prima dată importanța istoriei României și importanța istoriei militare a României, rolul armatei în evoluția istorică românească. Participarea istoricilor români la o serie de conferințe internaționale legate de istoria Europei centrale și est-europene, ca atare legate de istoria europeană și universală a fost de mare însemnătate și a dus la publicarea unei serii de contribuții în istoriografia universală, care au fost citite cu mult interes de specialiștii istorici din toată lumea.

— Vă referiți la lucrările publicate în urma ciclului de conferințe internaționale cu tema „Război și societate în Europa centrală și de sud-est”, din care au apărut pînă acum, în editura americană „Columbia University Press”, 8 volume?

— Întocmai. În afară de aceste contribuții la cunoașterea istoriei României în străinătate, o importanță deosebită au publicațiile în limbi străine de circulație internațională, editate de Comisia Română de Istorie Militară. Ele sînt de mare valoare pentru specialiștii străini în istoria generală a României mai cu seamă în perioada de după Marea Unire din 1918. Personal am găsit publicarea de documente legate de cel de-al doilea război mondial și primii ani postbelici extrem de valoroasă și indispensabilă pentru studierea problemelor istoriei contemporane a României în context strict românesc, cît și în cadrul rolului jucat de România în ansamblul celui de-al doilea război mondial, cu deosebire după 23 August 1944. Lucrarea „Fundamentală „Istoria militară a poporului român”, din care știu că trebuie să apară în cîrind volumul al șaselea, este foarte interesantă și într-adevăr o capodoperă a istoricilor români, pregătită cu minuțiozitate și obiectivitate. Ea ar trebui tradusă într-o limbă străină, fie franceză, fie engleză, desigur într-o formă de sinteză, de minimum 2 volume.

— Ce ne puteți spune, domnule profesor, despre prezența istoriografică românească în S.U.A.?

— Istoriografia românească în S.U.A. e cunoscută mai ales specialiștilor, în număr restrîns de altele. Pe de altă parte, reviste de specialitate publicate în România ca „Re-

vue roumaine d'histoire” sau „Revue du sud-est européen” sînt citite de specialiști în istoria Europei. Aș zice totuși că și numărul acestora este oarecum restrîns, datorită faptului că în S.U.A. foarte puțini mai citesc în limba franceză. Dar, așa cum am spus, prin faptul că s-au publicat în limba engleză anumite lucrări scrise de istorici români, mai cu seamă în domeniul istoriei militare, cunoașterea istoriografiei românești a devenit mai amplă. Dovada o constituie publicarea unor monografii românești în seria „East European Monographs”, pe care o redactez, citite nu numai de specialiști, ci și de studenți și publicul mai larg. Mai mult chiar, participarea unor istorici români la diverse manifestări ca reuniunile anuale ale „Asociației istoricilor americani” (A.H.A.) sau „Societatea de studii românești” (S.R.S.), precum și la alte conferințe și simpozioane, este extrem de utilă. Comunicările și prelegerile susținute de istorici români în cadrul acestora sînt audiate de un public numeros. Pe scurt, în ultimii 10—15 ani istoriografia românească se bucură de tot mai mulți auditori și cititori și sînt convins că această „cerere” se va dubla în anii ce vin.

— Cum vedeți pătrunderea mai amplă a istoriografiei românești în circuitul științific din S.U.A.?

— Cred că cea mai valoroasă cale ar fi intensificarea relațiilor culturale româno-americane prin studii efectuate de studenți și doctoranzi americani în România, participarea mai largă a studenților americani la cursurile de vară de la Cluj, București și Iași. În acest fel va avea loc o cunoaștere adîncă de către aceștia — oameni tineri care inevitabil vor dezvolta interesul pentru istoria României — a realităților istorice românești. De asemenea, participarea istoricilor români ca lectori în S.U.A. predînd cursuri de istoria României, cultura și civilizația românească la diverse universități americane sau întreprinzînd cercetări în domeniul legăturilor româno-americane. În acest chip, s-ar promova o cunoaștere mai amănunțită a istoriei și culturii României în S.U.A. Este necesar să se acționeze pe aceste direcții cît mai grabnic avînd în vedere că majoritatea istoricilor americani specialiști în România va diminua în următorii 5 ani prin pensionarea generației care a promovat activ istoria României și că noi cadre trebuie să fie formate.

— În cursul vizitei dvs. în România ați discutat posibilitatea organizării unei mese rotunde româno-americane pe teme științifice?

— Da. Revin la importanța largirii legăturilor culturale româno-americane în scopul unei înțelegeri mai ample a acestora în perspectivă istorică. O masă rotundă deci la care vor participa un număr de specialiști — români și americani — în diverse domenii ale legăturilor româno-americane va putea deschi-

dei noi perspective de studiere și înțelegere a problemelor și intereselor comune celor două țări și sper că va da un imbold adîncirii de către studenți și specialiști a rezultatelor discuțiilor care vor avea loc cu această ocazie. Ar fi deci un plan de lucru pentru anii viitori.

Eu nu cred că aceste legături româno-americane se pot limita numai la relațiile pur diplomatice, economice și culturale. Cred că toate aceste aspecte trebuie luate în considerare pentru că sînt strîns legate unele de altele și contribuțiile României în relațiile internaționale ale secolului XX, mai cu seamă în ultimii 25 de ani, deși mai bine cunoscute decît cele culturale de publicul american, nu sînt singurele care trebuie să fie apreciate de acest public. Importanța civilizației și culturii românești, importanța istoriei României și a locului României în lume, în general, sînt toate elemente integrale ale politicii externe a României și, sincer spus, mai ușor de înțeles de majoritatea publicului. Acesta a avut totdeauna mare interes în folclorul românesc, arta populară românească și, cum știți, în manifestările sportive, cum s-a văzut cu ocazia jocurilor olimpice de la Los Angeles, în performanțele excepționale ale gimnastei Nadia Comăneci și ale atletei Maricica Puică.

— În cursul acestei vizite ați avut posibilitatea, domnule profesor, să vă întîlniți cu numeroși istorici români, să vedeți la fața locului institutele de cercetare de profil din București sau Cluj. Care sînt opiniile dvs. despre istoriografia românească actuală, despre direcțiile de cercetare angajate și rezultatele obținute?

— Eu sînt și redactor al secției bibliografice a lui „American Historical Review”, cea mai importantă publicație de istorie din S.U.A. Fiind specialist în istoria Europei de est, de trei ori pe an trimt referate scurte cu indicații bibliografice precise despre studiile și articolele publicate în revistele de specialitate din țările din această zonă. Ele apar în „Recently Published Articles”, publicație separată de „American Historical Review”. În ultimii 7—8 ani am avut deci ocazia să urmăresc evoluția nu numai a istoriografiei românești, ci din întreaga Europă estică. În ce privește istoriografia românească, prin comparație apreciez că este bine diversificată, acoperă diverse teme legate fie de evenimente sau aniversări cronologice importante sau de subiecte specializate începînd din antichitate și pînă în prezent. Accentul e mai cu seamă pe istoria națională. Valoarea acestor articole și studii e în mare măsură accentuată de faptul că s-au introdus materiale noi din arhive și anumite interpretări noi bazate pe analiza sistematică a acestor materiale. Deci elucidarea unor probleme controversate s-a făcut în mod serios și obiectiv. Foarte importante, de asemenea, sînt lucrările cu caracter

economic — dezvoltarea, evoluția economiei românești, mai cu seamă în perioada dintre cele două războaie mondiale. În această privință consider contribuția făcută de M. Mușat și I. Ardeleanu în cele trei volume publicate pînă în prezent de-a dreptul revoluționară, atît în metodologie, cît și în conținut pentru că au elucidat pentru prima dată, prin documente complete și inedite, problemele de bază ale istoriei României în secolul XX. Aceste lucrări sînt indispensabile pentru studiul istoriei României, clarifică realitatea istorică.

Prin urmare aș zice că evoluția istoriografiei române în ultimii cîțiva ani — despre istoriografia militară am vorbit deja — este cu totul remarcabilă și, poate pentru unii sceptici, chiar uluitoare. Deci prevăd publicarea unor lucrări și mai detaliate în anii următori care vor îmbogăți cunoștințele cercetătorilor serioși despre istoria României ca atare, precum și în contextul relațiilor complexe ale evoluției istorice a Europei de Est și chiar de Apus în anii atît de importanți care s-au scurs de la primul război mondial.

— În sfîrșit, domnule profesor, întrebarea referitoare la impresiile generale culese de dvs. în rîstimpul acestei ultime vizite în România.

— România în ultimii 10—15 ani s-a schimbat enorm. Motivul? A apărut o nouă generație și este o altă epocă istorică. E vizibil și frapant un element al conștientizării culturale, se vede o îmbinare a trecutului cu prezentul. Majoritatea oamenilor care merg la spectacolele de teatru, de operă, la concerte sînt între 18 și 50 de ani, adică generația născută după al doilea război mondial. Nu vād aici o deosebire între atitudinea și reacția acestei generații și cele ale generațiilor mai vechi. Deci cultura este extrem de apreciată — și în același sens — de oamenii de la 18 la 70 de ani, să zicem.

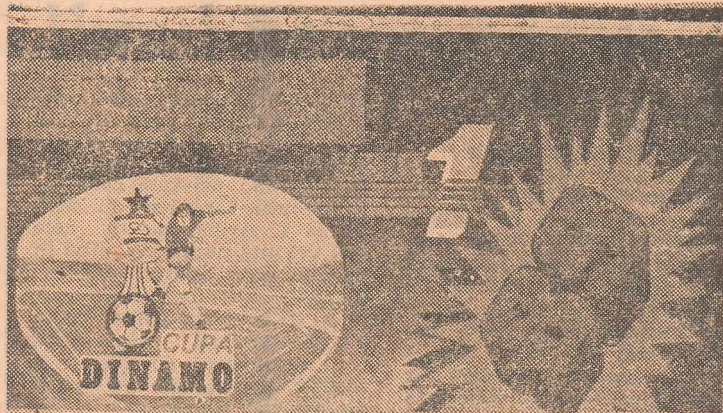
Am fost profund impresionat de interesul publicului, calitatea actorilor și performențelor, de, repet, interesul major purtat acestor manifestări culturale. Deci viața culturală a României este o adevărată viață culturală, care bineînțeles este susținută de guvernul român, fie și numai pentru faptul că biletele sînt extrem de ieftine și la îndemîna oricui.

Aș adăuga altceva. La Cluj, la secția maghiară a Operei, am văzut un spectacol de operetă. Deși nu înțeleg limba maghiară am fost foarte plăcut impresionat de performanța cîntăreților maghiari, de atitudinea relaxantă a publicului, neavînd nici un moment impresia existenței unei animozități între publicul maghiar și nemaghiar asistent. În afară de aceasta, aș spune foarte sincer din observațiile mele personale bazate pe cunoașterea Bucureștilor, a limbii și a civilizației românești, că am găsit atmosfera foarte relaxantă și primirea mea de colegi și de prieteni cordială, sinceră și, în general, m-am simțit foarte bine. Plec cu convingerea că lucrurile în România nu stau așa cum au fost descrise de unii, care, după părerea mea, exagerează pe baza unor cunoștințe superficiale privind istoria și realitățile românești și interpretează situația din România într-o lumină defavorabilă.

Deci plec cu convingerea că am văzut o Românie care „funcționează” în mod normal și aș zice chiar mai bine decît în 1985, cînd am fost aici ultima dată.

Dr. MIHAIL E. IONESCU

„Cupa Dinamo” la prima ediție

Confirmarea unui prestigiu

Turneul de fotbal care se încheie astăzi pe stadionul „Dinamo” nu este o simplă manifestare internațională, care privește doar clubul organizator. Cum preciza Mircea Lucescu într-o premergătoare conferință de presă, „echipele străine vin la acest turneu din respect pentru fotbalul românesc, noi având datorită de a le convinge să trateze toate aspectele acestei competiții în realitatea lor, și nu conform unor prejudecăți anterioare”. Obținerea acordului de participare a oaspeților noștri n-a fost deloc ușoară, mai multe reticente fiind legate de ineditul unui asemenea turneu la București, în contextul și la concurență cu alte competiții similare din Europa. Pe linia deschiderii internaționale și a disponibilității sale generale spre dialog în fotbal, clubul „Dinamo” și-a luat răspunderea organizării acestui turneu, pe care și-l dorește tradițional și intrat în circuitul european, sub denumirea de „Cupa Dinamo”. Se înțelege că de la intenție la realizare a fost un drum lung, Dinamo trebuind să aducă în timp argumente convingătoare, între care decisive au fost prestațiile sale internaționale, buna evoluție din trecuta ediție a Cupei cupelor și rezultatele directe pe care le-a înregistrat în compania invitatelor din aceste zile. De altfel, Dinamo a disputat în ultimul an patru jocuri cu Anvers și Standard Liège, pe terenul acestora, până a le convinge să vină o dată la București. Deci turneul a fost antamat mult mai din vreme, el devenind posibil acum, într-un frumos moment jubiliar, cînd Dinamo a aniversat patru decenii de activitate neîntreruptă în prima divizie a țării. Și-ntr-un câr-țile de vizită ale echipelor belgiene vă sînt cunoscute, prestigiul lor ne îndeamnă cu atât mai mult să felicităm echipa Dinamo pentru performanța de a le fi adus la București, ca și pentru condițiile impecabile în care a organizat acest turneu care-l confirmă prestigiu și ale cărui comentarii, repetăm, vor viza întreg fotbalul românesc, nu numai clubul „Dinamo”. Cît despre A.S. Bari, nou promovată în campionatul italian, putem sublinia plusul de interes și amicitie al președintelui acestei grupări sportive, Vincenzo Matarrese, fratele președintelui Federației italiene de fotbal, care a dorit mult să participe la acest turneu și să mai stea în România pentru alte două jocuri (perfectate deja, la Sibiu și Alba Iulia). În spiritul atât de propriu latinilor, dl. Matarrese s-a arătat încântat de posibilitatea de a vizita țara noastră, dorind sincer să fie, la rîndu-i gazdă impecabilă pentru echipa națională a României la turneul final al cupei mondiale, în grupa de la Bari!

Am precizat aceste câteva lucruri pentru a sugera că fotbalul internațional actual își întinde spectrul de implicații cu mult înaintea și după cele ce se petrec pe teren în timpul jocului. De aceea, indiferent care va fi ierarhia în prima ediție a „Cupei Dinamo”, să salutăm performanța organizării ei, sperînd că eforturile deloc neglijabile ale clubului „Dinamo” vor fi răsplătite cu promisiunea sinceră a oaspeților noștri de a mai reveni în țara noastră pentru jocuri amicale, precum și de a duce în țările respective mesajul de prietenie, atenție și căldură pe care ei înșiși l-au putut percepe în acest scurt răstimp în care au avut posibilitatea să ne cunoască la noi acasă.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cu un plus de respect și deferență, ne adresăm astfel cititorilor cei mai tineri sportivi ai țării care, în recente competiții de anvergură internațională, s-au acoperit de glorie, spre cinstea lor și spre faima sportului românesc.

În primul rînd învingătorii performanțelor de la tenis, sport peste care, de ani buni, se așternuse platitudinea comodității și a rezultatelor anodine. Speranța revigorării tenisului urma să vină de la copii și juniori, lucru care, din fericire, s-a și întîmplat cu ocazia campionatelor europene de juniori desfășurate nu demult la Praga. Această competiție a reunit 197 concurenți din 27 de țări, adică tot ce este mai bun în noul val al tenisului — sportivi și sportive între 15 și 18 ani. La categoria juniorilor mici, adică acolo de unde performanțele încep să fie luate în seamă ca veritabile promisiuni pentru viitor, reprezentanții țării noastre au produs revelația întrecerilor, cîștigînd o medalie de aur, prin Dinu Pescariu, și una de argint, prin Irina Spirlea — în concursurile de simplu, și două locuri patru (adică semifinale), prin Andrei Pavel, la simplu și la dublu, alături de Pescariu. Aceste rezultate, în premieră absolută pentru tenisul românesc, au plasat România pe locul 2 în ierarhia continentală, chiar dacă aportul de puncte al juniorilor mari a fost substanțial mai mic (12,5 p față de 109 p ale celor mici).

Se înțelege că pentru un sport național care propulsează un campion european, acest fapt este nu numai un motiv de

mindrie, dar și o sursă de obligații: acelea de a confirma performanța respectivă, atît pe verticala creșterii în vîrstă a laureatilor de acum, cît și pe orizontala altor rezultate similare la nivelele ce vor intra, cu timpul, în virtutul unor asemenea competiții. Problema care se pune este, deci, de a „conserva” în timp competitivitatea arătată de acești copii la 15 ani, astfel încît să avem certitudinea unor rezultate de vîrf și atunci cînd ei vor fi chemați să ne reprezinte în întrecerile seniori-

Bravo, copii!

lor. Pe de altă parte, ar fi dăunător ca deficiențele persistente încă în tenisul nostru (a se vedea și rezultatele la europenele de copii, din Bulgaria) să fie obședate în continuare, sub pavăza acestor performanțe — absolut remarcabile și încurajatoare în strădania de a reface tenisul pe făgașul unor performanțe stabile.

Un sport mai mereu generos în medalii la juniori — tenisul de masă — a confirmat tradiția și la recentele campionate europene, unde reprezentanții noștri au cucerit trei medalii de bronz și două de aur, clasînd țara noastră pe locul 3 în ierarhia continentală. Remarcabile sînt, desigur, evoluțiile Georgei Cojocaru și Laurei Nicolae — medaliat cu aur la dublu cadete, prima cucerind și titlul european la simplu.

Natația, de asemenea un

În ultimele două zile ale lunii iulie, stadionul din Regie a găzduit tradiționalul turneu de fotbal organizat anual de clubul Sportul studențesc, evenimentul marcînd totodată debutul noului sezon fotbalistic în Capitală. La ediția din acest an au participat Universitatea Craiova, U Cluj-Napoca, Inter Sibiu și bineînțeles Sportul studențesc, meciurile disputate generînd nu numai un bun spectacol fotbalistic dar și prilejul de a vedea „în avangardă” evoluțiile celor patru echipe. Așa cum au declarat toți conducătorii delegațiilor la întîlnirea cu ziaristii organizată

Pentru Ion V. Ionescu grijile nu s-au terminat odată cu victoria în finala turneului.

Viorel Hizo are presanțămîntul că va lucra mult pentru afirmarea lui Inter.

Toți „adversarii” lui Sorin Cîrțu i-au recunoscut valoarea ei.

De sub Dealul Fecleacului, Cornel Dinu are mereu o privire lucidă spre București și fotbalul lui.

Nu ne propunem să comentăm meciurile disputate, rezultatele lor fiindu-vă deja cunoscute, vom sublinia doar cîteva aspecte ce au depășit cadrul strict al turneului, multe din ele regăsindu-se frecvent și la alte echipe românești.

Primul meci a opus formațiile Universitatea Craiova și Inter Sibiu, lîmpede fiind de la primele schimburi de mingi că nici una din echipe nu privește jocul cu indiferență. A fost cel mai frumos meci al turneului, ardoarea cu care s-a jucat încendiînd de nenumărate ori gălerile, jocul ridicîndu-se, în special în prima repriză, la un nivel rar întîlnit în campionatul nostru. Rezultatul de egalitate înregistrat la pauză promitea o repriză secundă de și mai mare luptă, din păcate însă nu avea să se întîmple așa. În minutul 69, arbitrul Anghelolu arată în mod nejustificat cartonașul roșu unui atacant craiovean, fapt ce nu a reușit decît să irite pe mult prea năbădășii combatanți. Frumusețea partidei a fost definitiv spulberată, ambițiile jucătorilor coborînd nepermis la cotele unor faulturi grosolane și complet inutile ce au atras justificat încă alte patru cartonașe roșii. Golul victoriei reușit de Inter Sibiu nu a mai avut nici o importanță, cele 5 eliminări dînd (sau trebuînd

să dea) mai mult de gîndit decît scorul unor echipe ce visează la gloria europeană.

Meciul al doilea al turneului a adus în teren studenții de la „U” Cluj-Napoca și pe cei de la Sportul studențesc. A fost o partidă-școală desfășurată în ritm de vals, toți elevii străduindu-se să repete cit mai corect lecțiile învățate de la profesorii lor. Jocul a plăcut totuși datorită rafinamentelor tactice etalate, acțiunile percutante ale bucureștenilor perturbînd în cîteva rînduri traiectoriile în arc de cerc pe care evoluau jucătorii clujeni. Din păcate însă, ingenioasele țesături de pase de la mijlocul terenului nu au modificat deloc tabela de marcaj, jucătorii ambelor echipe străduindu-se din tot sufletul să rateze din cele mai clare situații. În ultimele secunde de joc, cînd speranțele tuturor se îndreptau spre seriile de lovituri de la 11 metri, a căzut, din brațele portarului, singurul gol, care a propulsat pe Sportul studențesc în finală, rezultatul final nereflectînd nici pe departe adevărata forță de joc a celor două echipe.

Duminică, finala „mică” a adus față în față echipele universitare din Craiova și Cluj-Napoca. A fost o întîlnire ce a arătat numeroase virtuți tehnice, pe parcursul ei confirmîndu-se setea de joc a studenților craioveni, dar și disponibilitățile clujenilor de a acoperi cu folos întreg terenul. Cele 8 goluri înscrise s-au împărțit corect în contul echipelor, răsplătînd pe merit pe cei ce stăpînesc mai bine „știința” jocului de fotbal.

Ultimul meci, cel ce avea să desemneze ocupantele primelor două locuri, nu a avut un istoric palpitant. Sportul studențesc aplicînd un 3-0 sec celor de la Inter, care nu au mai avut puterea de a se ridica la nivelul atins cu o zi înainte. Jocurile fiind făcute încă din prima repriză, meciul a scăzut treptat din interes datorită numărului mult prea mare de jucători ruși. el rămînd mai mult în atenția și memoria antrenorilor.

Pase de la adversar

Perioada de pregătire fiind abia la început, concluziile nu pot avea o prea mare valoare, din această cauză nici evoluțiile individuale ale jucătorilor nu și-au găsit ecou în rîndurile de față, mai ales că nici unul din antrenori nu a dorit să evidențieze în mod deosebit pe vreunul din elevii săi. Ce se poate spune cu certitudine este faptul că turneul a adus în prim plan o serie de tineri foarte talentați și dornici de afirmare a căror deplină integrare în echipele respective poate și trebuie să aducă un binevenit aer proaspăt în fotbalul primei divizii. La fel de lîmpede e și faptul că studenții conduși de Sorin Cîrțu au trecut examenul

cu un punct în plus față de colegii lor, Universitatea Craiova arătîndu-și cu acest prilej îndreptățite-l aspirații spre virful viitorului campionat.

Drumul va fi cu siguranță greu pentru toate echipele, jaloanele întrevăzîndu-se deocamdată cu dificultate chiar pentru tehnicieni și antrenori. Din această cauză nu le-am solicitat obișnuitele aprecieri asupra evoluției elevilor lor. I-am rugat în schimb pe cîteva dintre ei să caracterizeze pe scurt cîteva din elementele jocului adversarilor.

CORNEL DINU: Am remarcat participarea Sportului studențesc și încercarea de a pune la punct jocul în bloc, fapt ce confirmă permanenta preocupare a antrenorului Ionescu de a gîndi noi variante de exprimare tehnico-tactice. Apreciez mobilitatea crescută a jucătorilor, dar am constatat și o scădere a incisivității lor.

VIOREL HIZO: Universitatea Craiova m-a impresionat prin angajament și viteză de joc. Întinerirea echipei a condus la o creștere a ritmului de joc și la o sporită agresivitate în sensul bun al cuvîntului. Sportul studențesc este o echipă matură ce stăpînește bine legile fotbalului, știînd totdeauna cînd și cît să folosească pentru a-și apropia victoria. O surpriză plăcută este „U” Cluj-Napoca, echipă ce se preocupă să-și crească juniorii, fapt ce, fără îndoială, se va confirma în scurt timp.

ION. V. IONESCU: Universitatea Craiova, cu Gh. Popescu în formație, poate aborda cu succes lupta pentru ocuparea primului loc în clasament. Îi acord calificativul maxim pentru dăruire, motivație, tehnică în regim de viteză și fantezie, ea fiind o excepție fericită în peisajul psiho-tactic al fotbalului românesc. E datorită tuturor echipelor de a cultiva jucătorilor același spirit de luptă ce caracterizează echipa craioveană. Inter Sibiu este o echipă „cuminț” ce își caută în timpul jocului propriul echilibru, mereu preocupată să nu greșască. Echipa expune un joc coerent, ce ar putea fi chiar frumos, dacă exceptăm viteza scăzută de joc. Jucătorii antrenati de prietenul și colaboratorul meu Cornel Dinu sînt în perioada în care își caută propria mazăre. Preocuparea de organizare a jocului reduce din elanul și fantezia echipei, dar odată cu „învățarea” jocului, echipa se va descătușa și va oferi numeroase motive de satisfacție.

Am reprodus întocmai aceste colegiale schimburi de opinii, convins fiind că ele sînt tot atîtea sfaturi sincere și competente, ele fiind utile celor ce vor să le primească.

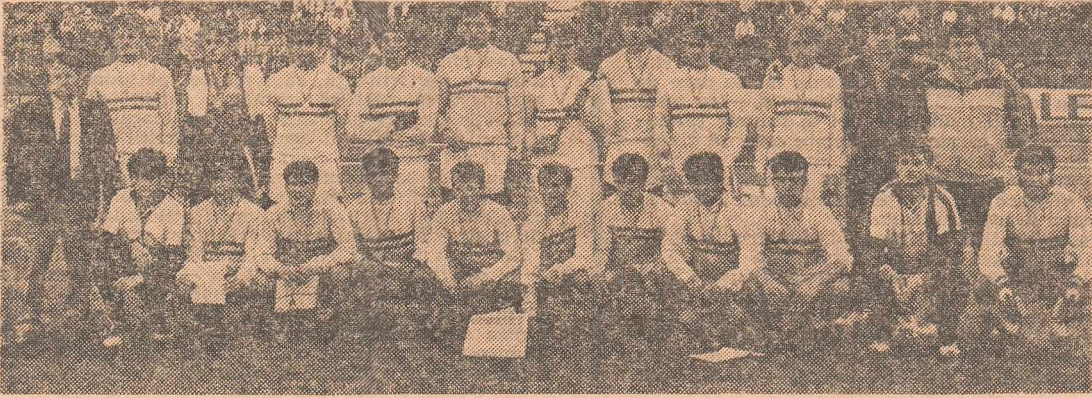
Felicitînd cluburile participante și în special Sportul studențesc, nu ne rămîne decît să așteptăm „la cald” un alt turneu, alte comentarii și, bineînțeles, campionatul.

EUGEN NEGREA ■

Colocviul din Regie

în repetiții

Campionii de azi, și mai ales de mâine

Fotografie de AUREL D. NEAGU

Rezervor de talente. Universitatea Craiova, n-avea în palmares, surprinzătoare absență, titlul de campioană republicană de juniori, deși Centrul specializat al clubului (condus cu unanimitate recunoscută de un antrenor „cu ochi”, pentru descoperirea talentului, calitatea esențială la acest eșalon Nicolae Zamfir) a produs fără încetare și nu orice! Această, să-i zicem, scăpare din vedere, a fost corectată acum. La Brașov, mobilizarea valorilor craiovene a dat rezultatul scontat, înregistrându-se primul succes final al Universității în competiția schimbului de mine al fotbalului nostru. Explicația: dată „dintr-una” de Aurică Beldeanu, am pus-o chiar în titlul convorbirii de mai jos.

Unde-s trei, puterea crește

— Craioveci fotbalistici îi lipsea un singur titlu, cel de juniori! Cum a fost posibil? — Principala cauză, cred eu — și, alături de mine, și alții — a fost dispersarea valorilor, în trei centre: Universitatea. Clubul sportiv școlar și „Viitorul”. Așa încât, ideea de bază a fost crearea unei echipe reprezentative a orașului, care să atace cu succes performanța. În acest fel, eu am devenit beneficiarul lucrului bine făcut de colegi, mari profesioniști în activitatea cu copii și juniori: Nicolae Zamfir, Petre Petculescu, Dan Ustăbăciș, Gheorghe Mităchescu. Spre sfârșit au venit și jucătorii de la „tineret-speranțe”.

— Numai beneficiarul? — E-adevărat, m-am ocupat trei ani de juniori republicani ai Universității, am asamblat o formație care cuprinde veritabile valori, a fost nevoie de multă muncă, dar rezultatul — supremul judecător — dovedește că am muncit bine. Ar mai fi ceva: constat că sunt singurul dintre jucătorii marii echipe a Craiovei care m-am consacrat lucrului cu juniorii, și asta pentru că am convingerea că de cei tineri trebuie să se ocupe exclusiv fostii fotbalisti.

— Din câte înțeleg, pui un accent deosebit pe lucrul cu mingea. — Sigur, pregătirea fizică se poate face mult mai ușor, în timp ce un jucător de fotbal pe care mingea îl ascultă se formează în 8-10 ani. Apoi, lucrând mai mult cu mingea la această vîrstă fragedă atragi

mai mult, copiii vin cu plăcere la antrenamente.

— Echipa pe care ai condus-o la cucerirea titlului se caracterizează, în primul rînd, n-o spun numai cu prin tehnicitate, așa încît ceea ce spui e convingător.

— Vezi? De fapt, convingerea mea intimă este că, în teren, decisivă este personalitatea jucătorului, gîndirea sa în funcție de datele fazei. Nu-i mai puțin adevărat că schemele tactice însușite la antrenamente au importanță lor. Iată, în finala de la Brașov, golul doi, după o fază fixă, a fost „prevăzută” prin sute de repetări. Dar golul trei, al lui Cristescu, aparține valorii personale a jucătorului: dribling prelungit, de la mijlocul terenului! În concluzie, dacă în fotbal e bine să dai verdict de definitive, antrenorul, de la un anumit nivel în sus, are o pondere de circa 30 la sută în ansamblul rezultatului. Dar el — și aici este vorba mai ales de copii și juniori — trebuie să facă un lucru esențial: să-i dea jucătorului mijloacele să se exorime.

— Pentru că ai început să vorbești în procente, pe lingă antrenor și jucător, cine mai contribuie la un succes?

— În cazul nostru, am avut tot sprijinul conducerii clubului, al CJES-ului, al Universității. De asemenea, sint ajutat de un „stat major” alcătuit din profesioniști: prof. Doru Enculescu, Ștefan Rusu, Costel Vătiș.

Portrete pentru viitor

Vom începe cu mezinul lotului, **MIRCEA PAPA**, cel despre care se spune că este o copie fidelă a lui Ilie Balaci la aceeași vîrstă. Produs suflă la sută al Universității, jucător de linie mediană, dar cu apariții dese și eficiente în fața porții, Papa este, cum spune actualul antrenor al primei formații, Sorin Cîrțu — „un jucător de mare perspectivă”, în preajma certitudinii. De fapt, el a și fost luat în pregătire, în iarnă, la „echipa mare”, semnificativă opțiune pentru un fotbalist care va împlini 16 ani abia la 14 octombrie. Titular al reprezentativei de juniori mici și lider al ei, a contribuit decisiv la calificarea la turneul final al C.E. pentru această categorie de vîrstă, performanță cu care, să recunoaștem, nu ne prea grătu-

lează juniorii noștri... ● Asemănător ca stil — apariții surprinzătoare la finalizare din linia mediană —, dar și diferit, prin forță și gabarit, este **SILVIAN CRISTESCU**, primul reprezentant al tinerei generații oltene promovată în divizia A, încă din campionatul 1987-1988.

În finala de la Brașov, a marcat două goluri, ultimul făcîndu-l să exclare pe un reputat om de fotbal cum este președintele Victoriei București, Dumitru Dragomir: „Puștii acesta poate juca oricînd la orice echipă de divizia A”. Nu ne îndoim că este așa. ● Prin 1988, se prezenta la un trial la Universitate un copil pe nume Ilie Balaci, „văzută” imediat de antrenorul Ion Gîrleșteanu, tehnicianul avînd acasă un „sugar”, **CĂTĂLIN GÎRLEȘTEANU**, actualul titular al echipei de juniori, care, alături de **ION ȘBURLEA**, alcătuiește o pereche de fundasi centrali „răspunzătoare” de apeliții ofensivi al formației. Este un cuplu masiv, surprinzînd însă prin mobilitate, tehnică individuală și acea „îșnire” care rezolvă multe, o „copie” cum inspirat a spus cineva, a cuplului internaționalilor Gică Popescu — Emil Săndoi, în buna tradiție a „modelelor” craiovene. Despre valoarea lor spune totul un singur lucru: după un „stagiu” la tineret, au fost cooptați la lotul mare ● **DUMITRU PREDOȘ** și **DUMITRU MITRICĂ**, iată un alt cuplu cu merite reale în succesul echipei, ambii mijlocași. Primul, „închizător”, remarcat pentru intercepțiile care pun în valoare alături de mine arma numărul 1 a formației, contraatacul, al doilea, asemănător în generozitatea în efort, dar cu un plus la „impresia artistică” dat de partitura tactică, mai spectaculoasă: ambii sint de o maximă utilitate în angrenajul echipei. ● Să nu uităm celelalte nume, pe portarul **Daniel Guran** (puțin remarcat, din „vina” celor din cîmp...), pe **Benoni Văduva** și **Claudiu Cotea**, fundasi laterali redutabili, de mare utilitate în viața echipei dincolo de meciurile de gală, de **Didi** (Vava, Pele...), nume predestinat, de **Împușcătoiu**, de **Ionel Gane**, de toți acești tineri fotbalisti de care se leagă speranțele craiovene, și nu numai... Pentru că, mai mult decît preocuparea noastră de conjunctură: „Cine vine la... cine vine la...”, ar trebui să ne intereseze, și ne interesează, „Cine vine, de fapt, în fotbalul românesc?”

LUCIAN OPREA

Contraste

● Campioana mondială de junioare, sovietica Alisa Galliamova a evoluat excelent în turneul „open” organizat la Moscova de Asociația marilor maeștri (G.M.A.). Printre învinșii săi s-au numărat cunoscuți mari maeștri. Interesantă este maniera în care a dispus de jucătorul echipei olimpice bulgare, Inkiov. Să urmărim evoluția partidei: Galliamova — Inkiov 1. Cf3 Cf6 2. c4 e6 3. g3 d5 4. b3 c5 5. Ng2 Cc6 6. e3 Ne7 7. 00 00 8. Nb2 b6 9. Cc3 Nb7 10. c:d5 C:d5 11. C:d5 D:d5 12. d4 Tad9 13. Ce5 Dd6 14. d:c5 D:c5 15. Cd7 Dg5 16. h4 Dh6 17. Tc1 Ca5 18. C:f8 T:d1 19. Tf:d1 N:f8 20. Td8 Dh5 21. Na3 h6 22. T:f8 Rh7 23. Tc7 Dd1 24. Rh2 N:g2 25. R:g2 f5 26. Nb2 Dd5 27. Rh2 Rg6 28. N:g7 Rh5 29. Th8, 1:0.

● Finala campionatului vest-german se va bucura, anul acesta, de participarea următorilor jucători: Hort, Hickl, Lau, Schmittidell, Schlosser, Sehner, Keitlinghaus, R. Mainka, Rif, Michaelsen, Wegner, Klebel, Maier, Backwinkel, Ott și Blauert, absent fiind super-marele maestru Hübner.

● Festivalul de la Paris. Din vremea lui Philidor sau La Bourdonnais, Parisul n-a mai cunoscut o asemenea efervescență, devenind pe moment centrul atenției mondiale șahiste. Chiar dacă în anul 1985 la Montpellier sau în anul 1988 la Belfort s-au organizat un turneu al candidaților și, apoi, un super-turneu confind pentru „Cupa Mondială”, nici una dintre aceste competiții n-a reunit un număr atât de mare de participanți (574 jucători și jucătoare: 24 în turneul principal, 10 în turneul feminin, 268 în turneul „open-A” și 272 în turneul „open-B”). Festivalul este urmarea firească a popularizării de care a început să se bucure șahul în Franța după cucerirea titlului de campion mondial de juniori la Adelaide de Joël Lautic și de remarcabila comportare a echipei olimpice la Olimpiada de la Salo-

nic. În turneul principal (Elo mediu: 2455 p) ordinea în clasament este surprinzătoare prin neașteptat de slabă evoluție a celor patru mari maeștri sovietici: 1. Spraggett 6,5 p, 2-4. Jansa, Murey, Fedorowicz 6 p, 5-7. Cernin, Sellos, Lautico 5,5 p, 8-11. Boudre, Razuvaev, Taimanov, Miralles 5 p, 12-15. Bernard, Benjamin, Psahis, Koch 4,5 p, 16-17. Gutman, Plachetka 4 p, 18-23. Flear, Prie, Giffard, Abramovici, Andruet, Apicella 3,5 p, 24. Birmingham 0 p (retras după trei runde). Uimitor de slab valoric a fost turneul feminin: 1. Gocova 8,5 p, Csonkics, Flear 8 p, Dubois, Bouloungne 6,5 p, urmate de jucătoarele fără coeficient Elo: Piquemal 4 p, Gatîn 3,5 p, Coudray 3 p, Pillotelle 1,5 și Duquesne 0 p. În turneul „open-A” frunții au fost: Adams 8 p, Loustisserand, Bukal, Petrovici, Tarat, Finegold 7,5 etc., iar în turneul „open-B” laureații s-au numit Lagouche 8,5 p și Insuasty, Goldgewicht 8 p.

● Al 60-lea Congres F.I.D.E., programat pentru 1-11 august 1989 în Mayaquez (Porto Rico), va avea caracterul unei adunări generale extraordinare. Va pune în discuție propunerile privind restructurarea zonelor, modificarea statutului, noile relații cu Asociația marilor maeștri (G.M.A.), stabilirea de noi comisii, introducerea Codului Etic al șahistului și va decide condițiile noului meci pentru titlul de campion mondial, din anul 1990 și, eventual, modificările regulamentului controlului timpului de gîndire pentru C.M.

● Miguel Najdorf (născut la Varșovia) a fost oaspetele Festivalului de la Zürich. În ciuda vîrstei sale înaintate, 80 ani, marele maestru argentinian a susținut un simultan demonstrativ în fața unor personalități politice și economice din țara gazdă. De reținut este faptul că M. Najdorf (ex-candidat la titlul mondial din 1953) a deținut în reprezentațiile simultane unul dintre primele recorduri, în anul 1950 înfrînd cu succes 250 adversari cu un bilanț strălucit: 226 victorii, 14 egaluri și doar 10 înfrîngeri. Fie ca jucător, fie ca arbitru sau ca simplu simpatizant, Najdorf caută să demonstreze că șahul poate fi un elixir al vieții...

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului Lupta continuă

Ziarul „Corriere dello Sport” din Roma a publicat, recent, un interviu cu prof. Donike din Köln, considerat cel mai mare specialist în problemele controlului anti-doping. El face parte de altfel și din comisia anti-doping a C.I.O. (Comitetul Internațional Olimpic).

— De ce atît de răspîndit fenomenul dopingului?

— Cred că totul provine de la faptul că sportivii, ca și antrenorii, nu au fost corect informați pînă nu de mult. Comportarea sportivului nu este un „act” farmacologic sau de medicină sportivă.

— De ce spuneți că nu e un act de medicină sportivă?

— Pentru că scopul medicului nu este de a-l ajuta pe sportiv să devină mai bun, ci să se prezinte la concurs în condiții de sănătate optime. Să dau un exemplu. Faimoasa „carnetina” (n.n. — un extract din plante) este o substanță care ameliorează condiția fizică a sportivului, dar nu are efecte directe nici asupra fizicului, nici asupra comportării.

— În atletism, situația pare a fi foarte gravă.

— E adevărat. Ar trebui îndesite controalele. Aici problema o constituie steroizii anabolizanți care ascund mari pericole pentru sănătatea sportivilor.

— Ce propuneți?

— Să se extindă controalele și la antrenamente. E mai mult decît o propunere. Din fericire, lumea atletismului și-a dat seama de această necesitate. Apoi trebuie definitivat un regulament care să fie valabil pentru toată lumea.

— Cum s-ar putea organiza aceste controale?

— Va trebui să se prevadă un fel de contract între sportiv și federația de care aparține, prin care primul se declară dispus să facă astfel de controale în timpul antrenamentelor.

— Cit e de vast fenomenul doping?

— E foarte vast. Frecvența cazurilor pozitive este un indiciu îngrijorător al răspîndirii substanțelor interzise. Nu trebuie să se uite, apoi, că există substanțe care îi ajută pe sportivii în culpă să treacă cu bine controalele.

— Deci lupta contra dopingului va fi lungă?

— Va fi lungă dar putem să o câștigăm.

Să mai adăugăm la acest interviu și declarația sprinterului american Carl Lewis care a afirmat că 5 din 10 cîștigători de medalii olimpice la Seul în probe de atletism au recurs la steroizi anabolizanți. Lewis a făcut această afirmație răspunzînd întrebărilor unei comisii care studiază un proiect de lege prin care să se interzică vinzarea prin corespondență a steroizilor. Campionul american a refuzat să dea nume, în schimb a propus să se introducă mai multe controale și să se facă fără a-i preveni pe sportivi.

Revenind în Europa, o știre de ultimă oră ne anunță că la Milano poliția a confiscat peste 90 kg de substanțe anabolizante descoperite în săli de sport, centre sportive și într-o serie de întreprinderi comerciale. Operațiunea s-a soldat cu denunțarea a 18 persoane, responsabili ai centrelor vizitate sau proprietari de magazine, sub acuzarea că „fac comerț cu preparate farmaceutice și dietetice importate clandestin și deținute în mod ilicit”. Experții brigăzii speciale a poliției au declarat că steroizii anabolizanți confiscați (firole, tablete, pulbere) pot provoca serioase daune sănătății.

CRISTIAN ȚOPESCU

● Ediția din acest an a Turului ciclist al Franței a înregistrat un nou record în istoria de mai bine de opt decenii a celei mai mari competiții pe etape: diferența cea mai mică între cîștigător și cel de-al doilea clasat. În fapt, doar 8 secunde (cîtiva metri, acolo...) l-au despărțit, după 3250 km al dificilului traseu, pe americanul Greg Lemond de francezul Laurent Fignon, rutierul de peste Ocean repetînd victoria din 1986, cînd a fost primul învingător neeuropean al „Marii Bucle”. ● Pînă în prezent, cea mai mică distanță între primii doi clasati era de 38”, avîndu-l pe care a sosit pe Champs Elysee, în 1963, olandezul Jan Jansen față de belgianul Herman Van Springel ● Remarcabilă, de asemenea, comportarea de anul acesta a spaniolului Pedro Delgado, cîștigător al ediției precedente și clasat pe locul 3 acum, după ce plecase încă de la etapa-prolog cu un handicap de 2'54”, datorită unei bizare

intîrzieri la start. ● Transferul care a făcut cea mai mare vîlvă în această perioadă a fost, fără discuție, cel al scoțianului Maurice „Mo” Johnston la Glasgow Rangers. Fostul component al eternei rivale, Celtic Glasgow, trecut pentru doi ani pe la formația franceză FC

Toată lumea face sport

Nantes, unde s-a remarcat mai mult printr-o tumultuoasă viață personală. Mo Johnston a fost întîmpinat la Rangers cu testări vehemente, deși în opinia tuturor specializistilor este cel mai bun jucător scoțian al momentului. Astfel, un grup de simpatizanți ai echipei lui Graham Souness au format „Clubul suporterilor”. Te urim Maurice Johnston, unul dintre membri declarînd amenințător: „Îți trebuie mult curaj pentru a te sinucide. Este exact ceea

ce a făcut Johnston”; o serie de alți susținători și-au depus abonamentele cumpărate pentru întregul sezon viitor, iar alții au anunțat, în cadrul unei masive demonstrații în fața stadionului „Ibrox” că nu vor intra în arenă atît timp cît va evolua la Rangers jucătorul „blestemat”. Poate n-o să vă vină să credeți, dar motivul acestei incredibile reacții este... religioasă! Eternele rivale Celtic și Rangers reprezintă nu numai două grupări fotbalistice care își dispută de decenii titlul și cupa, ci și comunitățile catolică (prima) și protestantă (Rangers), exclusivismul acestora creînd o veritabilă atmosferă de război, punctată adesea, din 1888, cînd a fost creată Celtic, 15 ani după Rangers, de numeroase incidente, unele tragice. Este vorba, pe de altă parte, de un obscurantism cu evidente accente sociale, protestanții-suporteri ai lui Rangers fiind recrutați din cartierul cel mai sărac din Glasgow, Lerkhall.

Pași siguri în universul științei

Ca în fiecare vară, lată, cunoaștem și de această dată rezultatele la Olimpiadele Internaționale de Fizică, de Chimie, de Matematică. Rezultate prin care reprezentanții noștri au demonstrat încă o dată nivelul competitiv pe plan internațional al școlii românești și prin care au dorit să arate încă un semn de recunoștință tuturor celor care le poartă de grijă pas cu pas, tovarășului Nicolae Ceaușescu pe care au învățat să-l lubească de mici odată cu țara, tovarășei Elena Ceaușescu, să aducă un omagiu mării sărbători de la 23 August și celui de al XIV-lea Congres al partidului, la care și ei, ca și părinții, ca și profesorii lor doresc cu patos revoluționar să fie consacrată, o dată în plus, opțiunea definitivă a națiunii noastre, a întregului popor român pentru pace, independență și comunism, prin re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului.

Desigur că, la tradiția noastră — mai ales la matematică, unde sintem inițiatorii Olimpiadei Internaționale — se așteaptă ca echipele românești să ocupe un loc de vîrf între concurenți. Dar, în mod firesc, fiecare

echipă luptă pentru înțietate, așa încît tot firesc este ca nimeni să nu poată fi abonat pentru totdeauna la primul loc între națiunile prezente în concurs. „Sint cel puțin zece țări care luptă extraordinar pentru primul loc la fizică, ne spunea prof. univ. dr. Dan Iordache, însoțitor, anul acesta al tinerilor români. Ambițiile sint parcă mai mari decît în sport, iar mie mi se pare de înțeles: este o înțietate de altă greutate și — cu toată admirația pentru toți marii sportivi ai tuturor timpurilor — de altfel de carate, o înțietate care nu fixează punctul de vîrf al performanței umane în competiție, ci confirmă doar drumul deschis pentru eventuale mari valori viitoare ale științei lumii, pentru adevărul lor posibil urcșu stralucit”.

Or, în aceste condiții, a ocupa locul patru în clasificarea pe națiuni, așa cum s-a plasat țara noastră în acest an la Olimpiada Internațională de Fizică — ni se pare o situație, oricum, onorabilă. Participarea în sine — cu un rezultat onorabil, încă — la o asemenea Olimpiadă este o dovadă de competitivitate a concurenților. Dacă dintr-un rezultat mai modest decît în anii trecuți — cînd ne-am

plasat pe locul întîi sau doi — se pot trage niste învățăminte pentru îmbunătățirea pregătirii viitorilor concurenți români, aceasta este cu totul altceva, ne poate ajuta.

În orice caz, elevii români au demonstrat încă o dată — matematicienii cu deosebire — că avem un învățămînt de performanță, că forța competițională a școlii românești se certifică oriunde și oricînd este probată.

Elevii olimpici probează, prin mijloacele lor, în mod onorant — la nivelul acestor competiții la care ajung numai cei mai buni elevi ai lumii — că dezideratul subliniat de secretarul general al partidului de la ridicarea permanent nivelului de pregătire, i se consacră mereu, cu dăruire și spirit revoluționar, atît cadrele didactice cît și tinerii din întreg învățămîntul românesc.

Le urăm tuturor elevilor campioni de la Olimpiade — ei merită din plin acest titlu — mult succes în activitatea viitoare și biruințe după biruințe, care să le permită să spună în milenul următor că ei fac parte dintre aceia care, la îndemnul președintelui Nicolae Ceaușescu au dat României cale liberă spre a deveni o mare putere a științei și culturii!

Toți, laureați

Anul acesta, Olimpiada Internațională de Matematică s-a desfășurat între 13 și 24 iulie, la Braunschweig, Republica Federală Germania. Au participat 50 de țări. Au fost unele care au trimis doar observatori, ca, de pildă, Japonia, aceasta cu intenția declarată de a participa și ea începînd de anul viitor.

Clasamentul pe națiuni a plasat, înaintea noastră, o singură țară. Iată, în ordine, lista primelor zece: 1. Republica Populară Chineză (237 p.), 2. Republica Socialistă România (223 p.), 3. U.R.S.S. (217 p.), 4. Republica Democrată Germană (216 p.), 5. S.U.A. (207 p.), 6. Republica Socialistă Cehoslovacă, 7. Republica Populară Bulgaria, 8. Republica Federală Germania, 9. Republica Socialistă Vietnam, 10. Republica Populară Ungară.

Dintre cei șase concurenți români, doi au obținut premiul I: Andrei Morolănu, cu punctajul maxim: 42 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 București, profesor Armand Martinov) și Theodor Bănică, 38 p. (clasa a X-a, Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 București, profesor Armand Martinov).

Toți ceilalți patru componenți ai echipei noastre au obținut premiul II: cu punctaj egal și gata-gata să ia premiul întîi, Dan Ionescu, 37 p. (clasa a X-a, Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 București, profesor Armand Martinov) și Andrei Rădulescu-Banu, 37 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Mihai Viteazul” București, profesor Anca Stan), apoi Adrian Barbu, 36 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Gheorghe Șincai” Baia Mare, profesor Ioan Mureșan) și Florin Belgun, 33 p. (clasa a XI-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu” București, profesor Valentin Matrosenco). Pentru fiecare concurent, clasa indicată aici este cea absolvită la sfîrșitul anului școlar 1988—1989.

Elevii români au fost însoțiți de prof. univ. dr. Octavian Stănăsilă și lector univ. dr. Mircea Becheanu.

I-am solicitat, după revenirea în țară, tovarășului profesor Octavian Stănăsilă citeva aprecieri despre concurs și despre campionii noștri. Iată-le: „A fost o competiție puternică, cu o corectură foarte exigentă; mult profesionalism în toate sectoarele de organizare.

Se simte totuși cu toată experiența bună și tradiția noastră, că trebuie să mai aducem elemente noi în modul de organizare a pregătirii; trebuie lărgită, de asemenea, baza de selecție și stimulată mai mult activitatea profesorilor de liceu de pe tot cuprînsul țării — din fericire avem mulți asemenea „antrenori” — pentru că, în ultimă instanță, ei constituie sursa unor astfel de succese. În orice caz, am mai spus-o și o repet, pregătirea pentru Olimpiadă trebuie să înceapă la 15 septembrie, adică din prima zi a anului școlar. Rezultatele cele mai bune sint ale celor ce înțeleg acest lucru. Un cuvînt de mulțumire se cuvine să aducem profesorilor care au pregătit campionii noștri de anul acesta.

Echipa României a produs o impresie deosebită prin soluțiile complet diferite date la toate cele șase probleme din concurs, rezolvări care probează personalitatea, forța în căutarea soluției, imaginație, creativitate. Toate problemele ce se dau la un astfel de concurs reclamă tipuri noi de raționament și mai puțin aplicarea unor algoritmi preexistenți. La un moment dat doi dintre corectorii la probleme diferite au calificat soluțiile elevilor români ca „exotice”, ele puteau concura la un premiu special de originalitate. Interesant că și acolo unde n-au dat rezolvări complete au intuit corect calea spre o soluție bună, ceea ce a contat la punctaj.

Cele șase probleme au fost propuse de Filipine, Australia, Olanda, Islanda, Suedia și Republica Populară Polonă.

Ediția de anul viitor se va

desfășura la Beijing în Republica Populară Chineză.

S-a hotărît ca România să fie gazda celei de-a 40-a ediții, din 1999, ediție jubiliară, a cărei organizare încredințată țării noastre ne onorează în mod justificat. Așa cum toată lumea știe, România este inițiatoarea Olimpiadei Internaționale de Matematică (prima ediție a avut loc la București, în 1959).

Tuturor celor șase laureați români, profesorilor acestora, precum și celor care s-au ocupat de pregătirea lotului, de echipa ce ne-a reprezentat la Olimpiadă le adresăm și noi felicitările la care îi îndreptățește deopotrivă munca, pasiunea, talentul. Părinților acestor tineri — un gînd bun pentru dragostea și grija cu care le ocrotesc începutul de viață și dezvoltarea ca viitoare valori românești.

Printre frunțași

De data aceasta, Olimpiada Internațională de Fizică s-a desfășurat în Republica Populară Polonă, la Varșovia, între 17 și 23 iulie. La fizică, echipele sint formate din cîte 5 elevi. Reprezentanții noștri au obținut următoarele rezultate: Costin Radu Popescu, 45 p. — din 50 posibile — (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu” București, profesor Denisa Godini) — premiul I; Gabriel Bălan, 38,5 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Ștefan cel Mare” Suceava, profesor Ion Tăranu), — premiul II și două premii speciale; pentru cea mai bună rezolvare a problemei de mecanică și pentru cea mai bună apreciere făcută de primul cîștigător al Olimpiadei Internaționale de Fizică, ediția I, desfășurată în 1967 tot la Varșovia; Lucian Ciobică, 33 p. (clasa a XII-a, Liceul industrial „Eudoxiu Hurmuzaki” Rădăuți, profesor Florica Gorac), — premiul III; Viorel Negoită, 31,16 p. (clasa a XI-a, Liceul de Matematică-Fizică „George Bacovia” Bacău, profesor Dragoș Flo-

rescu), — premiul III; Mona Inesa Berciu, 28,16 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Gheorghe Șincai” Baia Mare, profesor Romulus Pop) — mențiune și premiul special pentru cea mai bună comportare feminină.

Au participat 29 de țări. Pe primele zece locuri s-au plasat următoarele: 1. Republica Federală Germania (197 p.), 2. Republica Populară Chineză (186 p.), 3. Marea Britanie (179 p.), 4—5 Republica Socialistă România — Republica Populară Polonă (176 p.), 6. Republica Democrată Germană, 7. Republica Populară Ungară, 8. Olanda, 9. U.R.S.S., 10. Republica Populară Bulgaria.

Echipa noastră a fost însoțită de prof. univ. dr. Dan Iordache, de la Institutul Politehnic București și prof. Romulus Pop, de la Liceul de Matematică-Fizică „Gheorghe Șincai” Baia Mare. Tovarășul profesor Dan Iordache ne-a spus: „Exprimarea pe care am mai folosit-o a fost cam aceasta: România a rămas printre frunțași ca și în anii precedenți.

Concursul a ridicat dificultăți deosebite, în special, la partea de laborator. Chiar echipa țării gazdă, care cîștigase ultimele trei Olimpiade, a fost depășită de alte trei țări.

— Iertați-mă că intervin: în clasamentul pe națiuni, România ce locuri a ocupat în 1987 și în 1988?

— Locul I.
— Mulțumesc. Vă rog să continuați.

— Competiția a fost animată și datorită faptului că, așa cum v-am spus mai înainte, cel puțin zece țări se luptă cu acerbie pentru locul întîi; în special marile puteri, țările puternic dezvoltate. Sint ambiții extrem de mari, repet, poate mai mari decît în sport.

În general, elevii noștri s-au comportat foarte bine. În special Costin Popescu, Gabriel Bălan și Viorel Negoită, deși acesta din urmă, fiind mai tînr, avea mai puțină experiență. Gabriel Bălan a avut rezolvări deosebite. Lucrarea lui a plăcut

cel mai mult. Costin Popescu, cu toate că a comis o mică neatenție — care a fost sancționată multiplu! —, a avut rezolvări cu totul deosebite.

— Cît timp s-a pregătit echipa noastră?

— Trei săptămîni, deși poate n-ar fi bine să vă spun, să nu pară că-i prea mult, fiindcă trebuia să facem numai două. Deși alții spuneau la Olimpiadă și lucruri de care te mirai că le spun; probabil din neatenție. De pildă, un profesor din R.F.G. a spus pur și simplu, la un moment dat, că ei îl pregătesc pe ai lor de la începutul anului școlar.

Ce să mai comentăm? Comentariul l-ați parcurs deja în prima parte a acestei pagini.

Ne luăm permisiunea să vă rugăm, stimați cititori, să recitiți cele spuse de profesorul Octavian Stănăsilă despre meritul optim al începerii pregătirii pentru Olimpiadă. Sint valabile nu numai pentru matematică.

Poate n-ar fi rău să fie observată și de profesorii de fizică și de profesorii de chimie care se ocupă de echipele ce ne reprezintă, să fie „văzută” experiența matematicienilor de a invita la pregătirea echipei triate pentru Olimpiadă nu numai universitari și profesori de liceu mai mult sau mai puțin rutinați — în sens bun, desigur —, ci și studenți, foști cîștigători de Olimpiade. Matematicienii o fac de mai mulți ani cu excelente rezultate în înviorearea pregătirii elevilor.

Concurs loial

Olimpiada de Chimie s-a desfășurat la Halle, în Republica Democrată Germană, între 4 și 10 iulie. Au participat 26 de țări. Echipele sint compuse din cîte patru elevi. În mod curent, se vorbește de medalii (cum se și decernează): de aur, de ar-

(Continuare în pag. 15)

DORIN GHERGHINESCU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Cu toate că în intervalul 15—22 iulie vremea a fost deosebit de rece pentru miezul verii, în zorii zilei de 18 atingîndu-se pentru prima dată la noi în țară 0°C în luna lui Cuptor, de cînd se fac observații meteorologice; la finele lunii temperatura medie a depășit cu aproximativ 1°C regimul mediu multianual la majoritatea stațiilor meteorologice. Perioada călduroasă de la începutul lunii ce a durat pînă la 13 iulie, în care valorile termice au urcat pînă la 37° nu a fost compensată integral. Regimul precipitațiilor, exprimat prin numărul zilelor cu ploaie și cantitățile lunare de apă rezultate din precipitații, a fost deficitar. La Constanța și Tg. Jiu s-au consemnat doar 4 zile cu ploaie, iar la București Filaret și Giurgiu cantitatea de apă

cumulată din ploile lunii iulie a fost de sub 10 l/mp. În zona de munte deficitul lunii iulie au atins 122 l/mp la Vf. Omu, 118 l/mp la Cuntu și 113 l/mp la Lăcăuți.

Calitativ estimarea prognostică a evoluției vremii pentru intervalul mai—iulie difuzată în revista din 11 mai a.c. s-a confirmat. Evaluarea prognozei pentru ultima din lunile intervalului, pe o rețea de 16 stații, privind temperaturile medii, maximele și minimele absolute lunare, numărul zilelor cu ploaie și suma cantităților de precipitații lunare, indică o realizare de 66%.

Spiciuind din Agenda 1985 — Vremea și Apele, august este considerată: „Cea mai însoțită și uneori cea mai călduroasă lună de vară. Aceste superlati-

CORNELIU POP

ve climatice se datorează modificărilor importante ce apar în distribuția centrilor barici de pe continentul european. Astfel, dorsala anticiclonului azoric înalță pînă deasupra Europei răsăritene menținînd o stabilitate mai mare a maselor de aer în zona țării noastre, la care contribuie și deseile invazii ale aerului tropical fie dinspre nordul Africii fie dinspre sud-vestul Asiei.

Totuși față de iulie se remarcă un ușor regres al valorilor mijlocii lunare în cea mai mare parte a țării, exceptînd zona înaltă a Carpaților, unde august este într-adevăr cea mai călduroasă lună a anului.

Prezența aerului tropical explică și frecvența mai mare în această lună a temperaturilor maxime de peste 40°C. Astfel la 10 aug. 1951 în localitatea Ion

Sion (jud. Brăila) s-a înregistrat temperatura maximă absolută din țara noastră (44,5°C). Maxima absolută de la București s-a produs la 20 aug. 1945 și a fost de 41,1°C.

Aspectul mai stabil al vremii reiese și din analiza cantităților medii lunare de precipitații, care se înscriu între 35 și 60 l/mp în Cîmpia Română, Dobrogea, Podișul Birladului, Cîmpia Jijiei, Cîmpia Vestică și partea centrală a Transilvaniei; între 60 și 80 l/mp în celelalte zone de deal și de podiș; între 80 și 140 l/mp în zona arcului Carpaților.

Dacă prima zi de august din acest an a fost frumoasă și călduroasă în sud-estul țării în regiunile vestice chiar din primele ore vremea a fost instabilă, în Banat consemnîndu-se și vijelii. În continuare frontul atmosferic a străbătut în 24 de ore întregul teritoriu al țării. La munte, la peste 2000 m izolat a nins. În sud-vestul Transilvaniei și în Podișul Birladului, cantitățile de apă rezultate din ploi au fost echivalente cu valorile medii lunare multianuale pentru august. Pe valea

Oltului și în Lunca Dunării pe alocuri s-au produs vijelii.

În intervalul 3—9 august, vremea va fi răcoroasă la început, încălzindu-se apoi treptat, în deosebi în regiunile sudice unde în următoarele 3—4 zile se vor depăși din nou 30°C. În primele zile în jumătatea nordică a țării cerul va mai prezenta înnoiră accentuate și vor cădea ploi cu caracter de averse însoțite de descărcări electrice. La începutul intervalului vîntul va mai prezenta unele intensificări din sectorul nord-vestic. În aceste regiuni temperaturile minime vor fi cuprinse între 7° și 12°, iar maximele între 18° și 24°.

Litoralul va beneficia de o vreme predominant frumoasă, dar ceva mai răcoroasă pînă spre sîmbătă, duminică. Temperaturile maxime în aer vor fi cuprinse între 23° și 28°, iar temperatura apei între 22° și 25°.

La munte vremea rece și instabilă la început se va ameliora treptat, pînă la sfîrșitul săptămîinii cînd numai dimineața pe alocuri se va semnala ceață. Săptămîna viitoare vremea se va stabili și se va încălzi și în zona montană.

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, cîsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, întîi-voare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenesti: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23. Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Cosa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfi București, Calea Griviței nr. 64—66.